NARVA LINNA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANNE

AS Pöyry Entec 2009-2010

Competence. Service. Solutions.

TÖÖ NIMETUS: NARVA LINNA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANNE

TÖÖ NUMBER: 850/08

TELLIJA: Narva Linnavalitsus

TÖÖ KOOSTAJA: AS Pöyry Entec

Projektijuht: KAUR LASS .....

KSH ekspert: ANGELA HOLLO .....

Avalik väljapanek: 5. juuli – 26. juuli 2010

AS Pöyry Entec; Lõõtsa 2A, 11415 Tallinn, registrikood: 10449959
tel 617 7430; faks 617 7431; e-mail: entec.ee@poyry.com

AUTORIÕIGUS © AS PÖYRY ENTEC 2009

Kõik õigused kaitstud. Töö ja selle ülesehitus on kaitstud Eesti Vabariigi autoriõigusseaduse kohaselt. Seda dokumenti või selle osa ei tohi kopeerida ega paljundada mistahes viisil - graafiliselt, elektrooniliselt või mehaaniliselt (valguskopeerimine, helisalvestus, fotografeerimine) ilma AS Pöyry Entec poolt antud kirjaliku loata. Erandina on paljundamine (valguskopeerimine) seoses detailplaneeringute ja projektide jms menetlemisega Narva linnas lubatud Narva Linnavalitsusel, Ida-Viru Maavalitsusel ja Keskkonnaameti Viru regioonil.

SISUKORD

SISUKORD **1**

EESSÕNA **3**

1 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EESMÄRK JA SISU **5**

1.1 KSH ARUANDE KOOSTAMISE EESMÄRK 5
1.2 KSH LÄBIVIIMISE METOODIKA ALUSED 5
1.2.1 KSH läbiviimisel teostatud toimingud *7*

2 ÜLDPLANEERINGU SISU JA PEAMISTE EESMÄRKIDE KIRJELDUS **9**

2.1 NARVA ÜLDPLANEERINGU SISU JA EESMÄRGI LÜHIISELOOMUSTUS 9
2.2 ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE SEADUSLIK ALUS JA EESMÄRGID 10

3 MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS **12**

3.1 PLANEERINGUALA ASUKOHT JA MAAKASUTUSE LÜHIÜLEVAADE 12
3.2 OLULISEMAD LOODUSLIKUD TINGIMUSED NARVA LINNAS 13
3.2.1 Maardlad *13*
3.2.2 Põhjavesi *14*
3.2.3 Pinnaveekogud *16*
3.2.4 Radoon *17*
3.3 HALJASALAD 18
3.4 TEHNOVÕRGUD JA TEEDEVÕRGUSTIK 19
3.5 NARVA LINNAS ASUVAD LOODUSKAITSEALAD JA KAITSEALUSED OBJEKTID 20
3.5.1 Ajaloo, arheoloogia ja arhitektuurimälestised *21*
3.6 ÜLDINE KESKKONNASEISUND JA OLEMASOLEVAD RISKID 22
3.6.1 Välisõhu kvaliteet *23*
3.6.2 Jäätmekäitlus *25*
3.7 NARVA LINNA SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND 27
3.7.1 Rahvastik *27*
3.7.2 Ettevõtlus *28*

4 ÜLDPLANEERINGU SEOS STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA **30**

4.1 RAHVUSVAHELISED PLANEERIMISDOKUMENDID 30
4.2 EESTI RIIKLIK TASAND 33
4.2.1 EESTI 2010 ..... *33*
4.2.2 Eesti Keskkonnastrateegia *34*
4.3 MAAKONNA PLANEERINGUD JA STRATEEGIAD 35
4.3.1 Ida-Viru maakonnaplaneering *35*
4.3.1.1 Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused 35
4.3.1.2 Ida-Virumaa arengustrateegia 2005-2013 36
4.4 KOHALIKU OMAVALITSUSE PLANEERINGUD JA STRATEEGIAD 36
4.4.1 Narva linna üldplaneeringud ja detailplaneeringud *36*
4.4.2 Narva linna arengukava 2008-2011 ..... *37*

5 HINNANG UUE ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMISEST TULENEDA VÕIVATELE KESKKONNAMÕJUDELE **38**

5.1 PLANEERINGU ELLUVIIMISEL TEKKIDA VÕIVA KESKKONNAMÕJU HINDAMINE 38
5.2 LINNA ARENGUSTRATEEGIA SUUNA ÜLDINE VALIK 39
5.3 ROHELISE VÕRGUSTIKU TOIMIMINE 40
5.4 PLANEERITAVA MAA-ALA MAAKASUTUSE JA TEHNILISE INFRASTRUKTUURI RAJAMISE STRATEEGILINE MÕJU 42
5.4.1 Välisõhukvaliteet ja kliimamuutused *42*
5.4.1.1 Müra 44
5.4.2 Veekvaliteet *46*
5.4.3 Elektrienergia tarbimisega seotud mõju *47*
5.5 KESKKONNARISKID 47

5.6 JÄÄTMETEKKE MÕJU 50
5.7 NARVA LINNA ÜLDPLANEERINGU REALISEERIMISE SOTSIAAL-MAJANDUSLIK ASPEKT 51
5.7.1 Inimese tervis ja heaolu 51
5.7.2 Ettevõtlus 54
5.7.3 Olgina ja Kudruküla linnaosad 54
5.8 MÕJU KULTUURIPÄRANDILE JA VÄÄRTUSLIKELE ALADELE 55
5.9 PIIRIÜLESE KESKKONNAMÕJU PUUDUMINE 56

6 ÜLDPLANEERINGU ALA ARENDAMISE ARENGUALTERNATIIVID 57

6.1 PARIMA PLANEERINGULAHENDUSE LEIDMINE 57
6.2 0-ALTERNATIIV 57

7 MEETMED ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMISEGA KAASNEVA OLULISE KESKKONNAMÕJU VÄLTIMISEKS/LEEVENDAMISEKS NING SEIREKS 59

8 SÄÄSTVA JA TASAKAALUSTATUD RUUMILISE ARENGU TINGIMUSTE MÄÄRATLEMINE ÜLDPLANEERINGULE 60

8.1 TINGIMUSED HOONETELE JA RAJATISTELE 60
8.2 TINGIMUSED ROHEVÕRGUSTIKU TOIMIMISE TAGAMISEKS JA HALJASTUSELE 62
8.3 TINGIMUSED TRANSPORDIST TULENEVATE MÕJUDE LEEVENDAMISEKS 64

9 RASKUSED-TAKISTUSED KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE KOOSTAMISEL 65

10 ÜLEVAADE KSH KORRALDAMISE JA AVALIKKUSE KAASAMISE KOHTA 66

11 KOKKUVÕTE 67

12 KASUTATUD ALUSMATERJALID 68

12.1 LOETELU KASUTATUD ALUSMATERJALIDES 68
12.2 KODULEHED 69
12.3 SEADUSANDLIK TAUST 70

LISA 1 KSH PROGRAMM

LISA 1.1 NARVA LINNA ÜLDPLANEERINGU JA SELLE KSH ALGATAMISE OTSUS; ÜLDPLANEERINGU LÄHTEÜLESANNE; KSH ALGATAMISE TEADE VÄLJAANDES AMETLIKUD TEADAANDED JA AJALEHES
LISA 1.2 EKSPERTIDE KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE KVALIFIKATSIOONI JA PÄDEVUST TÕESTAVAD DOKUMENDID
LISA 1.3 SEISUKOHAD PROGRAMMI KOHTA
LISA 1.4 PROGRAMMI AVALIKUSTAMIST TÕESTAVAD DOKUMENDID (KIRJAD, TEATED JNE)
LISA 1.5 PROGRAMMI AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL JA OSAVÕTJATE NIMEKIRI
LISA 1.6 KSH PROGRAMMI HEAKSKIITU TÕESTAV DOKUMENTATSIOON

LISA 2 KSH ARUANDE AVALIKUSTAMIST TÕENDAV DOKUMENTATSIOON (AVALIKUSTATUD TEATED, LAEKUNUD MÄRKUSED, AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL JNE)

LISA 3 KSH ARUANDE HEAKSKIITMIST TÕENDAV DOKUMENTATSIOON

EESSÕNA

Narva linna üldplaneering ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud 15.05.2008.a Narva Linnavolikogu otsusega nr 150 (Lisa 1).

Narva Linnavolikogu 28.11.2001. a otsusega nr. 92/49 on kehtestatud Narva linna üldplaneering. Uus Narva linna üldplaneering koostatakse olemasoleva Narva linna üldplaneeringu 2000-2012 uuendamiseks, kuna olemasolev üldplaneering ei täida enam oma igapäevaseid vajadusi ja funktsioone. Narva linna üldplaneeringu eesmärk on linna territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneeringute koostamiseks.

Narva linna üldplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise koostamise algataja, vastuvõtja ja kehtestaja on Narva Linnavolikogu (Peetri plats 1, 20308 Narva; üldtelefon: 35 99003, faks: 35 99030, e-post: narvavk@narva.ee), koostamise korraldaja on Narva Linnavalitsus (Peetri plats 5, 20308 Narva; üldtelefon: 3599001, 3599099, faks: 35 99010, e-post: narvalv@narva.ee), konsultant ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostaja on AS Pöyry Entec (Lõõtsa 2, 11415 Tallinn; üldtelefon: 6177430, faks: 6177431, e-post: entec.ee@poyry.com). Keskkonnamõjude strateegilise hindamise järelevalvaja on Keskkonnaameti Viru regioon (Pargi 15, 41537 Jõhvi; üldtel: 3324401). Piiriülese keskkonnamõju esinemist ei eeldata.

Planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) viib läbi AS Pöyry Entec. KSH koostamisse olid kaasatud:

Kaur Lass	projektijuht;
Angela Hollo	KSH ekspert;
Viktorija Sannikova	Maastikuarhitekt.

Hindamine viidi töörühma poolt läbi tuginedes heakskiidetud KSH programmile (programm kiideti heaks Keskkonnaameti Viru regiooni poolt 15.03.2009 kirjaga nr V6-8/1995).

Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise asjaosalistena käsitleti järgnevaid huvitatud osapooli:

- Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO), keda hetkel esindab Eesti Roheline Liikumine (postiaadress pk 318, 50002, Tartu);
- Sotsiaalministeeriumi Rahvatervise osakond (Gonsiori 29, 15027 Tallinn);
- Virumaa tervisekaitsetalituse Narva büroo (Malmi 5a, 20309 Narva);
- Kultuuriministeerium (Suur-Karja 23, 15076 Tallinn).

Üldplaneeringu koostamine võib lisaks nimetatutele lähtuvalt planeerimisseaduse § 3 lg 1 puudutada otseselt või kaudselt väga laia huviliste ringi, alates linna kohalikest maaomanikest, elanikest ja ettevõtjatest kuni erinevate ametkondade ja naabervaldade esindajateni, kes KSH või planeeringu menetlemise käigus võivad oma huvitatust avaldada. Planeeringu ja selle KSH koostamisega said huvitatud isikud tutvuda planeerimisseaduse kohastel avalikel aruteludel Narva Linnavalitsuses.

AS Pöyry Entec tänab kõiki, kes on oma igapäevaste tegemiste kõrvalt leidnud aega osaleda KSH programmi avalikustamisel ja üldplaneeringu ning selle KSH koostamisega seotud töökoosolekutel või aidanud muul viisil kaasa käesoleva KSH aruande valmimisele.

1 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EESMÄRK JA SISU

Keskkonnamõju strateegilise hindamise õiguslikuks aluseks on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (RTI 2005, 15, 87; 2006, 58, 439; 2007, 25, 131; 2008, 34, 209; 2009, 3, 15; 2010, 8, 37), mille kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) üldeesmärk:

1) arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel;
2) tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse;
3) edendada säästvat arengut.

KSH eesmärk on antud juhul tuvastada, kas uue üldplaneeringu elluviimine võib tuua kaasa olulist ja/või tõenäolist keskkonnamõju võrreldes seni kehtivate üld- ja detailplaneeringute realiseerimisega.

1.1 KSH aruande koostamise eesmärk

KSH eesmärk on tuvastada, kas Narva linna üldplaneeringu elluviimine võib tuua kaasa olulist ja/või tõenäolist keskkonnamõju. Parima planeerimistulemuse saavutamiseks on KSH ekspertide kaasamise eesmärk aidata planeerijal ja omavalitsusel välja töötada selline ruumilise arengu ja maakasutamise ning ehitamise strateegia, et planeeringu realiseerimisel välditaks oluliste ja tõenäoliste negatiivsete mõjude avaldumist. KSH koostamise eesmärk on keskkonna-kaalutlustega arvestamine ja sellest tulenevate arengustrateegiliste otsuste ja ehitus-ning maakasutusreeglite kehtestamine. Hindamine tähendab seega ennekõike ekspertide poolt planeerija ja omavalitsuse nõustamist saavutamaks kohaliku kogukonna jaoks parimat ja sobilikumat planeeringulahendust.

KSH ülesandeks on selgitada, kirjeldada ja hinnata üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat olulist strateegilist keskkonnamõju, võimalikke alternatiivseid lahendusi (nt senise arengu jätkumine kehtivate planeeringute alusel ehk 0 alternatiiv) ning välja pakkuda negatiivse keskkonnamõju leevendamise ja/või vältimise meetmeid, kui see esineb. Seda tehakse arvestades seadusekohaseid üldplaneeringu eesmärke ja planeeritava ala iseloomu. KSH koostamise lõpptulemuseks peaks lisaks aruandele olema ka üldplaneeringusse lisatud säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimused (nn keskkonnatingimused edasiste detailplaneeringute koosta-miseks).

Käesolev KSH aruanne on linnavalitsusele või volikogule abivahendiks üldplaneeringu kehtestamisotsuse langetamisel ning osa strateegilisest planeerimisdokumendist ehk üldplaneeringust.

1.2 KSH läbiviimise metoodika alused

Keskkonnamõju strateegiline hindamine ehk planeeringu elluviimise aluseks olevate strateegiliste valikute elluviimise mõju hindamine peab andma planeeringu kehtestajale enne otsuse tegemist vajaliku teabe mõistmaks paremini, mis võib selle otsusega hiljem kaasneda. Mõju hindamise eesmärk on otsustaja teadlikkuse

tõstmine ja selle tulemusel keskkonna jätkusuulikku arengut tagavate keskkonnatingimuste kehtestamine planeeringu koosseisus.

Hindamise metoodiliseks aluseks on, et hindaja ehk ekspert on pidevalt toeks planeerijale ja kohalikule omavalitsusele planeeringu sisu ja eriti selle keskkonnatingimuste väljatöötamisel. Kuna KSH aruanne ei ole juriidiliselt sama jõuga kui planeering, viib keskkonnatingimused hinnatavasse planeeringusse planeerija koostöös kohaliku omavalitsusega. Üldplaneeringu koosseisus kehtestatud säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tagamiseks määratud keskkonnatingimused omandavad planeeringu elluviimisel, st edasisel detailplaneeringute koostamisel ning maakorraldus-, ehitus- ja arendustegevuse elluviimisel juriidilise aluse. Kogu strateegilise keskkonnamõju hindamine tugineb sellele, et hinnatakse *tõenäoliselt olulist mõju*[1] nagu nõuab *Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/42/EÜ, 27.06.2001. a, teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta*. Keskkonnamõju loetakse oluliseks vaid siis, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi võrreldes olemasoleva olukorra või seni kehtivate planeeringutega või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Võimaliku negatiivse mõju avaldumise tõenäosuse hindamisel on lähtutud planeerimisseaduse kohase planeeringu elluviimise tõenäolisusest.

Hindamisel lähtutakse sellest, et keskkond on kogu see ruum, kus me elame ehk keskkond kõige laiemas mõttes, st keskkonna mõiste hõlmab mõjude kaalutlemisel endas komponente nii majanduslikust, sotsiaalsest, kultuurilisest (sh näiteks külamiljöö, kultuuripärand, linnaruum, tehiskeskkonna esteetika, arhitektuuripoliitika jms) kui ka looduskeskkonnast. Hindamisel arvestatakse, et strateegia on kaugema eesmärgi saavutamise kava või selle saavutamise viisi teadlik püstitamine. Samuti lähtutakse hindamisel sellest, et planeeringuprotsessi viiakse läbi planeerimisseadusest tulenevalt laiapõhjaliselt, eri valdkondi arvestavalt ja nende huvisid kombineerivalt ning ühendada püüdvalt. Metoodiliselt on planeerimine läbirääkimine eri osapooltega, et tuvastada nende huvid. Mõju hindaja osaleb selles nõu andva eksperdina. Läbirääkimise tulemus vormistatakse konsensusliku kokkuleppe alusel planeeringuna ja seejärel avalikustatakse planeeringueskiis ja hindamisaruanne, et tagada isikutele võimalus kaitsta oma huvisid.

Läbirääkimiste tulemuse alusel valmib esmalt ala arendamise strateegia (antud juhul olid Narva tuleviku kujundavad lähtekohad juba olemas Narva linna arengukavas) ja seejärel tuletatakse selle alusel vajalikud keskkonna kasutamise ja ehitustingimused, maakasutusreeglid jms. Keskkonnamõju strateegiline hindaja on sealjuures vaid üks üldplaneeringu järgsete arenguotsuste kaalutlemisesse kaasatud osapool ja viib oma hindamise läbi vastavalt hinnatavale üldplaneeringule planeerimisseadusega määratud eesmärkide täpsusastmele. Hindamisel lähtutakse sellest, et seadusega planeeringule määratud eesmärgist täpsemalt planeeringut, kui arengutingimuste realiseerimise võimaluste kogumit, hinnata ei saa.

---

[1] *Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on environment* sätestab selle originaalkeeles kui*:* identifying, describing and evaluating the *likely significant environmental effects* of implementing the plan or programme. Vt täpsemalt direktiivi punkt 14.

Oma olemuselt on kõik planeerimisseaduse kohased planeeringud võrdsustatavad võimalusena midagi teha. See ei ole võrreldav otsusega või kohustusega midagi teha. Lähtuvalt sellest ei saa ruumilise planeerimise puhul KSH aruanne kujuneda sama täpsusastmega tööks kui projekti keskkonnamõju hindamine, sest selleks puudub vajaliku detailsusega info. Kõik keskkonnatingimused ja seiremeetmed antakse seega sama detailsusega kui on planeeringu liik. Planeerimisloogikast lähtudes tuleb eksperdil juhul, kui otsustamise tasandid muutuvad liiga detailseks või üldiseks, soovitada otsustajale otsustamiseks teist planeeringu liiki ja/või mõju hindamise tasandit.

KSH läbiviimise ainus eesmärk planeerimise metoodika vaatevinklist on jõuda üldplaneeringu puhul üldiste keskkonnatingimuste ja detailplaneeringute koostamise nõudeni, mille puhul on määratud kuidas midagi teha võib või selge ja arusaadava motivatsioonini, miks midagi teha ei või. Tehtud valiku põhjendusi ja seatud keskkonnatingimusi peab otsustaja hästi mõistma. Teadliku valiku tegemine eeldab, et suudetakse tajuda suurt pilti, st eristada olulist ebaolulisest. Vaid teadlikkus võimaldab vältida strateegiliselt rumalaid otsuseid. Seega metoodiliselt on tähtis teada, et visiooni, eesmärgi, pürgimuse või taotluse mõistmine enne pisidetaile võimaldab teha pädevat strateegilist valikut. KSH aruandes kajastatakse käesoleva üldplaneeringu puhul detailsemat teavet ainult juhul, kui see osundab järelduste või hinnangu andmise alusmaterjali läbitöötatusele ja annab teavet strateegilise valiku kaalutluse taustategurite tundmisest.

Hindamisel on arvestatud lähtuvalt ruumilise planeerimise eripärast ka sellega, et kui hinnatavat planeeringut ei realiseerita, ei avalda see ka mingit mõju keskkonnale. Kuna planeering on vaid võimalus midagi teha, on võimalik ka selle osaline realiseerimine, mistõttu aruandes juhitakse võimalusel tähelepanu ka planeeringu osalise realiseerimise mõjudele või võimalustele.

1.2.1 KSH läbiviimisel teostatud toimingud

Käesoleva KSH läbiviimisel toimus lähtuvalt eeltoodud metoodikast:

- Narva linna puudutava keskkonnaalase teabe kokkukoondamine ja analüüs;
- Riigi Maa-ameti kaardiserveris olevate kaartide ning kehtivate täpsemate või üldisemate planeeringute ning koostamisel olevate Narva linna osa üldplaneeringute kaartide kõrvutamine arvestades kaardi mõõtkavade erisusi;
- Koostamisel oleva Narva linna üldplaneeringu vastavuse hindamine teiste kehtivate strateegiliste planeerimisdokumentide eesmärkide ja nõuetega;
- Tutvumine koostamisel olevate linna osa üldplaneeringutega[2] ja KSH aruannetega;

[2] Sama aegselt kogu linna üldplaneeringuga koostati:

- *Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering,* AS Pöyry Entec ja Narva Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet koostöös; valminud planeering oli käesoleva aruande valmimise hetkeks saanud nõutud kooskõlastused ja suunamisel vastuvõtmisele. *Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringu KSH aruanne* oli avalikustatud ja heaks kiidetud;
- *Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering;* koostamisel AS Ramboll Eesti ja Narva Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet koostöös; planeeringust oli olemas esialgne lahendusettepanek, KSH aruanne ei olnud kättesaadav.

- Narva linna arengu üldanalüüs (info kogumine, süstematiseerimine ja järelduste tegemine) eksperdi poolt;
- Narva linna üldplaneeringu lahenduse (erinevate tööversioonide) tundma õppimine ja selle koostamisse nõustajana sekkumine eksperdi poolt (nt säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste väljatöötamises aktiivselt osalemine);
- Üldplaneeringu korraldaja (ühtlasi ka tellija), koostaja (ehk planeerija) ja keskkonnaekspertide omavahelised regulaarsed töökoosolekud, kus arutati võimalikke lahendusi ja menetluse läbiviimise põhimõtteid ning kooskõlastati planeeringu ja KSH menetlust;
- Laiemas ringis töökoosolekud, kuhu olid kaasatud erinevatel kordadel linnavalitsuse esindajad ja AS-i Pöyry Entec esindajad;
- Planeeringumaterjalide ja -lahenduste ülevaatamine ja planeerija suunamine lõpliku lahenduse väljatöötamisel.

2 ÜLDPLANEERINGU SISU JA PEAMISTE EESMÄRKIDE KIRJELDUS

2.1 Narva üldplaneeringu sisu ja eesmärgi lühiiseloomustus

Narva linna uue üldplaneeringu koostamise üheks peamiseks strateegiliseks eesmärgiks on tagada linnaruumi korrastamine ja tasakaalustatud elukorraldus. Lähtuvalt Narva linna soodsast geograafilisest asendist ning linna paiknemisest looduskaunil alal on Narva linna asukoht atraktiivne elamuehituseks ja tööstuse ning turismi arendamiseks. Seega, eesmärk on linna territooriumil elanikele, külalistele ja turistidele võimalikult soodsate elamis- ja puhkamistingimuste loomine arvestades tööstustraditsiooniga linna eripärasid. Selleks peaksid linna piires asuma kõik eluks vajalikud peamised funktsioonid, sealhulgas valdav osa töökohti ja arengutempole vastav sotsiaalne infrastruktuur. Linnaruumi sooviti arendada võimalikult kompaktselt, et soodustada olemasoleva infrastruktuuri efektiivset kasutamist ja vältida valglinnastumist kooskõlas säästva arengu põhimõtetega. Liikumisteed on turvalised ning veekogudeni ja puhke- ning haljasaladele on tagatud avalik ligipääs. Samuti loob üldplaneering senisest paremad eeldused, et tagada hõlbus ja ohutu liikumine kodu, töökoha ja haridusasutuste vahel.

Narva linna uue üldplaneeringu ülesandeks on tagada parim võimalik elukeskkond Narva linnas ning näha ette võimalused kogu linna tasakaalustatud ja säästvaks arenguks. Nii oligi terviklikult toimiva linnaruumi kontseptuaalseks aluseks linnastruktuuri väärtuslike elementide eksponeerimine ja säästlik kasutamine. Narvas nähti selleks ette olemasoleva hoonestusmaa kasutamise intensiivsuse tõstmist, linnaehituslike dominantide (ühiskondlikud hooned, teenindus- ja kaubandushooned, heakorrastatud pargid jms) välja ehitamist ja tühjade või puudulikult välja ehitatud alade senisest aktiivsemasse kasutusse võtmist. Näiteks otsustati linnaruumi kvaliteedi tõstmiseks pikemas perspektiivis elamupiirkondadest ja keskusest välja viia väiksemad tootmisalad. Selleks on sobiv koht Narva linna tööstuspiirkonna linnaosa, kus selleks on piisavalt ruumi ja kus tootmisettevõtete tegutsemine ei vähenda linnaruumi kvaliteeti. Tööstuspiirkonna arengu suunamiseks on koostatud eraldi linna osa üldplaneering[3] Tööstuse ja ettevõtluse jaoks maade ettenägemine on oluline, et tagada töökohad ja olla atraktiivne investorite silmis.

Üldplaneering nägi samuti ette säilitada toimivad rohekoridorid ja väärtuslik loodus ning loob eelduses rohealade sidususe tagamiseks. Linna rohevõrgustik on Narvas oluline ka puhveralana, mis eraldab suurtootmise elamutest ning on puhvriks mürarikaste ja saastavate tegevuste (teed, raudteed, tööstusalad jms) ning elu-, äri- ja sotsiaalse funktsiooniga alade vahel.

Narva linna tunnuslause – Hea Energia Linn tähendab otseses tähenduses linna sidet energia tootmisega. Heaks energiaks saab pidada keskkonnasäästliku energia

[3] *Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringu* oli koostamisel sama-aegselt Narva linna üldplaneeringuga, mistõttu üldplaneeringud on omavahel haakuvad. Samuti on käesoleva KSH aruande koostamisel arvestatud *Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega*, mistõttu sealtoodud järeldusi ja infot siin ei korrata.

tootmist. Balti Elektrijaama suletud tuhaväljale nr 2 kavandatakse tuulepargi rajamist[4].

Uue üldplaneeringuga nähakse ette uusi väikeelamumaa reservmaid Vaivara valla naabruses ning Narva jõe ääres, sh luuakse võimalus olemasolevate väikeelamu piirkondade tihendamiseks (Narva jõe ääres ja Suthofis). Nähakse ette ka garaažide likvideerimine miljööväärtuslikel aladel, reserveerides need alad ärimaa, haljasala maa või sotsiaalmaana. Kuna Narva linnas elamupiirkondades on puudu ärimaadest, reserveeritakse korterelamu piirkondadesse ärimaid. Samuti nähakse ette kortermajade alade tihendamist seal, kus on see võimalik ja mõttekas. Mitmed kesklinnas asuvad tootmismaad reserveeritakse ärimaadena. Määratakse ka miljööväärtuslikud piirkonnad ja piiritletakse keskuseala ning seatakse neil senisest täpsemad ehitusreeglid[5].

Üldplaneering hõlmas ka Narva linna lahusmaatükke – endisi aianduskooperatiivide alasid, kus eesmärgiks on säilitada senine maakasutus. Alternatiivina kehtestati reegel, et lubatud on vaid suurema või tervikliku ala täielik ümber kujundamine elamualaks. Seda selleks, et saaks rajada piisava laiusega teed, tagada joogivee, kanalisatsiooni, reoveepuhastamise jms kompleksselt kogu alale tervikuna arvestades ka naaberalade arenguperspektiive.

Täpne üldplaneeringu lahendus kajastub üldplaneeringu kaardil.

2.2 Üldplaneeringu koostamise seaduslik alus ja eesmärgid

Üldplaneeringu koostamise aluseks on planeerimisseadus (RT I 2002, 99, 579; 2004, 22, 148; 38, 258; 84, 572; 2005, 15, 87; 22, 150; 2006, 14, 111; 2007, 24, 128; 67, 414; 2008, 16, 114; 2009, 3, 15; 19, 115; 28, 170; 37, 251; 39, 262; 2010, 8, 37). Antud seaduse §8 lg 3 näitab, mis on üldplaneeringu ülesanded:

1. valla või linna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine;
2. kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine;
3. maa- ja veealadele üldiste kasutamis- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarbe ning vajaduse korral hoonestuse kõrguspiirangu ja muude tingimuste määramine;
4. detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine väljaspool linnu ja aleveid;
5. maareformi seaduse tähenduses tiheasustusega alade määramine;
6. miljööväärtuslike hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, parkide, haljasalade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine;

[4] Koostatud on „Narva linna Balti Elektrijaama Tuhavälja nr 2 tuulepargi olulise ruumilise mõjuga objekti asukoha valiku teemaplaneering[4]" ja sellele on läbi viidud keskkonnamõju strateegiline hindamine.

[5] Keskusealal asuva Narva vanalinna maakasutus reguleeritakse eraldi koostamisel oleva *Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringuga*, mis on koostamisel AS Ramboll Eesti ja Narva Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet koostöös.

7. rohelise võrgustiku toimimist tagavate tingimuste seadmine;
8. teede ja tänavate, raudteede, sadamate ja lennuväljade asukoha ning liiklus-korralduse üldiste põhimõtete määramine;
9. vajaduse korral eraõigusliku isiku maal asuva tee avalikult kasutatavaks teeks määramine teeseaduses sätestatud korras;
10. põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste ning olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine;
11. puhke- ja virgestusalade määramine;
12. ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine looduskaitseseaduses sätestatud korras;
13. vajaduse korral ettepanekute tegemine kaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitserežiimi täpsustamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks;
14. vajaduse korral ettepanekute tegemine maa-alade ja üksikobjektide kaitse alla võtmiseks;
15. üldiste riigikaitseliste vajaduste arvestamine ja vajaduse korral riigikaitselise otstarbega maa-alade määramine ning maakonnaplaneeringus määratud riigikaitselise otstarbega maa-alade piiride täpsustamine;
16. ettepanekute tegemine linnakeskkonna kuritegevusriskide ennetamiseks planeerimise kaudu;
17. muude seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate maakasutus- ja ehitustingimuste arvestamine planeeringus.

Antud juhul käsitleti eelnevas loetelus toodud üldplaneeringu eesmärki 2 kattuvana KSH koostamise eesmärgiga ja seati üldplaneeringu jaoks käesoleva KSH aruande alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimused. Topelt mõju hindamist läbi ei viidud.

Seega seaduses määratud ülesandeid arvestades on üldplaneeringu eesmärk linna territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, maakasutuse juht-otstarvete määramine ja aluste ettevalmistamine detailplaneeringu koostamiseks.

Eesmärkide tuvastamine, väljatoomine ja nende täpsusastme tundmine on olulised, sest vaid need saavad olla aluseks edasise KSH aruande koostamise täpsusastme valikule. Kuna üldplaneering on linnades jt tiheasustusaladel peamiselt detailpla-neeringute koostamiseks tingimuste määratlemiseks, ei saa KSH aruanne esitada seaduses loetelud ülesannetest täpsemaid hinnanguid (va juhul kui täpsema hinda-mise aluseks on juba olemas ka täpsem linna osa üldplaneering, detailplaneeringu eskiis või projekt vms materjal).

3 MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS

3.1 Planeeringuala asukoht ja maakasutuse lühiülevaade

Narva on Eesti Vabariigi kirdepoolne piirilinn, mis asub Ida-Viru maakonnas. Ta paikneb Narva jõe läänekaldal. Linna läbivad Tallinna-Narva maantee ja raudtee. Linna vanem osa paikneb Põhja-Eesti lavamaa serval iidses silla kohas, 14 km kaugusel Narva jõe suudmest, kus asub kuurortlinn Narva-Jõesuu. Linna pindala on 8 400 ha.

Narvas on kokku 15 linnaosa, millest 2 linnaosa – Olgina ja Kudruküla - asuvad lahustükkidena Vaivara valla territooriumil. Olgina ja Kudruküla linnaosad moodustuvad peamiselt aiandusühistutest ning hoonetest domineerivad suvilad (vt joonis 1).

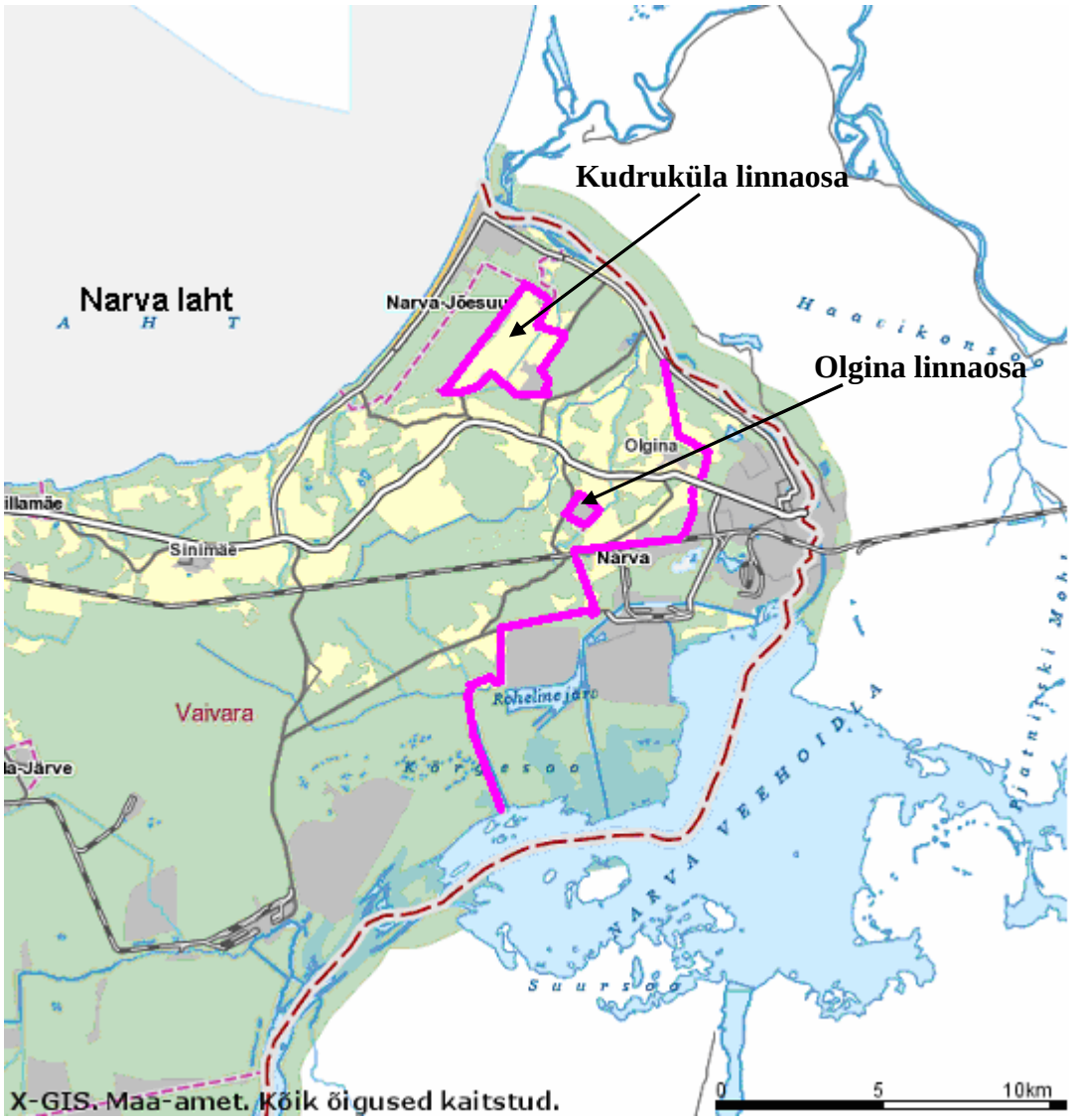

Joonis 1 Narva linna territoriaalne asukoht; Maa-ameti kaardiserveri väljavõte

Narva linna kogupindala oli seisuga 01.01.2009[6] suurusega 8 453 ha, millest omakorda oli:

- Hoonestatud maad - 336 ha;
- Tööstusettevõtete ala - 373 ha;
- Elektrijaama maa-ala 1475 ha (sellest tuhaväljad 1349 ha);
- Aiandusühistute alasid - 716 ha;
- Metsasid - 1158 ha;
- Vee alasid - 2946 ha;
- Soosid või soostunud alasid - 711 ha;
- Muud maa - 738 ha.

3.2 Olulisemad looduslikud tingimused Narva linnas

3.2.1 Maardlad

Narva linna territooriumil Elektrijaama linnaosas paikneb üks kohaliku tähtsusega lubjakivi maardla (vt joonis 2), mis on olnud kasutuses aastatel 1970 -1991 kui Kadastik II paekarjäär.

Põhja-Eesti lavamaal asuvas 36,59 ha suuruses maardlas on kaevetöid tehtud 26,77 ha suurusel alal. Kaevandatud on põhiliselt Lasnamäe ja osaliselt ka Aseri lademe kivimeid 4-7 m paksuses. Kokku on kaevandatud karjäärist ca 1,5 milj m³ paekivi. Karjääri töö seiskus 1991. aastal ja karjäär täitus veega.

Tabel 1 Narva lubjakivimaardla maavaravarud[7]

Ploki nimi	***Kasutusala***	***Ploki liik***	***Varu suurus***
1 plokk	ehituslubjakivi	aT	487.90 tuh m^3
2 plokk	ehituslubjakivi	aT	63 tuh m^3
3 plokk	ehituslubjakivi	aR	226 tuh m^3
4 plokk	ehituslubjakivi	aR	2891 tuh m^3

Narva lubjakivimaardla on Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringuga ja uue Narva linna üldplaneeringuga määratud rohelise võrgustiku koosseisu.

[6] Narva linn arvudes 2008
[7] http://xgis.maaamet.ee/xGIS/bronx/maardlad/showdata.aspx?registrikaart=52

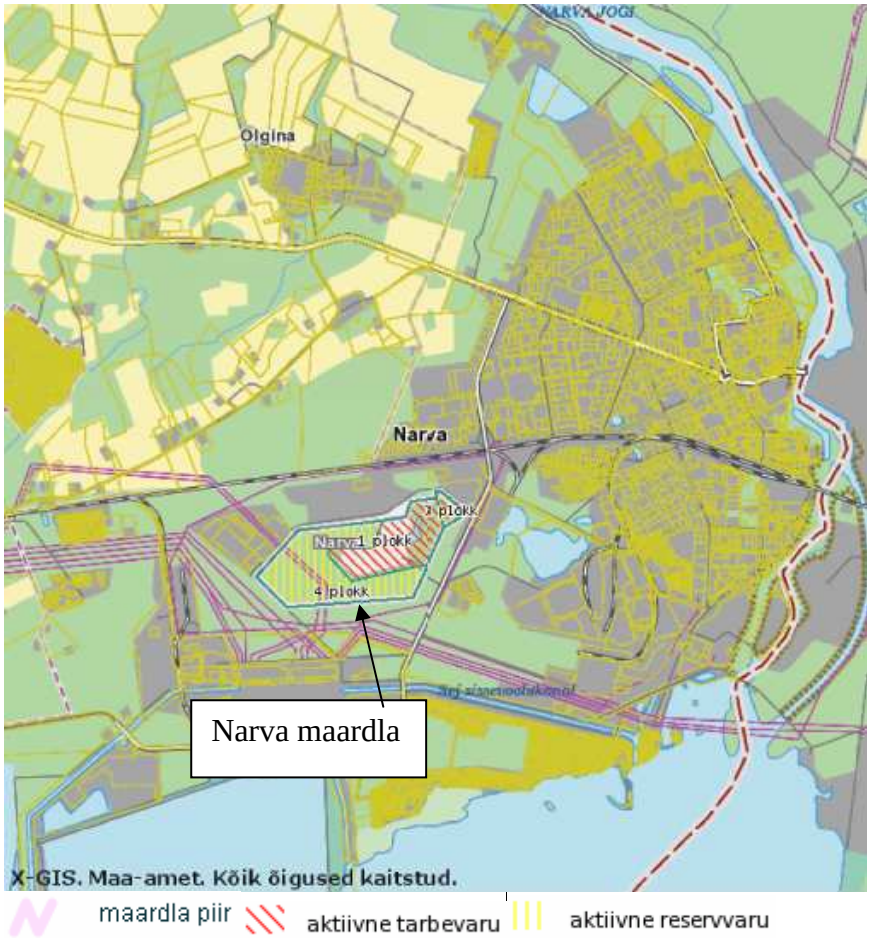

Joonis 2 Väljavõte Maa-ameti kaardiserverist maardlad

3.2.2 Põhjavesi

Joogiveena kasutatakse Narvas (v.a Siivertsi linnaosas, mis saab vett seal asuvast puurkaevust) veepuhastusjaamas töödeldud pinnavett, kuna piirkonnas puudub piisav põhjaveevaru. Keskkonnaministri 6. aprilli 2006. a käskkirja nr 409 „Ida-Viru maakonna põhjaveevarude kinnitamine" alusel Narvas kinnitatud järgmised põhjaveevarud, vt tabel 2.

Tabel 2 Kinnitatud põhjaveevarud

Põhjaveemaardla	Põhjaveemaardla piirkond	Veekihi geoloogiline indeks	Põhjaveevaru, m^3/ööp	Varu kategooria[1] ja otstarve	Kasutusaeg
Narva	Narva	O-C	100	P	kuni 2020
	Eesti EJ + karjäär	V_2vr	300	T_2 joogivesi	kuni 2020
	Narva	V_2vr	3 500	T_1 joogivesi	kuni 2020

Keskkonnaministri 27. jaanuari 2003. a määruse nr 9 „Põhjaveevaru hindamise kord" kohaselt jaguneb põhjaveevaru uurituse detailsuse alusel tarbevaruks T1 (tagatud põhjaveevaru), T2 (hinnatud põhjaveevaru) ja prognoosvaruks P (haldus- või hüdrogeoloogilise piirkonna põhjaveevaru eeldatav hulk, millega tuleb arvestada piirkonna arengukavade koostamisel, vee erikasutuslubade andmisel ja ühest puurkaevust koosneva veehaarde projekteerimisel).

Vastavalt „Narva linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale aastateks 2008-2020” (arengukava lisafaili joonis 22) oli 2007. a elanikkonna ja tööstuse veetarbimine Narva linnas (müüdud vesi) kokku 3 127 819 m^3. Elanike veetarbimine (koos Siivertsiga) 2007. a oli kokku 2 521 467 m^3.

Narva linn asub Viru alamvesikonnas, kus levivast 9 põhjaveekihi põhjaveest, esineb planeeringualal 3 põhjaveekogumit, vt joonis 3.

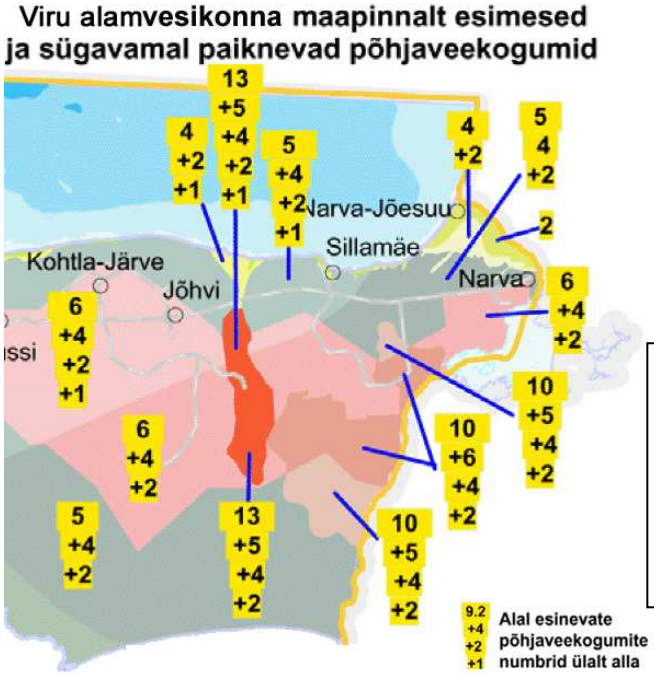

6 – Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogum
4 – Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum
2 – Kambriumi-Vendi Voronka põhjaveekogum

Joonis 3 Viru alamvesikonna põhjaveekogumid[8]

Põhjavee loodusliku kaitstuse määrab põhjaveekihti katva suhteliselt vettpidava pinnasekihi paksus, selle koostis, filtratsiooniomadused, pinnaseosakeste reostusaine sidumisvõime ja keemiline aktiivsus. Narva linna territoorium asub valdavalt kaitsmata põhjavee alal, vt joonis 4.

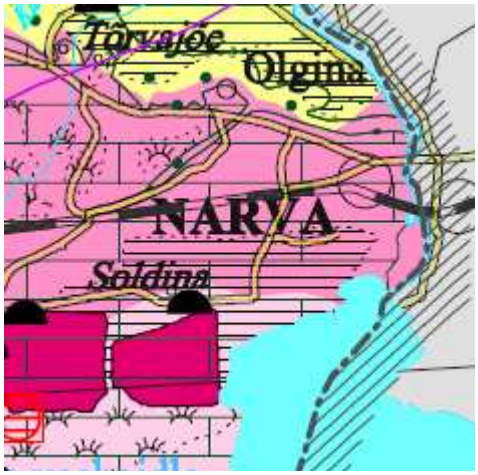

maapinnalt esimese aluspõhjalise veekompleksi põhjavesi on looduslikult kaitsmata (väga kõrge reostusohtlikkus). Alvarid; moreeni <2m

veehoidla

soojuselektrijaamade tuhaplatood ja settebasseinid

Joonis 4 Väljavõte Eesti põhjavee kaitstuse kaardilt [9]

[8] Keskkonnaministri 21.12.2006. a käskkirjaga nr 1388 kinnitatud *Viru alamvesikonna veemajanduskava*

3.2.3 Pinnaveekogud

Joogiveeallikana on Narva linnas kasutusel pinnavesi – Narva jõgi selle ülemjooksul. Vesi saabub puhastusseadmesse veehaardest, mis asub 26 km kaugusel linnast.

Narva linn piirneb idast Narva jõe ja lõunast Narva veehaardega. Linna territooriumil on mitmeid looduslikke ja tehislikke veekogusid – Kadastiku tiigid, Balti Soojuselektrijaama jahutusvee kanalid ja settebasseinid.

Narva jõgi – Eesti veerohkeim jõgi, mis on oma ülemjooksul ühtlasi Narva linna joogiveeallikaks. 77 km pikkune ja 56 200 km^2 suuruse valgalaga jõgi saab alguse Peipsi järvest ja suubub Soome lahte. Jõel on mitmeid saari ja jugasid. Suurim saar on Georgi saar, mis on hoonestatud ajalooliste Kreenholmi tootmishoonetega. Georgi saare kohal on jõe mõlemas harus juga. Jõe idapoolsel harul paikneva kaheastangulise joa kõrgus on 6,5 m ning jõe läänepoolsel harul paikneva üheastangulise joa kõrgus on 3,5 m. 1956-1957 rajati Narva hüdroelektrijaam, mille üle 200 m pikkuse ja 9,2 m tammiga paisutati jõgi (18,2 km jõe suudmest), hüdroelektrijaama pealevoolukanal rajati Jaanilinna. Kanali veetase on 25 m üle merepinna. Hüdroelektrijaama rajamine on oluliselt muutnud Narva jõe looduslikku ilmet.

Viu alamvesikonna veemajanduskavas on Narva jõgi jagatud kolmeks veekogumiks ehk veemajandusüksuseks:

- Narva jõgi veehoidlast suudmeni,
- Narva jõgi veehoidlani,
- Narva jõgi, kuiv säng.

Narva jõgi on Viru alamvesikonna veemajanduskavas oma looduslikes osades nii allpool kui ülalpool veehoidlat hinnatud heas seisundis olevat. Narva jõe kuiv säng loetakse aga mitterahuldavas seisundis olevat. Jõge mõjutavad eelkõige asulate (Narva) reoveed, hüdroelektrijaama pais ja kaevandused. Samuti on see oluliselt mõjutatud nii veevõtust kui veetaseme reguleerimisest. Narva jõe vett kasutatakse nii elektrienergia ja joogivee tootmiseks kui ka soojuselektrijaamade jahutusveeks. Narva hüdroelektrijaama tamm põhjustab jõevooluhulkade kõikumisi allpool paisu ning on kaladele ületamatu rändetõke. Narva jõgi kuulub lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimistusse[10]. Samuti kuulub Narva jõgi Karoli oja suudmest Gorodenka oja suudmeni ja Narva veehoidla paisust suubumiseni Narva lahte lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigaks olevate veekogude või veekogu lõikude nimistusse. Vastavalt looduskaitseseaduse § 51 lg 1 on Narva jõel seega keelatud uute paisude rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, ning veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmine.[11] Narva jõele ja veehoidlale kehtib ehituskeeluvöönd 50 m.

---

[9] *Eesti põhjavee kaitstuse kaart*, Eesti Geoloogiakeskus, 2001

[10] Keskkonnaministri 9. oktoobri 2002. a määrus nr 58 „Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded ning lõheliste ja karpkalalaste riikliku keskkonnaseire jaamad“).

[11] „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu”. Keskkonnaministri 15. juuni 2004. a määrus nr 73 (RTL 2004, 87, 1362), jõustunud 03.07.2004.

Vabariigi Valitsuse 5. mai 2005. a määruse nr 93 „Hoiualade kaitse alla võtmine Ida-Viru maakonnas[1]" alusel on jõel Narva jõe alamjooksu hoiuala ning Narva jõe ülemjooksu hoiuala.

Narva veehoidla –1956. aastal Narva jõele tammi abil rajatud tehisveekogu (vt Joonis 5). Veehoidla pindala on ligikaudu 200 km^2, millest Eestile kuulub 40 km^2. Veehoidla on tugeva läbivooluga: vesi vahetub siin aastas 34-35 korda. Ligikaudu 85 % veest toob veehoidlasse Narva jõgi. Lisaks suubuvad veehoidlasse lõunast Pljussa jõgi ning kolm väiksemat jõge (idast Pjata jõgi, läänest Mustjõgi ja Poroni jõgi). Veehoidlast voolavad välja ning sinna suubuvad Balti ja Eesti elektrijaama jahutusveekanalid. Tegemist on tugevasti muudetud veekoguga. Veehoidla on kaevanduste veerärastuse mõju ja soojuselektrijaamade jahutusvee ning leeliselise vee ärajuhtimise mõju all. Narva Elektrijaamad rakendavad meetmeid leeliselise vee ärajuhtimise lõpetamiseks. Narva veehoidla keemilist ja ökoloogilist seisundit hindab Viru alamvesikonna veemajanduskava hüdrokeemia ja elustiku andmete põhjal heaks.

Joonis 5 Narva veehoidla asukoht[12]

3.2.4 Radoon

Narva linna territooriumi asub valdavalt kõrge radooniriskiga alal, vt joonis 6.

[12] Keskkonnaministri 21.12.2006. a käskkirjaga nr 1388 kinnitatud *Viru alamvesikonna veemajanduskava*

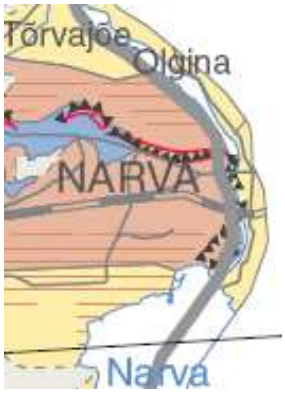

normaalse radooniriski ala, normaalse looduskiirgusega pinnased. Lokaalselt võib esineda kõrga ja madala radoonisisaldusega pinnaseid.

alad, kus kohati võib esineda kõrge radoonisisaldusega pinnaseid. kohati võib olla radoonisisaldus majade siseõhus kõrge.

kõrge radooniriski alad. Radoonisisaldus majade siseõhus on sageli kõrge.

Joonis 6 Väljavõte Esialgsest Eesti radooniriski levilate kaardist[13]

3.3 Haljasalad

Ülevaate Narva linnas paiknevates haljasmaadest (kalmistu, looduslik haljasmaa, haljasala) annab joonis 7.

Joonis 7 Haljasmaade ja kalmistute paiknemine Narva linnas[14]

[13] Esialgne Eesti radooniriski levilate kaart, Eesti Geoloogiakeskus, 2004

Koostatud on „Narva linna haljastuse arengukava 2009-2014”, kus määratletakse Narva linna haljastuse arendamise eesmärgid ja tegevussuunad aastani 2014. Arengukava hinnangul on linna tänavahaljastus enamuses heas korras. Umbes 70 % tänavavõrgust moodustavad puiesteed.

Avalike puhkealadena on olulisemad rohelised alad jõe kaldal raudteesillast jõesadamani, vanalinna bastionite vöönd, Võidu park ning mitmed väiksemad pargid, skväärid ja haljasalad linna hoonestatud osas, ka rohked hoonete ümbruse kõrghaljastusega õuealad. Kahjuks on piiritoimingute tõttu avalikust kasutusest väljas kesklinnas olev jõeäärse roheala lõik silla ümbruses ja Hermanni kindlusemüüri äärne jõekallas.[15]

Linna suuremad rohealad paiknevad tiheasustuse äärealadel: lõuna-edelaosas nn Kadastiku ala ning põhja-loodeosas asuv metsamassiiv. Linnaelanikele olulisematest metsa-aladest paikneb üks Pähklimäe linnaosa vahetus läheduses, teine piki Narva-Jõesuusse viivat teed (Siivertsi) ja kolmas metsaala Kadastiku 2 tiigi ümbruses. Suuremad metsaalad paiknevad veel tuhamägede ümbruses (Kõrgesoo ja veehoidla) ja lisaks sellele on väiksemaid metsalisi alasid Kulgu, Sunda ja Soldino piirkonnas. Enamasti on tegemist peamiselt lehtpuudest (lepp, haab, kask) koosnevate lodumetsadega[16].

3.4 Tehnovõrgud ja teedevõrgustik

Narva linna läbib riigimaantee nr 1 Tallinn-Narva ehk Narva linna põhitänav (Tallinna maantee). Narvast väljasõidul on Maa-ameti kaardi andmetel[17] keskmine ööpäevane liiklussagedus Tallinn-Narva maanteel 2008. a 5521, millest 84 % moodustasid sõiduautod ja pakiautod, 9 % pakiautod ja autobussid ning 7 % autorongid.

Mööda Narva linna territooriumit piiripunkti poole sõitvad veokid liiguvad järgneval marsruudil: Tallinna maantee – Rahu tänav – transiittranspordiplats Rahu 4a – Kerese tänav – Puškini tn-Kerese tn-Tallinna mnt ristmik – Tuleviku tänav. Venemaalt Eestisse sõitvad veokid liiguvad järgneval marsruudil: Tuleviku tänav – Puškini tn-Kerese tn-Tallinna mnt ristmik – Kerese tänav – Rahu tänav – Tallinna maantee.

Narva linna läbib Tallinn-Narva raudtee, mis on rahvusvaheline transiidisuund kui Peterburi-Narva-Tallinn-Skanidnaavia. Olulise koormuse raudteel veetavast moodustavad Venemaalt Muuga, Tallinna ja Paldiski sadamasse suunduvad nafta- ja kütuserongid, kujutades seega endast suurimat ohuallikat ja olulist igapäevast keskkonnaseisundi mõjutajat Narva linnas. Lisaks kaubaveole toimub raudteel ka reisijatevedu (riigisisene Edelaraudtee ning Go Rail rahvusvahelised rongiliinid Moskva ja Sankt-Peterburgi suunas). Üldplaneering raudtee asukohta ei muuda.

---

[14] Narva linna üldplaneeringu seletuskiri
[15] Narva linna haljastuse arengukava 2009-2014. Arhitektuuribüroo AKOS OÜ (töö nr 08-422). 2008.
[16] Narva linna haljastuse arengukava 2009-2014. Arhitektuuribüroo AKOS OÜ (töö nr 08-422). 2008.
[17] Maa-ameti kaardiserveri Maanteeameti rakendus http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis

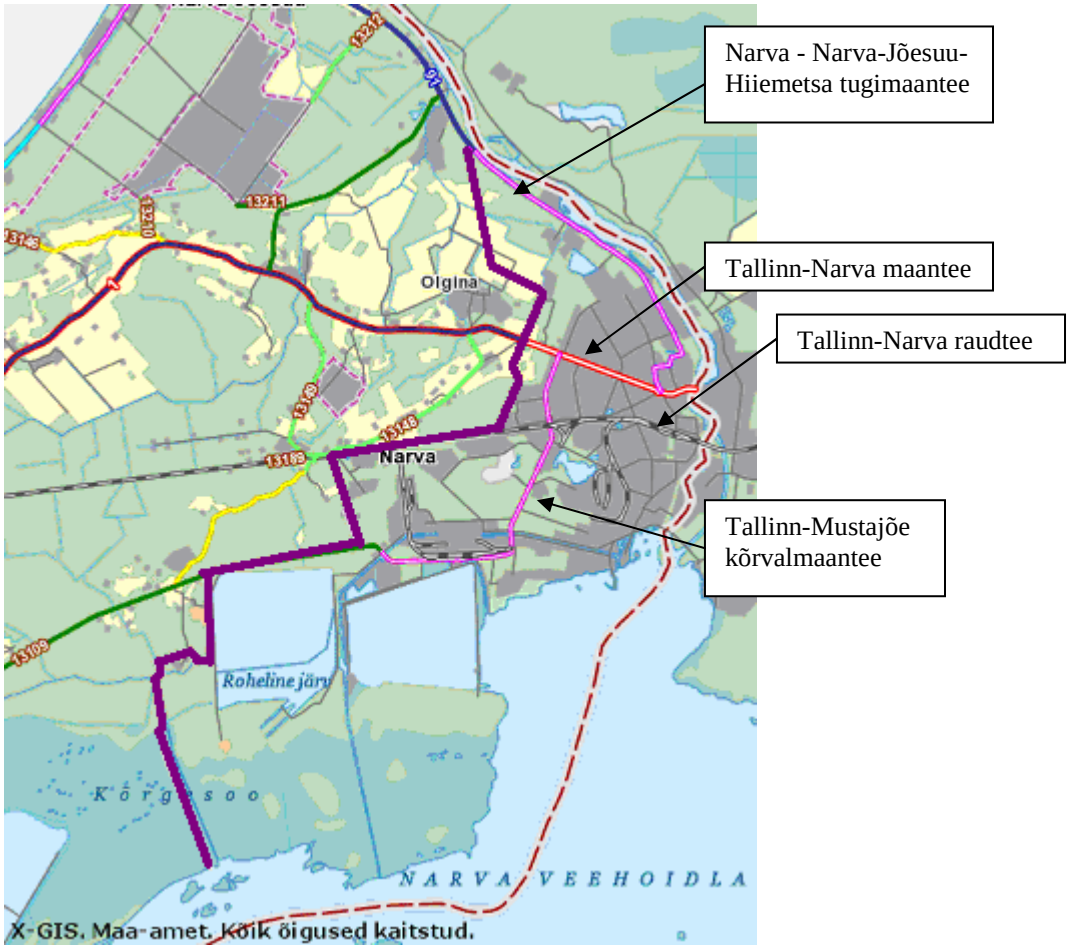

Joonis 8 Narva linna läbivad riigimaanteed, väljavõte Maa-ameti kaardiserverist

Narva linna peamisteks liikumistelgedeks on Tallinna mnt, Kangelaste ja Kreenholmi prospektid, viimased ühendavad elu- ja tööstusrajoone. Suuremad linnasisesed magistraalid on linna lõuna- ning põhjaosa ühendavad Kreenholmi ja Kangelaste prospektid, Rahu ja Elektrijaama tänavad. Nimetatud tänavatel on seetõttu ka suurem liikluskoormus. Probleemiks on ka parkimiskohtade vähesus. Uueks probleemiks on tõusnud parkimiskohtade puudumine „magala rajoonides" korterelamute ümber.

2008. a on koostatud Narva linna transpordi arengukava 2009-2015, mille peamiseks eesmärgiks on Narva linna transpordiplaneerimise põhisuundade määratlemine järgnevaks seitsmeks aastaks.

3.5 Narva linnas asuvad looduskaitsealad ja kaitsealused objektid

Narva linna territooriumil asub Narva jõe kanjoni maastikukaitseala ja kaitsealune park Narva Pimeaed. Osaliselt asub Narva linnas ka piki Narva jõge kulgev Natura 2000 võrgustikku kuuluv Narva jõe alamjooksu hoiuala.

Narva jõe kanjoni maastikukaitseala Kaitseala põhieesmärk on esindusliku alamordoviitsiumi paasi lõikunud Narva jõe kanjoni ja joaastangute kaitse.[18] Joaastanguid on kaks, väiksem on ligikaudu 60 m laiune ning 3,5 m kõrgune, suurem 125 m laiune ja 6-6,5 m kõrgune. Järskude seintega kanjon jääb joast allapoole. Kuna joad on paisude tõttu kuivad, avaneb ulatuslik alam-ordoviitsiumi lubjakivide paljand. Maastikukaitseala pindala on 13,9 ha ning seal tuleb arvestada looduskaitseseaduses ning Narva jõe kanjoni maastikukaitseala kaitse-eeskirjas sätestatud piirangutega.

Narva Pimeaed loodi 19. sajandil. Kaitsealune park jaguneb kaheks mõtteliseks osaks, bastionil Pax asub nn Väike Pimeaed ja Victoria bastionil lihtsalt Pimeaed. Pargi pindala on 2,4 ha. Pargist avaneb suurepärane vaade naaberriigile ning pargist leiab mitmeid ajaloo- ning arhitektuurimälestisi. Bastionil Pax asub arhitektuurimälestisena kultuurimälestiste riiklikusse registrisse kantud 20. sajandi purskkaev. Narva jõe ja Victoria bastioni vahelisel alal asub ajaloomälestisena registreeritud II Maailmasõjas hukkunute ühishaud, kuhu on ENSV Sõjakomissariaadi andmetel maetud üle 22 000 sõjaväelase, sõjavangi ja tsiviilisiku. Pimeaias paikneb ka ajaloomälestis Vabadussõjas hukkunute ühishaud, kuhu on maetud 83 punakaartlast. Victoria bastionil paikneb monument Põhjasõjas 1704. a. langenud vene sõjaväelastele. Ajaloomälestist on restaureeritud 1956.aastal ja 1982.aastal. Narva Pimeaed on maastikukaitseala erituübina kaitstav kaitsealune park, kus tuleb arvestada looduskaitseseaduses ning kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskirjas sätestatud piirangutega.

Narva jõe alamjooksu hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – jõgede ja ojade kaitse ning II lisas nimetatud liikide – hariliku võldase, tõugja, hingi, vingerja, merisuti, jõesilmu, vinträime ja lõhe elupaikade kaitse.[19]

Lisaks eelnimetatud kaitsealustele objektidele on Narva linna alal teada mitmete II kategooria kaitsealuste nahkhiireliikide elupaigad. Väljaspool kaitsealasid rakendub neile looduskaitseseadusest tulenev isendi kaitse.

3.5.1 Ajaloo, arheoloogia ja arhitektuurimälestised

Narva linnas asub 57 ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestist. Üldplaneeringu koostamisel on nendega arvestatud.

Narva linna omanäolisemad mälestised asuvad Kreenholmi tööstuskompleksis, millele on kultuuriminister 4. märtsi 2005.a käskkirjaga nr 85 *Kultuurimälestiseks tunnistamine, kaitsevööndi määramine ja kultuurimälestiseks olemise lõpetamine* kehtestanud ka kaitsevööndi. Kultuuriministri 13. novembri 1997. a määrusega nr 73 *Kultuurimälestiseks tunnistamine* on tööstuskompleksis arhitektuurimälestisteks tunnistatud 34 erinevat hoonet ja ehitist.

---

[18] „Narva jõe kanjoni maastikukaitseala kaitse-eeskiri". Kinnitatud Vabariigi Valitsuse 13. mai 1999. a määrusega nr 155.

[19] Vabariigi Valitsuse 5. mai 2005. a määrusega nr 93 „Hoiualade kaitse alla võtmine Ida-Viru maakonnas[1]" http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13133981

Kreenholmi Manufaktuur

Kreenholmi Manufaktuur loodi 1857. a Narvas sakslasest Ludwig Knoop'i poolt. Manufaktuur kasutas langeva vee odavat energiat ja oma aja kohta edumeelset tehnoloogiat. Ettevõtte toodang teenis ära Grand Prix 1900. a Pariisi maailmanäitusel.

Kreenholmi Manufaktuur loodi nagu terviklik linnak, mis koosnes peale tootmishoonete ka administratiiv-, eluhoonete ja ühiskondlike hoonete kompleksist. Kreenholmi ehitamisel viidi ellu XIX sajandi sotsioloogias väga populaarset tuleviku tööstuslinna filosoofilist ja arhitektuurilist ideed. Projekteerimisele kaasati Sankt-Peterburi akadeemilist koolkonda esindavaid arhitekte, manufaktuuri rajaja Ludwig Knopp nõudis omalt poolt inglise mõjutuste projekti võtmist. Sellest tuleneb Kreenholmi omapära arhitektuurilise mälestusmärgina. Hooneid peetakse ainulaadseimaks ning ühtseimaks tööstuskompleksiks Eestis.

Märkimisväärne arhitektuurimälestis ning linna tuntuim ehitis on Narva jõe läänekaldal paiknev Narva Hermanni linnus, mis rajati 13. sajandil taanlaste poolt. Algselt kastell-linnusena rajatud kindlus ehitati 14. sajandil ümber ordulinnuseks. Koos Ivangorodi linnusega moodustab Hermanni linnus üleeuroopalise tähtsusega ajaloolis-arhitektuurilise ansambli. Hetkel asub linnuses Narva Muuseumi ekspositsioon.

3.6 Üldine keskkonnaseisund ja olemasolevad riskid

Narva linna asub Ida-Virumaal ehk Eesti tööstuspiirkonnas, mida iseloomustab suhteliselt väikesel territooriumil asuvate tootmiskeskuste rohkus (Narva, Kohtla-Järve, Sillamäe jne). Mõju avaldavad maakonda (sh Narva linna) läbivad Tallinn-Narva maantee ja kaubaveoga (sh vedelkütuste vedu) koormatud Tallinn-Narva-Peterburi raudtee. Ida-Virumaad võib pidada üheks suurimaks tehnogeense riskiga piirkonnaks Eestis. Võimalikud tööstus(keemia-)- ja transpordiavariid, mis on seotud keemiliste ainete suurte koguste paiskamisega atmosfääri, võivad olla ohuks nii seal elavatele inimestele kui looduskeskkonnale tervikuna.

Hädaolukorraks valmisoleku seadusest tulenevalt on igal omavalitsusel kohustus koostada valla või linna riskianalüüs. Riskianalüüsi eesmärk on välja selgitada ja hinnata linna territooriumil esineda võivaid õnnetusi ja nende tekkimise tõenäosust, saamaks ülevaadet sellest, mis ohustab inimeste elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatuslikku majanduslikku kahju. Riskianalüüs oleks aluseks linna üldplaneeringu koostamiseks. Narva linna üldplaneeringu koostamise aluseks riskianalüüsi ei olnud. 2004. a on koostatud „Narva linna ja Vaivara valla esialgne riskianalüüs", mille andmed ei olnud KSH koostajatele kättesaadavad.

Narva linnas asub suurõnnetuse ohuga ettevõte[20] – Narva Vesi AS. Vastavalt kemikaaliseaduse §14 Erinõuded maakasutuse planeerimisel ja ehitiste projekteerimisel*:*

[20] Päästeameti veebilehekülg http://www.rescue.ee/suuronnetuse-ohuga-ettevotete-nimekiri

Kohaliku omavalitsuse üksus arvestab suurõnnetuse ohuga ettevõttest lähtuvate riskidega üld- ja detailplaneeringute koostamisel ja kehtestamisel ning ehituslubade väljastamisel. Seejuures tuleb:

- kindlaks teha ettevõtted, kus suurõnnetuste tõenäosus või nende tagajärgede raskus võib suureneda nende ettevõtete asukoha läheduse tõttu teistele ohtlikele või suurõnnetuse ohuga ettevõtetele;
- arvestada olemasolevate ettevõtete läheduses paiknevaid hooneid ja rajatisi, nagu liiklusmagistraalid, rahvarohked paigad ja elamurajoonid, kui nende paigutus võib suurendada suurõnnetuse riski või nende tagajärgede raskust;
- suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskuse suurenemisel tagada avalikkuse teavitamine.

Kohaliku omavalitsuse üksus esitab Päästeameti kohalikule päästeasutusele kooskõlastamiseks üldplaneeringu ja detailplaneeringu ning ehitusprojekti heakskiitmiseks:

- uue suurõnnetuse ohuga ettevõtte asukoha valikul;
- olemasoleva suurõnnetuse ohuga ettevõtte tegevuse laiendamisel või tootmise suurendamisel;
- suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohualasse jääva maa-ala planeerimisel või sinna ehitise kavandamisel.

Päästeameti kohalik asutus toob käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhtude hindamisel oma vastuses kohaliku omavalitsuse üksusele välja järgmised asjaolud:

- kas kavandatav planeering või ehitus suurendab suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskust;
- suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskuse suurenemisel tuuakse välja ohualasse jääv piirkond;
- kas ettevõtte õnnetuste ennetamiseks kavandatud meetmed on piisavad;
- kas enne planeeringu kinnitamist või ehitusloa väljastamist peab ettevõtja kohalikule omavalitsusele ja päästeasutusele esitama lisainformatsiooni;
- päästeasutuse soovitused suurõnnetuse riskide maandamise ja muude asjaolude kohta.

3.6.1 Välisõhu kvaliteet

Välisõhu kvaliteedi hindamiseks uue Narva linna üldplaneeringu koostamise raames õhusaaste mõõtmisi, modellerimist vms läbi viidud ei ole. Hinnangu andmisel tuginetakse peamiselt riiklikele seireandmetele.

Peamiselt mõjutavad Narva linna välisõhku:

- Transport (autoliiklus, rongiliiklus);
- Energeetika tootmine (Balti Elektrijaam, Eesti Elektrijam, põlevkivikarjäärid jm);
- Ettevõtlus (tööstusettevõtted jne).

Üldiselt on saasteainete koguemissioon Ida-Virumaal atmosfääri alates 1990. aastast pidevalt vähenenud. Paiksete saasteallikate seas on saasteainete aastase koguhulga poolest domineerivalt esikohal põlevkivil baseeruv energeetikatööstus, kust pärineb 78-82 % (2001.- 2003. a) saasteainete koguhulgast. Autotranspordist tulenev saastetase Ida-Virumaal on kõrgem Kohtla-Järves ja Narvas. Võib eeldada, et

Ida-Virumaa tingimustes ei põhjusta autotransport välisõhu reostuse seisukohast erilisi probleeme. Siiski tuleks Narvas edaspidi piirata linna läbiva transpordi mahtu.[21]

Narva linnas on teostatud riikliku õhuseire raames pistelisi mõõtmisi Tuleviku tänaval (SO_2, NO_2, H_2S, HCHO) ning tsoneerimise projekti raames prioriteetsete saasteainete kontsentratsioone liikuva õhulaboriga Peetri platsil. Seire tulemused kajastuvad OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse poolt koostatud Riikliku keskkonnaseire alamprogrammis – Välisõhu seire ning aruandes „Õhukvaliteedi hindamine Eestis kehtestatud tsoonides". 2008. a lõpus alustas Narvas tööd automaatne õhuseirejaam, mis annab ööpäevaringse ülevaate saastetasemetest Põhja-Eesti piirkonnas. Seni näitasid saasteainete kontsentratsioonide mõõtmised, mis on prioriteetsed õhukvaliteedi hindamisel (CO, O_3 NO_2, SO_2, peentolm, raskemetallid, polütsüklilised aromaatsed süsivesinikud, benso(a)püreen), et piirnorme ei ületata.[22]

Ida-Virumaal asuvad riiklikud välisõhu seirejaamad Narva linnas ja Kohtla-Järve linnas.

Viimaste aastate riiklikud seireandmed näitavad, et saastatuse tasemed Narvas jäid madalamaks alumisest hindamispiirist, va peentolm (PM_{10}), mille 24 h kontsentratsioon 2005. a ületas ülemist hindamispiiri, kuid jäi siiski alla saastetaseme piirväärtuse. 2007. a peentolmu kontsentratsioon ületas mõõteperioodil kolmel juhul ööpäevakeskmist alumist hindamispiiri (ülemist hindamispiiri ei ületatud) ning ööpäevakeskmist piirväärtust ei ületatud kordagi. 2009. a esimeses kvartalis (jaanuar-märts) pidevseirejaamas ei mõõdetud ühtegi piirväärtust ületavat kontsentratsiooni. Märgkeemiliste mõõtmiste abil mõõdeti 8 fenooli ööpäevakeskmist piirväärtust (3 $\mu g/m^3$) ületanud kontsentratsiooni, kusjuures maksimaalseks 24 h keskmiseks saadi 34 $\mu g/m^3$ ja 1 ammoniaagi ööpäevast piirväärtust (40 $\mu g/m^{3'}$) ületanud kontsentratsioon, maksimaalne ammoniaagi sisaldus oli 94 $\mu g/m^3$.[23]

2008. a on koostatud uuring „Välisõhu kvaliteedi mõju inimeste tervisele Tartu, Kohtla-Järve, Narva ja Pärnu linnas. Peentest osakestest tuleneva mõju hindamine[24]". Selle eesmärgiks oli määrata õhusaaste eksponeeritute hulk ja ekspositsiooni suurus eelmainitud linnades, leida elanike riskitase ning hinnata mõju nende tervisele haigestumus-/suremusjuhtumite arvu, kaotatud eluaastate ja eluea lühenemise kaudu. Aastakeskmine ülipeente osakeste sisaldus, mis arvutati modeleerimistulemuste põhjal, on kõige väiksem Kohtla-Järve ja Narva asumites, kus ülipeente osakeste aastakeskmine sisaldus oli vahemikus 8,6-9,8 $\mu g/m^3$. Väikest sisaldust seostatakse sellega, et kuigi tegemist on saastava tööstuspiirkonnaga, hajutatakse

[21] Keskkond ja põlevkivi kaevandamine Kirde-Eestis. (Toimetajad Valdo Liblik, Jaan-Mati Punning) TLÜ Ökoloogia Instituut, Publikatsioonid 9/2005

[22] http://jaatmed.narva.ee/?lang=et&cont=page&mode=user&action=view&id=1210745577&sec=amet

[23] Riikliku keskkonnaseire alamprogramm „Välisõhu seire ja uuringud linnades I kvartal 2009" OÜ Eesti Keskkonnauuringute keskus

[24] Välisõhu kvaliteedi mõju inimeste tervisele Tartu, Kohtla-Järve, Narva ja Pärnu linnas. Peentest osakestest tuleneva mõju hindamine, Tartu Ülikool 2008 http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1096278/++++%D5husaaste_tervisem%F5ju_hinnang_TKJNP.pdf

kõrgete korstnate abil saaste ümbruskonda ning kohalike elanike ekspositsioon välisõhu kaudu on madal.

Narva linnas ja naabervallas Vaivaras asuvad Eesti ühed suurimad välisõhu saastajad – Narva Elektrijaamade koosseisu kuuluvad Balti ja Eesti Elektrijaamad (Eesti suurimad elektrijaamad), neist esimene asub Narva linna lõuna osas. Mõlemad elektrijaamad kuuluvad AS-i Eesti Energia kontserni. Narva Elektrijaamade poolt paisatakse õhku oluline osa Eesti summaarsest õhusaastest (SO_2, NO_x osas). Samas tegeletakse aktiivselt välisõhku paisatavate heitemete vähendamisega (energiaplokkide renoveerimine, uue tehnoloogia kasutusele võtt – keevkihtkatlad; suitsugaaside puhastusseadmete rajamine lämmastikoksiididest ja vääveldioksiidist puhastamiseks; tõhusamate filtrite kasutamine lendtuha koguste vähendamiseks jne), et vähendada keskkonnamõjusid ja tagada tootmise üha karmistuvate EL keskkonnanõuetele vastavus. Narva Elektrijaamadesse on rajatud heitgaaside seiresüsteem, mis võimaldab kõiki emissioone pidevalt jälgida ja vajadusel operatiivselt reageerida.

AS Eesti Energia plaanib rajada Vaivara valda Narva Elektrijaama juurde uue energiakompleksi, mille hulka kuuluvad kaks uut 300 MW_e võimsusega energiaplokki ning kaks tahke soojuskandja tehnoloogial põhinevat utteseadet. Muuhulgas plaanitakse laiendada vedelkütuste tehast. 2007. a on koostatud „AS Narva Elektrijaamad energiakompleksi arendusprojekti keskkonnamõju hindamise aruanne”[25]. KMH aruandest lähtuvalt ei avalda Eesti Elektrijaama saasteallikatest väljuvad saasteained olulist negatiivset mõju välisõhu kvaliteedile Narva linna edela- ja lõunapiiril. Üldiselt energiakompleksi rajamisel elektrijaama ja vedelkütuste tehase koosmõjuna tervikuna SO_2, NO_x ja tahkete osakeste heitkogused vähenevad. Koos lendtuha heitkoguse vähenemisega uute energiaplokkide rajamisel tõenäoliselt vähenevad oluliselt ka raskemetallidest ja polütsüklilistest aromaatsetest süsivesinikest (PAH) põhjustatav õhusaaste.

3.6.2 Jäätmekäitlus

Narva linna territooriumil ja selle läheduses paiknevad järgmised kasutusel olevad jäätmekäitluskohad:

- Narva Jäätmekäitluskeskus.
- Balti Elektrijaama tuhaväli nr 1.
- Balti Elektrijaama uus tööstusjäätmete prügila (kasutatakse alates aastast 2009).
- Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskus.
- Eesti Elektrijaama tuhaväljak.
- Mitmed väiksemad jäätmekäitluskohad Vaivara valla territooriumil.

Jäätmete lõppladestuskohaks on maakondliku tähtsusega Uikala prügila (2009. a alates on Ida-Virumaal kasutusel vaid üks tavajäätmete prügila).

[25] AS Narva Elektrijaamad energiakompleksi arendusprojekti keskkonnamõju hindamise aruanne, projekt 39670, 2007

Üldine linna jäätmetekäitluse skeem toimib järgmiselt. Ettevõtetes tekkivaid tööstusjäätmeid käsitlevad jäätmete valdajad ise või annavad neid üle vastavat litsentsi omavatele jäätmekäitlejatele. Kodumajapidamistes tekkinud jäätmed ja/või samalaadsed kaubanduses, tööstuses ja ametiasutustes tekkinud jäätmed antakse üle vastavat litsentsi ja jäätmeluba omavatele jäätmekäitlejatele ja/või -kogujatele, kes viivad olmejäätmete iseloomuga prügi Narva Jäätmekäitluskeskusse sortimiseks ja taaskasutamiseks. Taaskasutusse kõlbavad jäätmed suunatakse vastavatele ettevõtetele, ülejäänud jäätmed viiakse Sillamäe MBT terminalile (EcoCleaner Sillamäe OÜ) jäätmekütuse või komposti/tehnilise pinnase tootmiseks prügilate katmiseks. Sortimise käigus tekkivad ohtlikud jäätmed viiakse Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskusse. Osa jäätmeid ladestatakse Uikala prügilasse.

Jäätmearuandluse järgi tekkis Narvas 2007. a kokku üle 1,5 mln tonni jäätmeid. Millest olmejäätmed oli ca 17 000 tonni. Valdava koguse 2007. a tekkinud jäätmetest moodustas Balti Elektrijaamas tekkinud põlevkivi kolde- ja lendtuhk – ca 1 366 000 tonni ning ca 180 000 tonni moodustasid muud jäätmed, sealhulgas ka ca 17 000 tonni olmejäätmeid.[26]

Narva linna lõuna osas asub Balti Elektrijaam, mis moodustab koos tuhaväljadega ca 17 % Narva linna territooriumist. Balti Elektrijaama tuhaladestu koosneb kahest tuhaväljast (koos settebasseinidega) ja tootmisjäätmete prügilast.

Balti Elektrijaama suletud tuhaväljale nr 2 kavandatakse tuulepargi rajamist. Koostatud on „Narva linna Balti Elektrijaama Tuhavälja nr 2 tuulepargi olulise ruumilise mõjuga objekti asukoha valiku teemaplaneering[27]" ja sellele on läbi viidud keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Narva linna jäätmekava tõdeb, et jäätmekäitlusel kõige suuremat mõju ja ka riski omab Balti Elektrijaama tuhaväli, seda seoses tuha hüdrotranspordil kasutatava leeliselise veega ja selle sattumise võimalusega Narva jõkke. Maapinnalähedased veekihid Balti Elektrijaama territooriumil ja tuhaväljade piirkonnas on reostatud. Ordoviitsiumi-Kambriumi veekiht pole ühisveevarustuses kasutamiseks perspektiivne. Kaitstud põhjaveevaru on Kambrium-Vendi veekompleksis.[28]

Koostatud on projekt „Tehniline abi tuhaärastuse ja tuhaväljade renoveerimiseks Narvas". Projektile on koostatud ka keskkonnamõju hindamine. Selle projekti järgi kavandatakse renoveerida Balti ja Eesti Elektrijaamade tuhaärastussüsteemid eesmärgiga võimaldada AS-l Narva Elektrijaamad alandada jaamade tuhaärastussüsteemi negatiivset keskkonnamõju, et viia see kooskõlla EL direktiividega 1999/31 (prügilate kohta). Eesti Vabariigil oli kohustus lahendada 16. juuliks 2009. a põlevkivikütusel töötavates elektrijaamades põlevkivituha (kui ohtliku jäätme) ladestamise keskkonnaprobleemid.

[26] Aluseks Narva jäätmekava, ajakohastatud 2008, AS Maves
[27] Kehtestatud 18.12.2007. a Narva Linnavalikogu otsusega nr 462.
[28] Narva linna jäätmekava 2009-2013, AS Maves, 2008

3.7 Narva linna sotsiaalmajanduslik keskkond

3.7.1 Rahvastik

Narva linn on elanike arvu poolest Eesti linnadest Tallinna ja Tartu järel kolmandal kohal. 01.02.2010. a seisuga oli Narva linna elanike arv 65 506. Narva linna asustustihedus on ca 788 elanikku km^2 kohta.

Viimase 10 aastaga on Narva linna elanike arv langenud ca 8000 inimese võrra. Rahvaarv Narvas on langenud alates aastast 1992, seda illustreerib ka joonis 9. Narva linna iive langes järsult 2007. a, mil see oli -436. 2006. a iive oli -265 ning 2008. a -305. Prognoositav on, et elanikkonna vähenemine Narvas jätkub.

Narva linna elanikkonna rahvuseline koosseis on järgmine (seisuga 01.01.2009):

- Eestlased – 2571 (4% elanikkonnast)
- Venelased – 53 285 (81%)
- Ukrainlased – 1729 (3%)
- Valgevenelased – 1471 (2%)
- Muu rahvus – 2314 (4%)

Eesti kodakondsusega inimesi on Narva linnas registreeritud 29 969 ja Vene kodakondsusega inimesi 23 294.

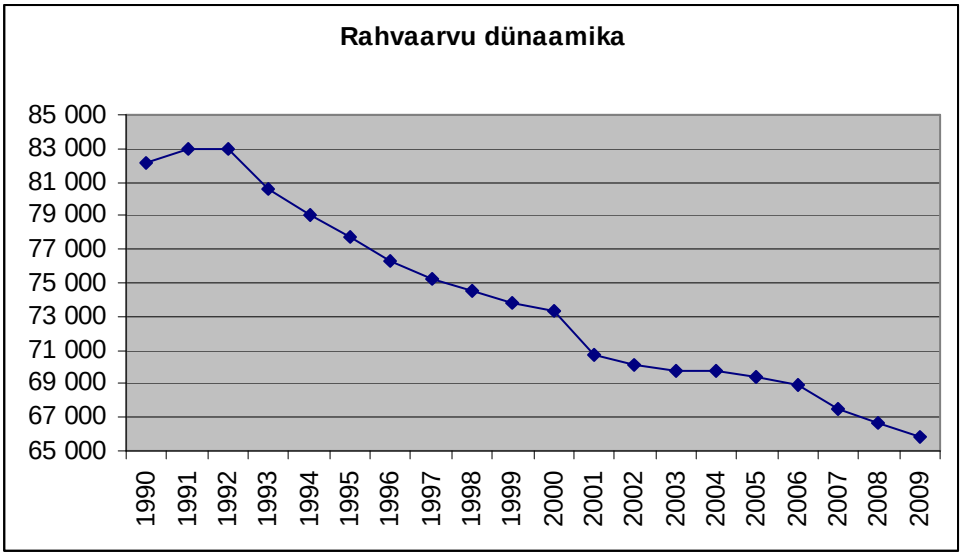

Joonis 9 Narva linna rahvaarvu dünaamika[29]

Demograafiline tööturusurveindeks[30] on viimased 8 aastat pidevalt langenud olles 2000. a 1,05 ja 2008. a 0,72. Ühest väiksem näitaja tähendab seda, et järgmisel kümnendil siseneb tööturule vähem inimesi kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt

[29] „Narva arvudes 2008" Narva Linna Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet http://www.narva.ee/files/Narva%20arvudes%202008%20et-en.doc

[30] Demograafiline tööturusurveindeks – eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5-14 aastased) ja sealt vanuse tõttu väljalangevate inimeste (55-64 aastased) suhe. Kui indeks on ühest suurem, siseneb järgmisel kümnendil tööturule rohkem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

välja langeb. See toob kaasa Narva linna sotsiaalse koormuse kasvu. Ülalpeetavate määr on püsinud suhteliselt stabiilsena – 43-44 % juures.

Töötus, nagu mujalgi Eestis, on Narva linnas alates 2008. a keskpaigast järsult kasvanud (vt joonis 10).

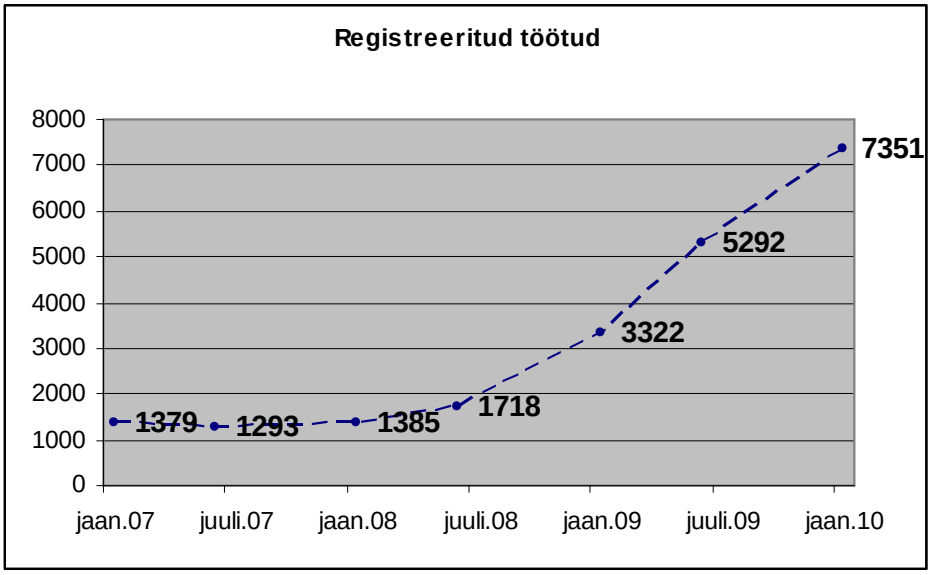

Joonis 10 Narva linnas registreeritud töötud Eesti Töötukassa andmete põhjal

30.09.2009. a seisuga on Narva linnas registreeritud töötute arv 6151.[31] Registreeritud töötus Eestis on kõige kõrgem Ida-Virumaal, kus 29.10.2009. a seisuga oli registreeritud töötuse osakaal tööjõust vanuses 16 – pensioniiga 17,6 % (Eesti keskmine oli 12,3 %).

3.7.2 Ettevõtlus

Narva linna ettevõtluse aktiivsus on olnud madal. Seda vaatamata asjaolule, et Narvat teatakse ja tuntakse ennekõike kui tööstuslinna. Juhtfunktsioonina on Narva linnas ärimaad kokku ligikaudu 160 ha, mille suhteliselt väikene hulk näitab ka teenindussfääri nõrka arengut. Narva asukoht Eesti ja Vene piiril loob eelduse turismi arendamiseks. Hetke oludes läbivad kõik turistid Narva kesklinna, kuid tulevikus (kui valmib võimalik Narva ümbersõit) on vaja linnal selget kontseptsiooni kuidas end turistidele atraktiivseks muuta. Turist otsib lisaks vaatamisväärsustele häid teenuseid, mis võimaldavad nautida puhkust. Narva ajalugu, looduslik asukoht jms üksi ei sunni turisti kuigi pikalt Narva linnas peatuma. Lisaks vanalinna korrastamise läbi linna osa üldplaneeringus[32] ettenähtud arengu, tuleb turistide teenindamiseks tagada vajalik infrastruktuur – hotellid, eripärased ja hea kvaliteediga söögikohad, SPA-d vms. Kuidas ja kes seda teeb ei saa määrata üldplaneering, kuid üldplaneeringus saab selleks luua vajalikud eeldused.

[31] Eesti Töötukassa veebilehekülg http://www.tta.ee/index.php?id=12898
[32] *Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering* on koostamisel samaaegselt Narva linna üldplaneeringuga.

Linna suuremad tööandjad on seni olnud: Kreenholm Holding LTD, Narva Elektrijaamad AS ja Cargotec Estonia AS (endine Hiab Balti AS).

Seni on linna ettevõtete struktuuris olnud suurim kaal kaubandusettevõtetel (40%). Järgnevad teenused (14%), tekstiili- ja õmblustootmine (6%), transport (4%), puidutöötlemine ja mööbli tootmine (2%), metallitöötlemine (2%), toiduainete-tööstus (1%).

Linna lõuna osas asub Nakro AS territooriumil paiknev tööstuspark. Koostatud on Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering, millega moodustatakse ulatuslik kergetööstuse- ja äripiirkond. Tagamaks investeeringute kiirust oleks oluline seda jätkata ka linna poolt läbi detailplaneeringute koostamise, misjärel investoril oleks võimalus koheselt asuda projekteerima endale vajalikke hooneid. Vastasel korral on linn väga tihedas konkurentsis naaberomavalitsuste ja teiste Ida-Viru regiooni linnadega, kes on oma tööstusalade arendamiseks juba astunud suuri samme (Jõhvi, Sillamäe jt).

4 ÜLDPLANEERINGU SEOS STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

Käesolev peatükk annab ülevaate hinnatava üldplaneeringu seosest ja vastavusest strateegiliste planeerimisdokumentide (keskkonna)eesmärkide ja nõuetega.

4.1 Rahvusvahelised planeerimisdokumendid

Euroopa regionaalse/ruumilise planeerimise hartas ehk Torremolinose hartas

Torremolinose harta kiideti heaks 1983. aastal Euroopa Nõukogu liikmesmaade planeeringuministrite konverentsil. Selles on sätestatud, et planeerimine peaks kontrollima ülerahvastatud või liiga kiiresti arenevate piirkondade arengut, aitama kaasa mahajäävate piirkondade arengule ning säilitama või kohandama infrastruktuure, mis on olulised taandarenevate või eriti Euroopa tasandil tööjõu rände põhjustatud tööpuuduse probleemiga piirkondade majandusliku stimuleerimise seisukohalt. Eeltoodud eesmärkide saavutamiseks peab planeerimine pöörama erilist tähelepanu suurte linnaliste ja tööstuslike komplekside ning suuremate infrastruktuuride paiknemisele, ülesehitusele ja arengule, samuti põllumajandus- ja metsamaa kaitsele. Regionaalse/ruumilise planeerimispoliitikaga peab kaasnema maakasutuspoliitika, võimaldamaks üldsuse huve rahuldavate eesmärkide teostamist.

Üheks põhieesmärgiks, mida ruumiline planeerimine püüab saavutada on vastutustundlik loodusressursside majandamine ja keskkonnakaitse. Edendades strateegiaid, mis vähendavad konflikti kasvava loodusressursside nõudluse ja vajaduse vahel neid säilitada, püüab planeerimine tagada vastutustundliku keskkonna, maaressursi, maapõue-, õhu-, vee- ja energiaressursi, floora ja fauna majandamise, pöörates erilist tähelepanu looduslikult kaunitele piirkondadele ning kultuuri- ja arhitektuuripärandile. Narva linna üldplaneering on orienteeritud just olemasoleva linnaruumi paremale korrastamisele ja linna kompaktsena hoidmisele, et vältida valglinnastumist.

Euroopa Ruumilise Arengu Perspektiiv

Euroopa Konsultatiivne Foorum töötas 1999. a välja Euroopa Komisjoni määruse 97/150/EK järgimiseks juhendi nimega *Euroopa Ruumilise Arengu Perspektiiv* (*European Spatial Development Perspective - ESDP*). Juhendis tuuakse välja, et üks eesmärke Euroopa Liidus on saavutada senisest parem tasakaal linnalise arengu (*urban development*) ja linnade tagamaa vahel. ESDP otsib võimalust Euroopa maapiirkondades asendada senine traditsionaalne põllumajanduslik tootmine ja metsandus muude alternatiivsete tegevustega, et vähendada linnastumise survet. Eraldi toob *ESDP* välja[33], et väärtuslik kultuuripärand ja loodusmaastikud on väärtused, mis võimaldavad luua baasi majanduslikuks ja sotsiaalseks tegevuseks läbi jätkusuutliku turismi ning vabaajaveetmisvõimaluste loomise. Samas juhend kohaliku omavalitsuse tasandil toimuva üld- ja detailplaneeringute koostamiseks otseselt siduvaid juhtnööre ei anna. Lisaks, kuna Eesti ei olnud *ESDP* väljatöötamise ajal

[33] *European Spatial Development Perspective. Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union.* CEC, Commission of the European Communities, 1999; ptk 2.2. *The Changing Role and Function of Rural Areas*

Euroopa Liidu liige, ei kajastata seal ka Eesti territooriumi. Seega saab seda dokumenti vaadata vaid kui Euroopa Liidu siseste üldiste planeerimispoliitika suuniste andjat. Dokumenti taustana võttes on Narval oluline roll Euroopa Liidu piirilinnana.

Visioonid ja Strateegiad Läänemere regioonis 2010

Läänemere regiooni ruumilises arengus on teedrajavaks planeeringu dokumendiks *Visioonid ja Strateegiad Läänemere regioonis 2010* (*Visions and Strategies around the Baltic 2010/ VASAB 2010*). Läänemereriikide piireületava planeeringukoostöö tulemusel valminud dokumendi elluviimise eesmärgiks on Läänemere piirkonna identiteedi tugevdamine ning ruumiliste struktuuride väljatöötamine, et konkureerida globaliseeruvas majanduses teiste regioonidega.

Dokument kirjeldab ruumilise struktuuri kolme elementi: linnade ja linnaliste asulate süsteem (pärlid/pearls), linnu ja asulaid omavahel ühendavad infrastruktuuri võrgustik (nöörid/strings) ning erineva maakasutusega alad või areaalid (lapid/ patches).

Visioon käsitleb teemadena arengu tagamist Läänemere regioonis; regiooni keskkonna kasutuse jätkusuutlikust; mobiilsust tagavat ühtse transpordisüsteemi arendamist ja koostöö võrgustikku, mis tagab regioonisisest integreerumist.

2001. a valmis VASAB 2010+ ruumilise arengu tegevusprogramm. Sinna koondati tegevussuunad ning suundade arendamiseks vajalikud konkreetsed tegevused kuue võtmeteemana:

1. Linnaregioonide koostöö säästliku arengu küsimustes;
2. Läänemereregiooni rahvusvahelise integratsiooni jaoks olulised strateegilised arengutsoonid;
3. Üle-euroopalise integratsiooni jaoks olulised rahvusvahelised transpordikoridorid;
4. Maapiirkondade olustiku mitmekesistamine ja tugevdamine;
5. Rahvusvaheliste rohevõrkude, sh kultuurmaastike arendamine;
6. Rannikutsoonide ja saarte integreeritud arendamine.

2009. aastal valmis VASAB 2010 koostöövõrgustikul uus dokument *VASAB Long-Term Perspective for the Territorial Development of the Baltic Sea Region 2030*[34]. Selle järgi on Läänemere regioon aastaks 2030 hästi tasakaalustatud metropolidega, mis toimivad kui regiooni väravad ja väikeste ning keskmise suurusega linnadega, mis tagavad piirkonnas hea elukvaliteedi nii maa- kui ka linnapiirkondades. Samuti toimib regioon koostööpiirkonnana Euroopa Liidu ja naabermaade vahel. Aruande lk 13 toodud kaardil *2030: Ruumilise arengu perspektiiv* on Narva üks viiest välja toodud Eesti Linnast, mis jääb Helsingi-Tallinna ja Sankt-Peterburgi piireületava koostööpiirkonna keskmesse (vt joonis 11). Seega VASAB annab Narva arenguks igati sobiliku taustsüsteemi, mida linn on saanud ja saab oma arengu aluseks võtta.

[34] *VASAB Long-Term Perspective for the Territorial Development of the Baltic Sea Region 2030*¸ VASAB Secretariat, Latvija, October 2009

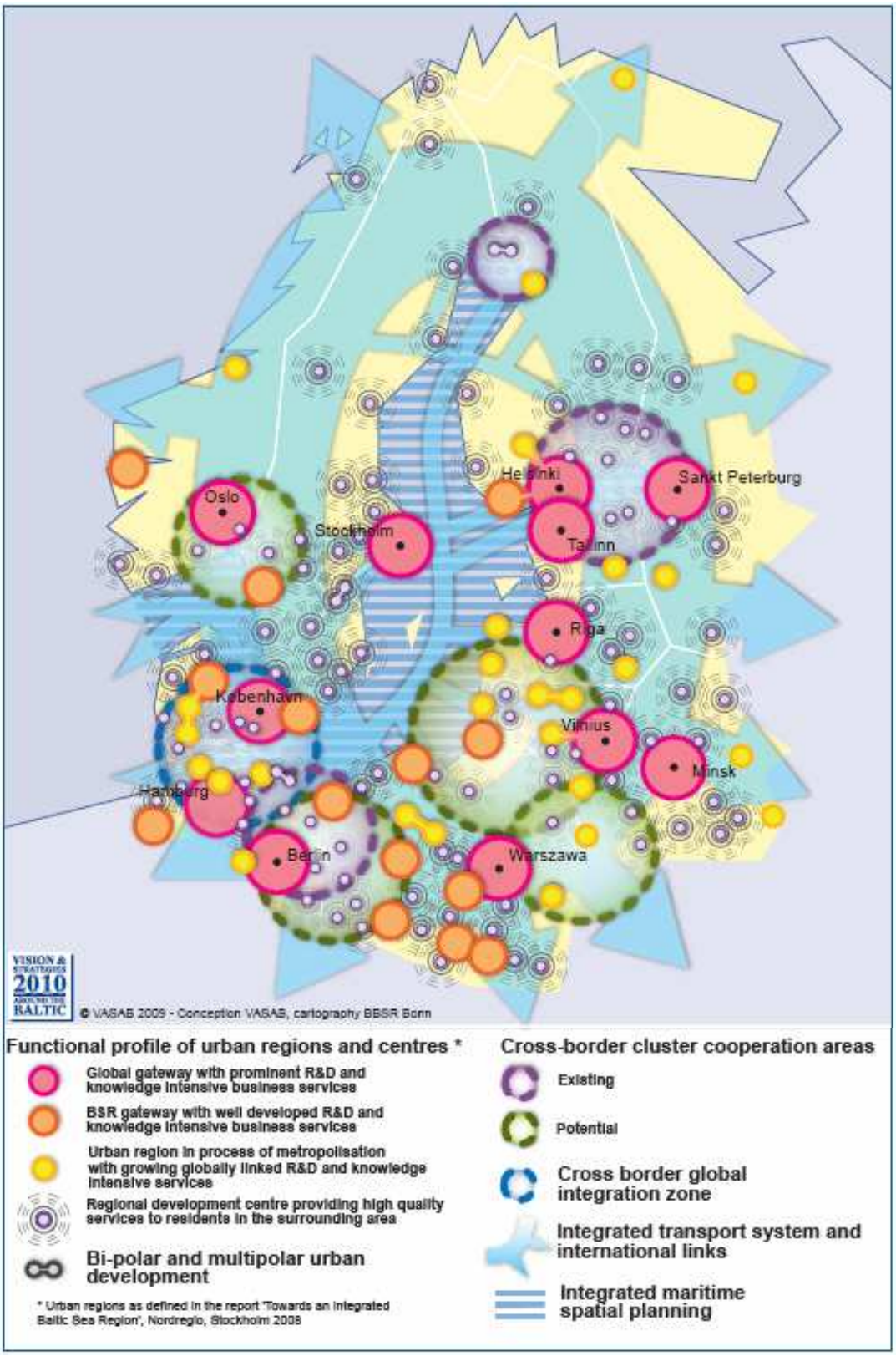

Joonis 11 VASAB Ruumilise arengu perspektiiv aastani 2030.

Arvestades pikaajalist visiooni tuleks Narval tähelepanu suunata Venemaa suunalise transpordiühenduse keskkonnasõbralikumaks muutmisele, taastuvenergia kasutamisele ning piiriületava koostöö süvendamisele. Viimaseid küll üldplaneering ei taga, kuid saab nendega arvestada. Nii on üldplaneeringus arvestatud autotranspordi

kiiruse tõstmisega läbi selle suunamise Narvast välja kui ka tuuleenergeetika jaoks alade kajastamisega.

Natura 2000 võrgustik

Natura 2000 on üle-euroopaline looduskaitsealade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Euroopa Liidu liikmesmaana peab Eesti korraldama Natura 2000 aladel loodusväärtuste säilimise. Õiguslikult põhineb Euroopa Liidu liikmesriike ühendava Natura-võrgustiku loomine kahel EL direktiivil – nn linnudirektiivil (direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta), mille eesmärk on kaitsta linde, ning nn loodusdirektiivil (direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta), mille ülesanne on kaitsta looma- ja taimeliike ning nende elupaiku ja kasvukohti. Liigid ja elupaigatüübid, mille kaitseks on Natura 2000 alad loodud, on kirjas loodus- ja linnudirektiivi lisades. Oluline on kaitsta elupaigatüüpe:

- mis on oma loodusliku levila piires kadumisohus;
- mille leviala on piiratud;
- mis esindavad elupaiga tüüpilisi omadusi vähemalt ühes biogeograafilises piirkonnas.

Eestis on Natura-võrgustikku haaratud eelkõige juba olemasolevad kaitsealad. Väljaspool kaitsealasid asuvad alad on hoiualad.[35]

Narva linnas asub Narva jõe alamjooksu hoiuala. Narva linna üldplaneeringuga hoiuala kaitse-eesmärke eeldatavalt ei ohustata.

4.2 Eesti riiklik tasand

Suunaandjaks on säästava arengu riiklik arengustrateegia *Säästev Eesti 21*, mis kiideti heaks Riigikogus 14.09.2005. a (RT I 2005, 50, 396). Säästev Eesti 21 (SE21) pakub välja eesmärgid ja tegevussuunad, mis võiksid olla aluseks ühiskondlikule kokkuleppele Eesti jätkusuutliku arengu osas. Välja on toodud 4 Eesti arengu eesmärki: Eesti kultuuriruumi elujõulisus, heaolu kasv, sidus ühiskond ja ökoloogiline tasakaal. Keskkonnavaldkonna vaatevinklist on oluline ökoloogiline tasakaal, mille alameesmärkide (N: saastumise vähendamine, loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine) saavutamisele/tagamisele keskkonnamõju strateegiline hindamine keskendub. Narva linna üldplaneeringu elluviimisel (kõigi KSH aruandes seatud keskkonnatingimustega arvestamisel) toetatakse SE21 eesmärkide saavutamist.

4.2.1 EESTI 2010

Maakasutuse seisukohast on tähtis üleriigilise planeeringu *EESTI 2010* heakskiitmine ja selle elluviimise tegevuskava kinnitamine, mis on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 19.09.2000. a korraldusega nr 770-k (RTL 2000, 102, 1611).

[35] http://www.envir.ee/natura2000/

Eesti 2010 üldiste sihiseadetena on määratletud järgmised aspektid:

1. Inimese põhivajaduste rahuldamise ruumiline tagamine;
2. Eesti asustussüsteemi- ja maastikustruktuuri väärtuste säilitamine ja edasiarendamine;
3. Asustuse ruumiline tasakaalustamine;
4. Eesti hea ruumiline sidumine Euroopaga;
5. Looduskeskkonna hea seisundi säilitamine ja parandamine.

Planeeringu järgselt oodatakse olulist regionaalmajanduslikku efekti Kirde-Eesti linnade koostööpiirkonna väljakujundamisest, mille kaheks tuumikuks oleksid ühelt poolt Narva ja teiselt poolt Jõhvi koos Kohtla-Järvega. Tiheda liiklusühenduse loomine annaks võimaluse suurema ühtse tööjõuareaali moodustumiseks, ala majandusliku konkurentsivõime tugevdamiseks, elanike valikuvõimaluste oluliseks laiendamiseks ja mõnede juhtimisfunktsioonide tarbetu dubleerimise kõrvaldamiseks. Selle eesmärgi saavutamisele aitab kaasa riigi plaan rekonstrueerida Tallinn-Narva maantee.

Arvestades Narva tugevat tööstuspotentsiaali sh ka teatud eeldusi kõrgtehnoloogilise tootmise arendamiseks näeb üldplaneering Eesti 2010 ette Narva arengu nii olulise hariduse kui (tehnilise) innovatsiooni keskusena. Tehnilise innovatsiooni tugisüsteemi konkreetne kuju ja ruumiline paiknemine (sh. küsimus kooperatsioonist selles vallas ülejäänud Ida-Virumaaga) nõuab täpsemat paikapanemist ja kokkuleppimist Narva Linnavalitsuse poolt koostöös Ida-Viru omavalitsustega. Koostatava Narva linna üldplaneeringuga luuakse alus tootmisalade välja viimiseks linna keskusest ning koondamiseks need ühte – Narva linna tööstuspiirkonda[36]. Selliselt lihtsustatakse ühelt poolt ettevõtluse arengut linnas ning samaaegselt tagatakse parem linnaruumi kvaliteet.

Narva linna üldplaneeringu on arvestatud üleriigilise planeeringu eesmärkidega, sh kattuvad suuresti üldplaneeringu eesmärgid üleriigilise planeeringu omadega (vt ÜP seletuskirja ptk 1.5). KSH aruandes seatavad keskkonnatingimused (ptk 8) on eelduseks looduskeskkonna hea seisundi säilitamisele ja edasisele parandamisele Narva linnas.

Eesti 2030+ lähteseisukohtades[37] tuuakse Narva piirkonna kohta välja eraldi vajadus uue Narva silla järele, mis tähendab transiitliikluse väljaviimist Narvast ja suunamist Venemaale Vaivara valla kaudu[38].

4.2.2 Eesti Keskkonnastrateegia

Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030 eesmärkideks on loodusvarade säästlik kasutamine ja jäätmetekke vähendamine, maastike ja looduse mitmekesisuse säilitamine, kliimamuutuste leevendamine ja õhu kvaliteet, tervist säästev ja toetav

[36] Üldplaneeringuga samaaegselt oli koostamisel ka *Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering*
[37] http://www.siseministeerium.ee/public/TL__L_hteseisukohad__2030_.pdf
[38] Selleks on koostatavas Vaivara valla üldplaneeringus reserveeritud tee trassi maa.

väliskeskkond[39]. Neist eesmärkidest on lähtutud KSH käigus leevendavate meetmete ja keskkonnatingimuste väljatöötamisel.

4.3 Maakonna planeeringud ja strateegiad

4.3.1 Ida-Viru maakonnaplaneering

Ida-Viru maakonnaplaneering on kehtestatud Ida-Viru maavanema 21.01.1999 korraldusega nr 282. Maakonna planeeringu koostamise ajast on möödunud rohkem kui 10 aastat, mistõttu on aegunud ka valdavas osa maakonnaplaneeringuga kavandatust. Narva linna ruumilist planeerimist maakonnaplaneeringus üksikasjalikult ei käsitleta.

Maakonna planeeringus antud soovitused uusehitiste planeerimisel arvestada maksimaalselt looduskeskkonna säilitamisega. Linnalähedased piirkonnad vajavad planeerimist, areng vajab jälgimist, võimalusel ja vajadusel suunamist kokkuleppeliselt omavalitsusüksuste vahel. Arvestades looduskeskkonna säilitamise eesmärki on Narva linna üldplaneeringus valitud suund olemasoleva linnaruumi intensiivsema kasutuse tagamisele ja valglinnastumise vältimisele.

4.3.1.1 Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused

Ida-Viru maakonna teemaplaneering „Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” on kehtestatud Ida-Viru maavanema poolt 11.07.2003 korraldusega nr 130. Antud teemaplaneering määrab asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused ning loob eeldused loodushoiulist ja kultuurilis-ajaloolisest aspekti arvestava ruumistruktuuri kujunemiseks Ida-Virumaal.

Teemaplaneering koosneb kahest alateemast: “Ida-Virumaa väärtuslikud maastikud” ja “Ida-Virumaa roheline võrgustik.” Planeering määratles 32 väärtuslikku maastikku, nende hulgas ka Narva. Eristatud 32 maastikust on nelja puhul käesolevas teemaplaneeringus tehtud ettepanek nimetada need riikliku tähtsusega ehk Eesti rahvusmaastikuks. Need neli väärtuslikku maastikku on: Kuremäe-Kivinõmme, Narva, Sinimäe ja Toila-Voka.

Narva väärtuslikku maastikku iseloomustatakse kui kultuurilis-ajaloolist maastikku (ajaloo kontsentraat) looduskauni jõe kaldal. Ala tuumikuks on Hermanni kindlus. Omanäoliseks Narva osaks on veel ka Kreenholmi manufaktuur ning tööliskasarmud Kreenholmi saarel ning jõe kallastel. Narva linna alale on omistatud I väärtusklass ning ala on maakondliku (riikliku) tähtsusega.

Kreenholmi tööliskasarmutele peetakse ohuks nende tühjenemist ja vandaalide ohvriks langemist. Narva põhjapiiril asuvad aianduskooperatiivid on äärmiselt eklektilise välimusega ning korrastamata territooriumitega. Segavaks faktoriks on Narva jõe kaldapiirkonna suletus. Samuti transiitliiklus ja tollitsoon Narva keskklinnas. Viimane eraldab Narva bastionide ala ja Pimeaia ülejäänud linnast mistõttu turistide pääs olulistele objektidele on takistatud.

[39] http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=328494/KS_loplil_riigikokku_1.pdf

Teemaplaneeringus on ohufaktorite ja segavate faktorite kõrvaldamiseks või leevendamiseks soovitatud taastada, säilitada ja väärtustada Kreenholmi tööliskasarmute arhitektuuriline stiilsus, samuti soovitatakse kindlasti transiitliiklus Venemaaga linnast välja viia.

Uus Narva linna üldplaneering arvestab maakonna teemaplaneeringus sätestatuga. Üldplaneeringuga määratakse miljööväärtuslikud piirkonnad Narva linnas ning seatakse neile ehitusreeglid säilitamaks piirkondade miljööväärtus.

4.3.1.2 Ida-Virumaa arengustrateegia 2005-2013

Arengustrateegia visioon: „Aastal 2014 on Ida-Virumaa positiivse mainega, ühtlaselt arenenud ja kultuuriliselt mitmekesine ning taandunud keskkonnaprobleemidega soodsa elukeskkonnaga piirkond, kus on aktiivne ja mitmekesine majanduselu, mis väljendub maailmas konkurentsivõimelises suurtööstuses ning Eesti keskmisest kõrgemas ettevõtlusaktiivsuses. Ettevõtluse pikaajalise edu tugisammasteks on kujunenud hästiarenenud ja vajadusi rahuldav infrastruktuur ning läbimõeldud ja toimiv hariduskorraldus, mis arvestab õppijaskonna keelelisi ja kultuurilisi omapärasid ning loob neile eeldused oma võimete edukaks realiseerimiseks. Selle tulemusel on Ida-Virust kujunenud riigi keskmisest kõrgema tööhõive ja keskmiste palkadega maakond, mis on suurepärane koht elamiseks ja töötamiseks”.

Arengustrateegia näeb ette Ida-Virumaa keskkonnaseisundi parandamist läbi keskkonnakaitse tõhustamise ja keskkonnasaaste märkimisväärne vähendamise. Uus Narva linna üldplaneering on aluseks kvaliteetse elukeskkonna kujundamisel olles kooskõlas Ida-Virumaa arengustrateegiaga.

4.4 Kohaliku omavalitsuse planeeringud ja strateegiad

4.4.1 Narva linna üldplaneeringud ja detailplaneeringud

Kehtiv Narva linna üldplaneering on koostatud aastateks 2000-2012. Üldplaneering jaotab linna põhistruktuuri elamupiirkondadeks põhjaosas ning tööstuslikeks aladeks lõunaosas. Koostamisel oleva uue Narva linna üldplaneeringu ja kehtiva Narva linna üldplaneeringu peamisi erinevusi kirjeldab ja võrdleb käesoleva aruande ptk 6.2.

2008-2009. a on koostatud Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering ning sellele on läbi viidud keskkonnamõju strateegiline hindamine. Tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering täpsustab ja täiendab hetkel kehtivat Narva linna üldplaneeringut. Uus Narva linna üldplaneering arvestab tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringuga.

Koostamisel on Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille eesmärk on Narva vanalinna linnaosa tulevikustrateegia väljatöötamine. Üldplaneeringu rakendamine realiseerib vanalinna linnaosa ajaloolise ja geograafilise potentsiaali ning annab ühtlasi üheselt kehtiva seadusliku raami ehituse- ja arendustegevuse teostamiseks linnaosa territooriumil. Koostamisel olev Narva linna uus üldplaneering arvestab Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringu esialgse lahendusega.

Narva linna üldplaneering arvestab kehtivate ja võimaluste piires ka koostamisel olevate detailplaneeringutega.

4.4.2 Narva linna arengukava 2008-2011

Narva linna arengukava ülesandeks on määratleda Narva linna arengu eesmärgid ja nende saavutamise võimalused keskmises ja lühiajalises perspektiivis – eesmärgid, mille saavutamine võimaldaks täita kohaliku omavalitsuse missiooni ja saavutada kuni 2020. aastani määratud linna arengu strateegilise visiooni.

Linna arengu eesmärgid arvestavad kohalikku spetsiifikat ja hetkeolukorda, seejuures ei ole arengueesmärgid vastuolus Ida-Virumaa arengustrateegiaga aastateks 2005-2013 ja dokumendi eesmärkide saavutamine aitab saavutada maakonna arengustrateegia poolt püstitatud eesmärke.

Narva linna omavalitsuse missioon seisneb linna territooriumil linna elanikele ja selle külalistele ning turistidele võimalikult soodsate elamis- ja puhkamistingimuste tagamises.

Narva linna visioon – 2020. aastal on Ida-Virumaal loodud elamiseks, töötamiseks ja õppimiseks kõige paremad tingimused Narva linnas, sest:

- Kaasaegne infrastruktuur tagab narvalastele ja linna külalistele soodsa, turvalise ja mugava elukeskkonna, samuti loob võimalused ettevõtluse arenguks ja selle konkurentsivõime tõstmiseks.
- Narva on Läänemere riikide regioonis tuntud kui dünaamiliselt arenev, multikultuurne, mugav ja turvaline linn.
- Mitmekülgne ja efektiivne sotsiaalkaitse süsteem võimaldab linnaelanike vajadusi maksimaalselt katta.
- Linnas toimib konkurentsivõimeline üldhariduskoolide, koolieelsete lasteasutuste ja huvikoolide süsteem, mis toetub õpetamise kõrgele tasemele ja kaasaegsele materiaal-tehnilisele baasile.
- Narva elanikkonna tööhõive ja keskmise palga tase on Ida-Virumaa keskmisest kõrgem.

Narva linna üldplaneering koos KSH aruande ptk-s 8 seatud säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimustega on aluseks arengukava eesmärkide saavutamisele.

5 HINNANG UUE ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMISEST TULENEDA VÕIVATELE KESKKONNAMÕJUDELE

5.1 Planeeringu elluviimisel tekkida võiva keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju strateegiline hindamine peab andma hinnangu eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, positiivse ja negatiivse mõju kohta keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile, linnaruumile ja maastikele, jäätmetekkele, erinevate mõjude omavahelistele seostele, piiriülesele keskkonnamõjule. Keskkonnamõju strateegilise hindamise metoodika aluseid kirjeldatakse käesoleva aruande ptk-s 1.2.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel lähtuti uuest Narva linna üldplaneeringust ja sellega seotud muudest strateegilistest dokumentidest. Seadustega määratud maakasutuse kitsendused on esitatud üldplaneeringu põhijoonisel. Vastavalt üldplaneeringuga kavandatud tegevusele võib tekkida eeldatavalt keskkonnamõju detailplaneeringutega täpsemalt paika pandud või paika pandavast arendus- ja ehitustegevusest (kogu linna territooriumil kehtib detailplaneeringu kohustus).

Käesoleva peatüki alapeatükid kirjeldavad leitud olulisemate keskkonnamõju aspektide alusel üldplaneeringu elluviimisega kaasneda võivat eeldatavat mõju ning annavad ülevaate mõjude omavahelistest seostest.

Kuna planeeringu elluviimisega ei kaasne olulist mõju seadusega määratud olulise mõju mõistes, tegeleti olulisemate ehk antud juhul tähtsust omavate mõjudega regionaalses või kohalikus kontekstis. Seega lähtuti hindamisel mitte niivõrd teoreetiliselt maksimaalsest ohust, kuivõrd eesmärgist kajastada üldplaneeringu elluviimisel tekkida võivaid mõjusid[40]. Peamine tähelepanu suunati nendele mõju aspektidele, mis võivad omada Narva linna arendamise strateegia valikul tähendust.

Faktiliselt tuli lähtuvalt planeerimisseadusest hindamisel arvestada seda, et strateegiline valik linna üldplaneeringu ala maakasutuseks on tehtud mitmete kehtivate ja menetluses olevate linna osa üldplaneeringutega[41] ja mitmete varem kehtestatud detailplaneeringutega. Seetõttu keskenduti lisaks strateegilisele hindamisele praktilisele planeerijate meeskonna nõustamisele, kuidas välja töötada Narva linna arengu jaoks sobivaim ja kõige enam olemasoleva keskkonna eripära säilitamist tagav arengustsenaarium.

---

[40] St keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse mõistes hinnatavale strateegilise planeerimisdokumendi täpsusastmele vastaval tasemele esinev mõju.

[41] Koostamisel on:

- *Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering;* (koostamisel AS Ramboll Eesti ja Narva Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ameti koostöös);
- *Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering,* (üldplaneeringu lahendus on kooskõlastatud, valmimas AS Pöyry Entec ja Narva Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ameti koostöös).

Uue Narva linna üldplaneeringu elluviimisest tuleneva keskkonnamõju hindamisel on arvesse võetud, et üldplaneeringu elluviimisel jälgitakse KSH aruandes ptk 8 seatud keskkonnatingimusi.

5.2 Linna arengustrateegia suuna üldine valik

Narva linna üldplaneeringus tuuakse välja, et linna arengu strateegia on suunatud ennekõike olemasoleva linnaruumi korrastamisele ja rahvaarvu vähenemise pidurdamisele. Lähtuvalt Narva linna soodsast geograafilisest asendist ning linna paiknemisest looduskaunil alal peetakse üldplaneeringus Narva linna asukohta atraktiivseks elamuehituse ja tööstuse ning turismi arendamiseks.

Üldplaneeringu ptk 1.5 – Üldplaneeringuga määratava asustuse suunamise põhjendused toob välja, et Narva linnas on teadlik asustuse suunamine vajalik, et:

1) Tagada linnaruumi kvaliteet, mis loob eelduse rahvaarvu püsimisele ja ettevõtluse arenguks.
2) Tagada linnaruumi toimivus ja võimalikult kompaktne areng, sest see soodustab olemasoleva infrastruktuuri efektiivset kasutamist kooskõlas säästva arengu põhimõtetega.
3) Tagada töökohad, vabaaja veetmise võimalused ja atraktiivne elukeskkond ning olemasolevate teenuste toimimine.
4) Luua eeldused aianduskooperatiivide alade arengu suunamiseks.
5) Arvestada tehnilise (tehnovõrgud, jäätmemajandus, ühistransport jne) ja sotsiaalse infrastruktuuri (teenindus, kaubandus, arstiabi, haridus, kultuur, sotsiaalhoolekanne jne) ning turvalise elukeskkonna (mürakaitsed, kaitsehaljastus, puhas õhk ja joogivesi, üldkasutatavad haljasalad) olemasolu ning arendamisega.
6) Säiliksid toimivad rohekoridorid ja väärtuslik loodus ning oleks tagatud hoonete vahelise ruumi sidusus.
7) Suureneks linna külastatavus turistide hulk ja turistide linnas viibimise aeg.
8) Tagada kujunenud tööstustraditsioonide püsimine.
9) Energia tootmise traditsioon.

Seega on uus üldplaneering suunatud olemasoleva keskkonna korrastamisele ning selleks vajalike reeglite sätestamisele. Üldplaneeringu lahenduse alusel saab välja tuua, et suund on võetud tööstuse viimisele kesklinnast eemale tööstuspiirkonna linna osasse (mille kohta on valmimas eraldi üldplaneering), ärialadele vanade vabaks jäävate tööstusalade arvelt sobivate kohtade leidmisele ja elamualade tihendamisele ning endiste aianduskooperatiivide alade arendamiseks reeglite kokku leppimisele. Samuti piiritletakse senisest selgemini kesklinna piirkond ja sätestatakse kogu linnas maakasutuse juhtotstarbed. Sealjuures arvestatud olemasoleva teedevõrgustiku, rohestruktuuri ja linna piires asuva elektrijaama ning sellega seotud ulatuslike jäätmekäitlusalade (tuhaväljade) võimaliku tulevase kasutusega. Kuna Narva linna areng on tuginenud tööstusettevõtetele ja elektri tootmisele tuleb üheks tähtsamaks linnaruumi kvaliteedi kriteeriumiks pidada rohevõrgustike toimimist, sest rohealad on puhvriks elamute ja tootmis- ja tööstusalade vahel.

Seega on linna arengustrateegia uue üldplaneeringu kehtivusperioodil suunatud linnaruumi ja selle struktuuri korrastamisele. Seda tehakse läbi detailplaneeringute

koostamise ja projekteerimise jaoks reeglite sätestamise. Selged reeglid, juhtotstarvete küllaltki täpne määramine ja juba kasutuses olnud alade kasutusotstarvete asendamine teiste vähemohtlike lokaalsete keskkonnamõjudega juhtotstarvete vastu (nt tootmisalade muutmine ärialadeks, vanade tuhaväljade kasutuselevõtt tuuleenergeetika jaoks jne) minimaliseerib olulise keskkonnamõju esinemise võimalikkuse.

Uute alade linnaruumi- või asustusstruktuuri alla hõlmamisest tekkida võivad mõjud on samuti valitud strateegia kontekstis ebaolulised. Seda kuna, kui välja arvata mõned suuremad väikeelamu reservmaad, ei ole linnaruumi ekspansiivset arengut ette nähtud.

Linna uue üldplaneeringu arengupõhimõtteid töötati välja sama aegselt Vaivara valla uue üldplaneeringu koostamisega. See võimaldas läbi mõlemas omavalitsuses planeeringut konsulteerinud firma ja omavalitsuste vahelise infovahetuse tagada peamiste teede ja rohestruktuuride sidususe vaatamata omavalitsuste erinevatele arusaamadele linna ümbruses näha soovitud arendustegevuse ulatusest[42].

5.3 Rohelise võrgustiku toimimine

Narva linna üldplaneeringu koostamisel on määratud linna rohevõrgustik, milles on lähtutud muuhulgas maakonna teemaplaneeringust „Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused". Üldplaneeringuga on tehtud ettepanek maakonna teemaplaneeringu täpsustamiseks. Rohevõrgustiku määramisel on jälgitud, et linna rohevõrgustik oleks ühendatud naabervaldade rohevõrgustikuga, st et linna kõrghaljastus, looduslikud alad, jõed oleks ühendatud linna ümbruse rohelise võrgustikuga. Uues üldplaneeringus käsitletakse rohelise võrgustiku teemat põhjalikult ning seetõttu KSH aruandes rohevõrgustiku analüüsil pikalt ei peatuta. Ülevaate rohelise võrgustiku määramise metoodikast annab üldplaneeringu seletuskirja ptk 2.5.1.1. Üldplaneeringu koosseisus on koostatud Narva linna rohestruktuuride kaart (vt üldplaneeringu kaart nr 3 „Narva linna rohevõrgustik üldplaneeringu järgi"), millel on näidatud rohelise võrgustiku peamised liikumissuunad ja ühenduvus naabervalla rohevõrgustikuga. Alljärgnev joonis nr 11 illustreerib Narva linna rohevõrgusiku põhisuundasid ja ühendumist naabervalla rohevõrgustikuga.

Nii kehtivas kui uues Narva linna üldplaneeringus on rohelise võrgustiku teema puhul peamiseks eesmärgiks rohestruktuuride loomine/säilitamine, mis kõige optimaalsemalt tagaks erinevate rohestruktuuride poolt täidetavate funktsioonide (ökoloogiline, puhke, esteetiline jm) elluviimise. Rohestruktuuridena käsitletakse Narva linna üldplaneeringus kõiki looduslikke ja poollooduslikke taimekooslusi, olenemata konkreetsest liigilisest koostisest, maakasutusest ja maaomandist. Rohevõrgustik tervikuna moodustab ökoloogilise võrgustiku, kuna nii hooldatud avalikud pargid, eramute aiahaljastus kui ka jäätmaade võsa etendab analoogset rolli erinevate saasteainete (autoliiklus, tööstussaaste) neutraliseerimisel ja puhverdamisel. Lisaks ökoloogilisele funktsioonile täidab mitmesugust liiki haljastus muid funktsioone – ava-

[42] Vaivara valla üldplaneering määras kehtivate detailplaneeringute ja valla poolt soovitud arenguvisiooni alusel Olgina piirkonna väga ekspansiivse arenguga eeslinna alaks. Narva linn oli samal ajal huvitatud arengu suunamisest aga Narva olemasoleva linnaruumi piires ja valglinnastumise vältimisest.

likud puhkealad (näiteks pargid ja kallasrada), piiratud kasutusega puhkealad (näiteks eramute aiad), esteetilised ja kujunduslikud elemendid (pargid, lilleklumbid, koduaiad jm), spetsiifilist taimkatet nõudvad alad (jalgpallistaadionid) ning muudki.

Joonis 11 Narva linna rohestruktuuri illustratiivne kaart

Üldplaneeringu lahenduses säilitatakse suuremad ja väiksemad haljasalad. Uued võimalikud hoonestusalad on suunatud sinna, kus ei asu olulisi looduskooslusi (sh ei looduskaitsealasid ega Natura 2000 võrgusikku kuuluvaid alasid). Jälgitud on, et kergliiklusteed, puhkealad jne oleksid hõlmatud rohelise võrgustiku koosseisu, et tagada kvaliteetne linnaruum.

Üldplaneeringu õiguslikust alusest lähtuvalt on rohevõrgustiku toimimise ja säilimise eeldused määratud järgmiselt:

- Suurematele rohealadele (pargid, looduslikud alad jne) on üldplaneeringus maakasutuse juhtfunktsiooniks on määratud MM, HL, HP ja PP ning need alad on ette nähtud säilitada eelkõige looduslikuna. Need alad moodustavad Narva linna territooriumist (va Kudruküla ja Olgina linnaosad) ca 35 % ehk umbes kolmandiku;
- Tagamaks rohelise võrgustiku toimimise on KSH aruande ptk 8 seatud keskkonnatingimused haljastuse ja rohelise võrgustiku säilimise tagamiseks. Need tingimused sisaldavad endas nõudeid ja soovitusi kogu linna kontekstist;
- Üldplaneeringus on haljastuse säilitamiseks väljaspool rohevõrgustikku sätestatud tingimused, mille alusel on korterelamute minimaalne nõutav haljastuse protsent on 15, väikeelamutel 50 %;

Narva linna üldplaneeringuga luuakse eeldus rohevõrgustiku toimimiseks ja seeläbi kvaliteetse elukeskkonna tekkeks linnas, säilitades seejuures bioloogilise mitmekesisuse niivõrd kui see on võimalik linnakeskkonnas. Üldplaneeringu elluviimisel ei avaldata eeldatavalt olulist negatiivset mõju looduskaitse all olevatele objektidele ega - aladele (sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele). Sidumaks paremini rohelise võrgustiku ja avalikult kasutatavad alad kergliiklustee võrgustikuga, on soovitatav Narva linnal koostada eraldi teemaplaneering, mis keskendub just eelmainitud teemadele sidumaks nad üheks tervikuks.

5.4 Planeeritava maa-ala maakasutuse ja tehnilise infrastruktuuri rajamise strateegiline mõju

Narva linna üldplaneeringuga luuakse eeldused maakasutuse korrastamiseks ja intensiivsuse suurenemiseks peamiselt juba varem kasutuses olnud aladel (tootmis- ja ärialadel, elamualadel), millega kaasnevad mitmed keskkonnaaspektid: suureneb veetarbimine ja puhastamist vajava reovee hulk, elektrienergia tarbimine jne. Uute hoonete rajamisega ja kasutusele võtmisega (elamud, tootmishooned, ärid jne) võib kaasneda piirkonna üldise saastetaseme tõus ja suureneda liiklusintensiivsus.

Siiski linna territooriumi maakasutuse loogiline planeerimine võimaldab minimiseerida teede ja trasside rajamisega ning hilisemal kasutamisel kaasnevaid negatiivseid keskkonnamõjusid (ehitus, remont, liiklus jm). Piisavalt mitmekesiste tootmisettevõtete puhul on võimalik nende vaheline tihe tootmistehnoloogiline ning energia- ja materjalikasutuse alane koostöö. Samuti on üldplaneeringu elluviimiseks vajaminev keskkonnaressurss oluliselt väiksem juba olemasolevate hoonestusalade intensiivsemal kasutusele võtmisel ehk tihendamisel võrreldes uute arendusalade planeerimisega/rajamisega, sest võimalik on kasutada olemasolevat infrastruktuuri ja teenuseid efektiivsemalt.

Negatiivsete keskkonnamõjude ennetamiseks/leevendamiseks on ptk 8 seatud keskkonnatingimused.

5.4.1 Välisõhukvaliteet ja kliimamuutused

Puhas õhk on kvaliteetse ja tervisliku linnakeskkonna olemasoluks üks olulisemaid komponente. Välisõhu peamisteks saastajateks Narva linnas on transport ja paiksed saasteallikad. Viimaste näol on tegemist peamiselt tootmisettevõtetega (sh Balti

Elektrijaam), mille tegevus on reguleeritud välisõhu saastelubadega. Käesoleva aruande ptk 3.3.1 annab üldise hinnangu olemasolevale õhukvaliteedile Narva linnas (hindamistulemuste põhjal mõõdetavate saasteainete kontsentratsioonid piirnorme ei ületa).

Narva linna üldplaneeringu elluviimisel on eeldatav mõningane õhku paisatavate saasteainete koguste suurenemine eelkõige Narva linna lõuna osasse kavandatava tööstuspiirkonna arvelt (luuakse eeldus tootmis- ja äritegevuse intensiivistumiseks). Suureneb eeldatavalt liiklusintensiivsus linna välispiiri ja tööstuspiirkonna vahelisel marsruudil tuues endaga kaasa neil tänavatel transpordist tulenevate õhusaasteainete suurenemise. Leevendavaks asjaoluks on fakt, et tööstuspargist välja viiv tänav asub linnapiiril ning pole ümbritsetud tiheda hoonestusega, mis aitab kaasa saasteainete hajumisele välisõhus. Kuna koostatud on Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneering ja sellele on läbiviidud keskkonnamõju strateegiline hindamine, mis käsitleb tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringu elluviimisest tulenevaid võimalikke keskkonnamõjusid ja seab keskkonnatingimused/reeglid ennetamaks olulise negatiivse keskkonnamõju esinemist, siis käesolevas KSH aruandes tööstuspiirkonna intensiivistumisega kaasnevaid võimalikke keskkonnamõjusid eraldi pikemalt ei analüüsita.

Positiivne on linna ruumilise planeerimise eesmärk - koondada tootmistegevus Narva linna lõuna osasse, suunata olemasolev tootmine perspektiivis eemale kesklinnast ja elamupiirkondadest.

Nagu eelnevalt mainitud, on oluline õhukvaliteedi seisukohast pöörata tähelepanu liikluslahendusele, kuna täna kasutatavad transpordivahendid saastavad õhku ja emiteerivad globaalset kliimamuutust põhjustavaid saasteaineid. Muuhulgas saastab transport pinnast ja vett raskemetallidega ning naftasaadustega; tekitab tolmu, müra ning vibratsiooni. Transpordivahendid tarbivad sealjuures fossiilseid kütuseid ja teisi taastumatuid loodusvarasid; nende kasutamine tekitab jäätmeid, sh ohtlikke jäätmeid; pärsib või takistab loomade liikumist ja killustab maastiku. Oluline prioriteet välisõhu hea kvaliteedi tagamisel on seega kergliikluse arendamine. Narva linna näol on tegemist kompaktse linnastruktuuriga, kus inimeste liikumistrajektoorid erinevate teenuste, töö ja kodu vahel on suhteliselt väikesed ja jalgsi või jalgrattaga läbitavad. Peamiselt on liikumissuund põhja-lõuna-suunaline ehk põhja osas asuvatest magalatest lõuna suunas, kus paiknevad peamised töökohad. Positiivne on, et Narva linna üldplaneeringus on koostatud kergliiklusvõrgustiku skeem, milles kajastub inimeste põhiline liikumistrajektoor ning see on aluseks kergliikluse edasiarendamiseks linnas (detailplaneeringutes arvestamisel, väljaehitamisel jne). Kergliiklusteede määramisel on lähtutud muuhulgas ka rohelise võrgustiku struktuurist, et need oleks omavahel ühenduses. Heade kergliiklemisvõimaluste olemasolu loob eelduse autostumise vähenemiseks, millega vähenevad ka autotranspordist tulenevad negatiivsed keskkonnamõjud. Kõik see on eelduseks hea õhukvaliteedi tagamisele ja tervisliku elukeskkonna olemasolule. Narva linna üldplaneeringuga oluliseks inimeste liikumisvajaduste muutumisele eeldusi ei looda. Vähesel määral on ette nähtud uued väikeelamu arendusalad linna loode osas, mis võivad kaasa tuua igapäevast pendelrännet töö ja kodu vahel, aga elamualade suurust ja hulka arvestades ei ole tegu olulise lisanduva koormusega. Küll aga võib pendelrännet lisada Vaivara valda Olginasse juba detailplaneeringute alusel kavandatud ulatuslik äri- ja elamupiirkond. Seega pikemas perspektiivis võib Narva linna

liiklusele, sh õhukvaliteedile mõju avaldada linna lähialadel (naabervaldades) toimuv. Elamualade rajamine linna keskusest väljapoole põhjustab eeldatavalt igapäevast pendelrännet töö- ja elukoha vahel. Sealhulgas tekitaks probleeme ka äri- ja kaubanduskeskuste planeerimine linnakeskusest väljapoole. Vaivara valda – Olgina ümbrusesse – planeeritakse suuri elamu- ja ärialasid. Narva linna transpordi arengukava 2009-2015 soovitab selliste objektide rajamisel, millega eeldatavalt kaasnevad ka olulised liikluskoormuste muutused linna teedel ja tänavatele, nõuda ka transpordimõjude hindamist. Seetõttu on oluline, et planeerimisel toimuks tihe koostöö naaberomavalitsustega ja maavalitsusega.

Hea õhukvaliteedi tagamise seisukohast mängib olulist rolli linnahaljastus. Narva linna üldplaneeringuga luuakse eeldus linnahaljastuse säilitamiseks (vt täpsemalt ptk 5.2). Suuremad rohealad (valdavalt asuvad linna äärealadel) moodustavad ligi kolmandiku kogu linna territooriumist.

2008. a Tartu Ülikooli Arstiteaduskonna poolt koostatud uuringus „Välisõhu kvaliteedi mõju inimeste tervisele Tartu, Kohtla-Järve, Narva ja Pärnu linnas. Peentest osakestest tuleneva mõju hindamine[43]" on antud soovitused, mida saaks planeerimise seisukohast arvesse võtta:

- vähendada mootorsõidukite hulka kesklinnas;
- suunata intensiivsed liiklusvood eemale elu- ja puhkerajoonidest;
- säilitada puhver- ja rohealad, mis on vajalikud saasteainete paremaks hajumiseks;
- luua paremad tingimused jalakäijatele ning jalgratturitele kergliikluseks;
- kõnni- ja rattateed peaksid paiknema sõiduteest eemal, kus ekspositsioon saastele on väiksem.

Narva linna üldplaneeringu koostamisel on võetud arvesse eelmainitud soovitusi. Üldplaneeringuga olulisele õhukvaliteedi halvenemisele eeldusi ei looda. Sõltuvalt kavandavate tootmis- ja äride iseloomust (üldplaneeringu koostamise ajal ei ole teada) võib mõnevõrra halveneda õhukvaliteet, samuti võimalikust pendelrändest naabervaldade ja Narva linna vahel (transpordi kasvust tulenevalt). Ennetamaks ja leevendamaks võimalikku negatiivset täiendavat keskkonnamõju on ptk 8 seatud keskkonnatingimused, mis aitavad linnavalitsusel jälgida ja sekkuda arendustegevustesse linna territooriumil st et detailplaneeringute koostamisele on seatud mitmed nõuded arvestada keskkonnakvaliteedi tagamisega linnakeskkonnas.

Narva linnas teostatakse riikliku õhuseire raames mõõtmisi (vt ptk 3.6.1), mis on oluliseks vahendiks Narva linna üldplaneeringu elluviimisega kaasneva õhusaaste suurenemise jälgimiseks.

5.4.1.1 Müra

Müra on linnakeskkonnas üheks probleemidest, mille mõju avaldub eelkõige seal igapäevaselt elavatele inimestele. Sealjuures on müra negatiivne mõju suurem kui see toimib koos muude keskkonnastressoritega nagu näiteks õhusaaste.

---

[43] *Välisõhu kvaliteedi mõju inimeste tervisele Tartu, Kohtla-Järve, Narva ja Pärnu linnas. Peentest osakestest tuleneva mõju hindamine*. Tartu Ülikool Arstiteaduskond. 2008

Narva linna müratasemе kohta puuduvad andmed. Linna peamiseks müraallikaks on liiklus. Tervikuna on uuritud Narva linna liiklust ja koostatud liiklusmudel 2006. aastal ning 2007. aastal teostati liiklusloendus. Loendus- ja modelleerimistulemused näitavad, et liikluskoormus ei tekita tõsiseid komplikatsioone. Liikluse hetkeseis ning lähima kümne aasta perspektiiv ei näita tõsiseid liikluskoormusest tingitud probleeme. Suurim liikluskoormus on Tallinna maanteel, Kreenholmi tänaval raudtee viaduktil ning Puškini tänaval. Narva liikluses on domineerivaks sõiduautoliiklus. Raskeliikluse (veoauto- ja bussiliikluse) osa on Narva linnas suhteliselt tagasihoidlik, moodustades 5-15 % kogu liiklusvoost[44]. Linna sh kesklinna liikluskoormust (eelkõige piiriületusega seonduvat) vähendaks uue silla ehitamine. Ida-Viru maavanema 29.07.2008. a korraldusega nr 226 on algatatud Ida-viru maakonna teemaplaneering „E20/T1 Tallinn-Narva trassikoridori täpsustamine Jõhvi-Narva lõigus ja Vodova-Riigiküla (Narva ümbersõit) trassikoridori määramine”. Positiivne on, et uue silla ehitamisel väljapoole Narva linna, väheneks Narva linna kui tiheasustusala (sh elamualasid ja kesklinna) läbiva raskeveokite osakaal, mis on oluliseks müratekitajaks.

Üheks domineerivamaks müraallikaks võib pidada Narva linna läbivat raudteed, mida mööda veetakse suur osa Eesti eksport- ja importkaupadest. Eeldatavalt lubatust kõrgem müra- ning vibratsioonitase ohustab raudteeäärsete elanike tervist ning linna elukvaliteeti. Paemurru linnaosas asuv väikeelamupiirkond paikneb raudteele äärmiselt lähedal (lähimad elamud vähem kui 50 m kaugusel). Tegemist on olemasoleva väikeelamualaga ning üldplaneeringuga selles osas muudatusi ette ei nähta.

Transpordiga kaasneva müra negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks on oluline luua hästi planeeritud teedevõrgustik. Veelgi olulisemaks on ohutu ja mugava kergliiklustee (jalgratta- ja kõnnitee) võrgustiku olemasolu ja soodsad tingimused ühistranspordi kasutamiseks. Eelmainitu vähendaks inimeste igapäevast sõltuvust autost kui liikumisvahendist töö- ja kodu vahel. Narva linna üldplaneeringuga luuakse eeldused heade kergliiklemistingimuste olemasoluks. Müra vähendamise meetmeteks on samuti kiiruse reguleerimine, raskeliikluse ümbersuunamine jne. Arvestades Narva linna lahusmaatükke, kus asuvad ennekõike hooajalist kasutust leidvad aiandusalad, on otstarbekas jätkata suve ja talve perioodil erinevate ühistranspordi sõidugraafikute ja liinivalikute kasutamist. Seoses kavandatud arendustegevusega Vaivara vallas tuleks graafikute ja liini marsruutide osas teha koostööd Vaivara Vallavalitsusega.

KSH aruande ptk 8 on seatud keskkonnatingimus, mille alusel intensiivse liiklusega linnatänava äärde ehitamisel tuleb detailplaneeringutes esitada andmed liiklusintensiivsuse kohta ja lähtuvalt liiklussageduse intensiivsusest määrata meetmed müra vähendamiseks läbi insenertehniliste meetmete (ennekõike tuleb rakendada insenertehnilisi meetmeid nagu nt mitmekordsed aknaklaasid, paksud klaasid, avadeta seinad jms). Linnakeskkonnas tuleks müratõkkeaeda ja -valli kasutada vaid juhul, kui muude insenertehniliste meetmetega ei suudeta tagada normatiivset müratasemе.

[44] Narva linna transpordi arengukava 2009-2015

5.4.2 Veekvaliteet

Narva linna üldplaneeringu elluviimisel on eeldatav, et uute hoonestusalade arvelt suureneb mõnevõrra veetarbimine ja puhastamist vajava reovee hulk. Üldplaneeringuga loodud uusi hoonestusalasid silmas pidades on lisanduv koormus siiski väike.

Kogu linna territoorium, va Kudruküla ja Olgina linnaosa lahustükid, on hõlmatud reoveekogumisalasse. Koostatud on „Narva linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava 2008-2020"[45]. Arengukavas antakse ülevaade AS Narva Vesi tulevikuplaanidest linna vee- ja kanalisatsioonivõrgustiku arendamisel aastatel 2008 kuni 2020. Sellest lähtuvalt arvestatakse Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide arendamisel aastani 2020 ning pikemalt vähemalt 3 aspektiga:

- Narva linna elanikkonna, tööstuse (Narva Tööstuspark), muude majandussektorite (hotellindus, spa-keskused, kaubanduskeskused) arengutega;
- Narva-Jõesuu elanikkonna võimaliku kasvuga, kanalisatsiooniga liituvate elanike % tõusuga kuni 90 % (kanalisatsioonis praegu 68 %), hotellide ja spa-keskuste (mis on suure veevarustusvajaduse ja reoveehulkadega) jmt arengutega;
- AS Narva Vesi võimaliku teeninduspiirkonna laienemisega Narva ja Narva-Jõesuu maantee äärsetel aladel kinnistute (elamurajoonid kuni 600 elamut, nt Süsiaugu jt) teenindamiseks.

Arengukavas on eesmärgiks teiste seas joogivee kvaliteedi tõstmine ja vee- ja kanalisatsiooniteenuste kättesaadavuse parandamine. Üldplaneeringu elluviimine toimub paralleelselt ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukavaga. See eeldab detailplaneeringute koostamisel tihedat koostööd vee-ettevõtjaga tagamaks vajalikud ressursid planeeritavatesse piirkondadesse. Kuna mitmetes linnaosades puudub ühisveevarustus ja –kanalisatsioon (eelkõige linna äärealades) on oluline kogu linn ühendada selle võrgustikuga, et tagada elanike tervisenõuetele vastava joogiveega varustamine ja keskkonnanõuetele vastava reovee puhastamine.

Narva linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava 2008-2020 näeb ette, et Olgina ja Kudrküla linnaosades ühisveevarustussüsteeme välja ei ehitata, kuna see on majanduslikult ebaotstarbekas ning aiandusühistud asuvad väljaspool Narva reoveekogumisala. Eelmainitud linnaosades üldplaneerinuga aastaringset elamist ette ei nähta. Üldplaneering seab samuti tingimuse, et kui seda soovitakse, tuleb detailplaneering selleks koostada suuremale alale (tagamaks terviklahenduse loomine), mis võimaldab tehnilise lahenduse välja töötada suuremale alale. Olgina ja Kudrküla linnaosades on kasutusel salvkaevud ja lokaalne kanalisatsioon. Oluline on, et kasutusel olevad kogumiskaevud vastaksid keskkonnanõuetele, seda enam, et Olgina linnaosa asub kaitsmata põhjavee alal (vt ptk 3.2.2). Keskkonnareostuse vältimiseks on oluline, et kanalisatsiooniehitised oleksid lekkekindlad.

Narva Linnavolikogu 18.12.2008. a otsusega nr 386 on algatatud Kudruküla piirkonna üldplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Üldplaneeringu eesmärgiks teiste seas on aiandusühistute infrastruktuuri arendamine ning joogivee puurkaevude ehitamine; kanalisatsioonisüsteemi lahendamine ja selle liitumine Narva Vesi AS´i kollektoriga; põhiliste tehnovõrkude ja trasside ja tehnorajatiste

[45] Kinnitatud Narva Linnavolikogu 19.06.2008.a otsusega nr 225

asukoha määramine. Üldplaneeringu eesmärk on maakasutustingimuste seadmine. Üldplaneeringus tuleb anda tulevikku suunatud ning praegust olukorda arvestav lahendus aiandusühistutele, kuivõrd aiandusühistute funktsioon on ajaga muutumas suvilarajoonidest aastaringselt elatavateks individuaalelamute rajoonideks.

5.4.3 Elektrienergia tarbimisega seotud mõju

Narva linna üldplaneeringuga määratakse uued arenduspiirkonnad või nähakse ette olemasoleva hoonestuse „tihendamine". Hoonestuse väljaehitamise ja kasutusele võtmise tulemusel suureneb eeldatavalt Narva linnas energiatarbimine. Siiski arvestades uute reserveeritud potentsiaalsete hoonestusalade hulka ja ulatust, pole eeldatavalt tegemist ulatusliku energiatarbimise suurenemisega. Narva linna üldplaneeringuga kavandatava arendustegevuse elluviimisel on oluline pöörata tähelepanu energiasäästu meetmetele, seda nii keskkonnahoiu kui majanduslikel eesmärkidel. Uue tehnoloogia ja seadmete valimisel tuleks lähtuda energia efektiivse kasutamise kriteeriumist. Samuti peab Eesti energiapoliitika oluliseks tehnilis-majanduslikult põhjendatud ja kuluefektiivsete energiasäästumeetmete kasutuselevõttu. Uus Narva linna üldplaneering konkreetseid energiasäästu meetmeid ette ei näe. Need tuleks määrata igas detailplaneeringus või projektis vastavalt kavandatava objekti eripärale.

Narva energiamajanduse arengukava[46] tõdeb, et soojus-, elektri- ja gaasivarustuse süsteemidel on piisavalt võimsust, tagamaks ka uutele võimalikele tarbijatele energiavarustuse olemasolevatele võrkudele uute lõikude ehitamisega. Soojusvarutuse alternatiivsete võimaluste analüüs arengukava alusel näitas, et praeguse kaugküttesüsteemi piirkonnas ei ole otstarbekas kasutada praegusest erinevaid energiaallikaid ja on otstarbekas jätkata olemasoleva kaugküttesüsteemi täiustamist. Praeguste kütusehindade juures oleks kasulik viia kaugküttele ka praegu lokaalsel gaasiküttel olevad hooned ning osas hoonetes gaasi- või elektriküttel sooja tarbevee valmistamine. Keskkonnahoiu aspektist saab väita, et Narva linna energiasüsteemide kavandatud areng vähendab keskkonnamõjusid. Lokaalseid probleeme, näiteks linnas asuvate energiaobjektide ehitamisega seotud küsimused, saab lahendada linnaplaneeringu ja muude seadustega kooskõlas. Ka energiamajanduse arengukava leiab, et soovitavalt tuleks linna põhilised jõupingutused energiamajanduse alal suunata energiasäästule.

5.5 Keskkonnariskid

Linna ohuallikateks võib pidada transiitliikluseks kasutatavat raudteed ja linna läbivat Tallinn-Narva maanteed, tanklaid (eelkõige neile kütust vedavaid veokeid), suurõnnetuse ohuga ettevõtet AS Narva Vesi.

Selleks, et uue üldplaneeringuga ei suurendataks keskkonnariske, tuleb jälgida, et:

- ohtlike ettevõtete lähiümbrusesse planeeritakse rohelise võrgustiku elemente;
- vältida ohtlike ettevõtete paigutumist üksteise lähedale;
- piirata ohtlike ainete vedu veekogude, sanitaarkaitsealade ja vähekaitstud põhjaveega alade läheduses;

[46] Narva linna energiamajanduse arengukava 2009-2015, EnPro Inseneribüroo OÜ

- vältida/vähendada ohtlike veoste liikumist liiklusohtlikel ja ülekoormatud tänavalõikudel.

Eeltoodu eelduseks on aga Narva linna riskianalüüsi koostamine ning sellega arvestamine edaspidisel arendustegevusel. Sealjuures saab mõningaid ettevaatusabinõusid arvestada juba täna (Nt: rohelise võrgustikuga arvestamine ja täiendava haljastuse ette nägemine).

Narva linn on täna tähtis transiidipunkt Venemaa ja Lääne-Euroopa riikide vahel. Linna mõjutab Narva-Ivangorodi piiriületuspuntki asumine kesklinnas, tänu millele läbib kesklinna transpordikoridor tuues endaga kaasa pikad kaubaveoautode järjekorrad. Veokite järjekorrad ummistavad mitme kilomeetri ulatuses Tallinn-Narva maanteed (eelkõige Vaivara vallas), tekitades liiklusohtlikke olukordi ja suurendades avariide riski. Transpordiga sh eelkõige rasketranspordiga (eriti linnakeskkonnas) kaasnevad ka mitmed negatiivsed keskkonnaaspektid: müra, vibratsioon, välisõhu saastamine, avariidest tekkida võiv lokaalne saaste jms.

Kehtiva üldplaneeringuga kavandati transiitliikluse juhtimine eemale kesklinnast - läbi piki raudteed rajatava maantee kaudu. Uues Narva linna üldplaneeringus Narva linna territooriumil uut transiidikoridori ette ei nähta, kuna Ida-Viru Maavalitsuse maavanema 29.07.2008. a korraldusega nr 226 on algatatud on Ida-Viru maakonna teemaplaneering “E20/T1 Tallinn-Narva trassikoridori täpsustamine Jõhvi-Narva lõigus ja Vodova-Riigiküla (Narva ümbersõit) trassikoridori määramine”. Planeeringuga täpsustatakse Tallinn-Narva maantee trassikoridor Jõhvi-Narva lõigus koos Jõhvi ja Sillamäe ümbersõitude trassikoridoridega ja määratakse Vodova-Riigiküla (Narva ümbersõit) trassikoridor. Teemaplaneeringus nähakse võimalus perspektiivne piiriületuspunkt ette näha Vaivara valda, millega suunatakse tulevikus kaubaveod eemale Narva linnast. Selliselt väheneks ka transpordiga kaasnev negatiivne mõju sh ohtlikkus Narva linna keskkonnas.

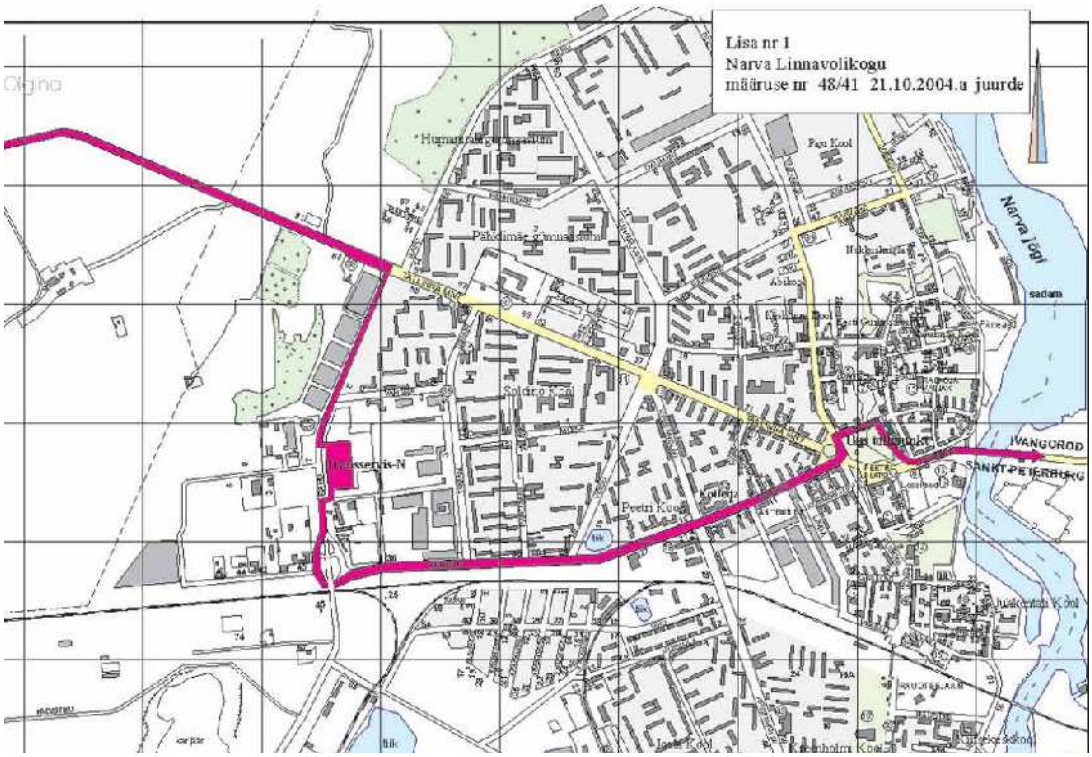

Joonis 12 Autotransiidi liiklemise kord läbi Narva linna Venemaa suunas[47]

Täna tuleb Narva linna üldplaneeringu elluviimisel siiski arvestada transiidiks kasutatava maantee (vt joonis 12) ja raudtee läbimisega linna territooriumilt (sh ohtlikud veosed[48]). Sellest lähtuvalt on oluline pöörata tähelepanu liiklusohutusele, kuna nii maantee kui raudtee mõjutsooni jääb suur hulk elamuid, puhkealasid, äri- ja tootmisalasid jne. Narva linna üldplaneeringu koosseisus on koostatud liiklusskeem, milles on määratud põhitänavad, jaotustänavad, raske veoliikluse teed ning kergliiklusteed. Samuti on peale kantud olemasolevad ja perspektiivsed eritasandilised ristmikud. Koostatud on Narva liiklusohutusprogrammiga aastateks 2009-2013, kus on tähistatud ohtlikud kohad ja *black spotid*[49]. Viimaseid on kõige rohkem kesklinna piirkonnas ja Tallinn-Narva maanteel. Samas ei sisalda programm planeerimise valdkonnas täpsemaid juhiseid vms. Narva linna transpordi arengukava 2009-2015 seab planeerimise ja liikluskorralduse eesmärgid ja visioonid. Nendega on arvestatud ptk 8 seatud keskkonnatingimuste seadmisel. Kuna üldplaneeringu eesmärk on planeerimisseadusest lähtuvalt teede ja tänavate, raudteede, sadamate ja lennuväljade asukoha ning liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine ei saa sellest täpsemalt käsitleda teedevõrgustiku, ristmike jne teemat. Üldplaneeringuga määratud teedevõrgustiku skeem määrab transpordi arengu põhisuunad. Lisaks tuleb koostada linnas ohtlike veoste liikumisteede skeem, et saada hinnata ohtlikest veostest elanikkonnale tekkivaid riske[50]. Skeemis peavad olema kajastatud nii raudteelõigud, kui ka teed ja tänavad mida mööda ohtlikke veoseid on lubatud vedada.

Positiivseks võib pidada, et Narva linna üldplaneeringuga nähakse ette perspektiivis viia tootmine eemale kesklinnast. Olemasolevad tootmisalad kesklinnas reserveeritakse peamiselt ärialadena. Tootmise koondumine ühte (Narva linna lõuna osasse) võimaldab lahendada üheselt ilma muus linnas piiranguid seadmata infrastruktuuri ja liikluslahenduse küsimused. Selliselt on lihtsam tagada keskkonnanõuetele vastavus ja ennetada/vältida konfliktide esinemist elamu-, sotsiaal- ja tootmismaade vahel.

Üheks oluliseks negatiivse keskkonnamõju ennetamise meetmeks on seadustega kehtestatud erinevatest piirangutest kinnipidamine (piiranguvöönditest, ehituskeeluvöönditest, sanitaarkaitsealadest, kujadest jne). Narva linna ühisveevarustuse ja kanalisatsiooni arengukava ptk 11.4 juhib tähelepanu sellele, et linnas ei ole alati detailplaneeringute kehtestamisel ja kooskõlastamisel kinni peetud ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide sanitaarkaitsealadest ning on lastud sanitaarkaitsealadele rajada objekte ja rajatisi, mida seal olla ei tohiks (ennekõike elamuid). Tulevaste arenduste puhul on oluline rangelt kinni pidada sanitaarkaitsealadest ja kaitsevöönditest, kujadest jne. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 4.1.4 on seatud piirangud ehitustegevusele ja maakasutusele ning määratud soovituslikud või kohus-

[47] Joonis pärineb Narva linna Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ameti kodulehküljelt http://www.narvaplan.ee/img/maarus48_41L1i.jpg

[48] Ohtlikest veostest tekkivat mõju siinkohal ei hinnatud, sest raudtee on paika pandud varem. Samuti toimub ohtlike ainete vedu raudteel üldplaneeringust sõltumata.

[49] Black spot – Need on kohad, kus toimuvad liiklusõnnetused või kuhu kontsentreeruvad konfliktid. kuni 50 m pikkune teelõik või ristmik kus kolme aasta jooksul on toimunud kolm või rohkem inimvigastustega lõppenud liiklusõnnetust.

[50] Seda ei ole mõistlik määrata üldplaneeringuga, sest skeemi võib olla vaja jooksvalt muuta sõltuvalt veetavate ainete riskidest, kogustest ja sihtkohtadest.

tuslikud kaitsekujad elamu, majutushoone või ühiskondliku hoone ja tootmishoonete, teede, tänavate jne vahel.

5.6 Jäätmetekke mõju

Ptk 3.6.2 annab ülevaate Narva linna jäätmemajandusest ja sellega seonduvatest probleemidest.

Uue Narva linna üldplaneeringuga reserveeritakse uusi hoonestusalasid (elamualasid, tootmismaid jne), mille hoonestamisel ja kasutusele võtmisel võib mõnevõrra eeldatavalt suureneda Narva linnas tekkivate jäätmete koguhulk. Jäätmete iseloom ja kogus sõltub eelkõige uute ettevõtete tegevusalast ja Narva linna lisandunud elanike arvust (uued reserveeritud elamualad), mis üldplaneeringu koostamise faasis pole täpselt teada. Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 ja Euroopa Liidu kuues keskkonnalane tegevusprogramm seavad põhieesmärgiks jäätmehoolduse alal eelkõige jäätmetekke märkimisväärse vähendamise. Kui jäätmetekke vältimine või olulisel määral vähendamine osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik taaskasutada, s. h korduvkasutada, ringlusesse võtta ning viia prügilasse jäätmeid minimaalsel hulgal. Jäätmetekke vähendamine ja keskkonnahoidlik jäätmekäitlus võimaldavad vähendada ka jäätmetest põhjustatud heiteid vette, õhku ja pinnasesse. Eelnevat arvesse võttes on oluline, et kogu Narva linna territooriumil on inimesed, ettevõtted jne motiveeritud esmajoones jäätmetekke vähendamisele ja taaskastutamisele.

2008. aastal on uuendatud Narva jäätmekava, mis analüüsib linna jäätmehoolduse olukorda, määratleb probleemid ja teadvustab õigusaktidest tulenevad kohustused ning eesmärgid. Nende alusel antakse Narva linna jäätmehooldusalased eesmärgid ja tegevuskava aastateks 2009-2013. Jäätmekavas toodud eesmärgid, meetmed ja tegevused on aluseks jäätmete ladestamise vähendamiseks, jäätmete taaskasutamise suurendamiseks ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamisele.

Jäätmehooldust reguleerib Narva linna haldusterritooriumil Narva Jäätmehoolduseeskiri (kehtestatud Narva Linnavolikogu 14. veebruari 2008. a määrusega nr 9) ning vastavalt sellele jäätmehooldust Narvas korraldab ning kontrollib Narva Linnavalitsus.

Olmejäätmete suures koguses taaskasutamise hõlbustamiseks tuleb jäätmeid koguda liigiti. Liigiti kogutud olmejäätmed, mis on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga tuleb üle anda sortimiseks Narva Jäätmekäitluskeskusesse. Ettevõttest tuleb sorteerimisjääk viia läheduse põhimõtet järgides lähima prügilasse või jäätmekäitluskohta.

5.7 Narva linna üldplaneeringu realiseerimise sotsiaal-majanduslik aspekt

5.7.1 Inimese tervis ja heaolu

Üldplaneeringu elluviimisel tuleb tagada Narva linnas kvaliteetne elukeskkond[51], st et läbi teadliku planeerimise tuleb luua eeldused hea elukeskkonna olemasolule – selle kvaliteedi paranemisele.

Narva linna üldplaneeringuga luuakse alus uute töökohtade tekkeks – suuremas mahus Narva tööstuspargi alal. Lähtuvalt suurenenud tööpuudusest on ettevõtluskliima elavdamine, sellele eelduste loomine ja soodustamine, oluline jätkusuutliku linna tagamiseks. Töökohtade olemasolu on esimeseks faktoriks linna elaniku heaoluks – majanduslik kindlustunne, mis ei sunni elanikku otsima elukohta mujalt. Samuti on töökohtade olemasolu eelduseks uute inimeste asumiseks linna.

Positiivne on, et muutmaks linnakeskkonda kvaliteetsemaks suunatakse üldplaneeringuga olemasolev tootmine perspektiivis eemale elamupiirkondadest ja kesklinnast – peamiselt Narva linna lõuna osasse. Mitmed olemasolevad tootmismaad kesklinnas reserveeritakse üldplaneeringus muu juhtfunktsiooniga kui praegune maakasutus (N: ärimaana, ühiskondlik maa vms), et strateegiliselt suunata toomine selleks sobivamatele aladele. Seda seetõttu, et tootmisalad kesklinnas ja elamupiirkondades toovad endaga kaasa tootmisega kaasneva transpordi linnasisestel väiksematel tänavatel – müra ja õhuheitmed ning suurema liiklusohtlikkuse. Tööstusala koondumine ühte peamisesse piirkonda – linna lõunaosasse, võimaldab paremini hallata sellega kaasneda võivaid võimalikke negatiivseid keskkonnamõjusid ja paremini leevendada nende mõju elanikkonnale (tööstuspiirkond on elamualadest eraldatud)[52].

Linna kompaktset hoonestusala arvestades on paratamatu, et juba väljakujunenud tootmispiirkonnad külgnevad siiski elamualadega (N: Kreenholmi ja Paemurru linnaosas). Seetõttu on soovitav tootmis- ja ärimaad eraldada elamumaadest, sotsiaalmaadest ja puhkealadest roheliste puhveraladega, et vältida elanike ja ettevõtete vahelisi konflikte. Viimased on tavaliselt seotud ettevõtete niisuguse tegevusega, mis häirib elanikke (müra, õhusaaste jne). Rohelised puhveralad leevendavad võimalikku negatiivset mõju, aitavad kaasa parema mikrokliima tekkele ning on olulised visuaalsest aspektist. Võimaliku negatiivse keskkonnamõju ennetava/leevendava meetmena on üldplaneeringus on sätestatud tingimus (ka KSH aruande ptk 8), mille alusel tuleb tootmisalale detailplaneeringu koostamisel maaüksus liigendada haljasaladega, mis toimiksid puhvervööndina. Kui tootmisala külgneb elamualaga, tuleb tootmisala territooriumile, elamuala poolsesse osasse, kavandada haljastatud puhvertsoonid.

Elamuehituse arendusaladena nähakse ette olemasolevate hoonestusealade tihendamist ja vaba maaressursi kasutamist juba olemasolevatel väljakujunenud hoonestusaladel ehk elamupiirkondade tihendamist eelkõige kortermajade piirkonnas seal, kus on selleks „vaba sobivat maaressurssi” (N: Võidu prospekti mõlemalt poolt).

[51] Elukeskkond on defineeritud rahvatervise seaduse alusel kui inimesega kokkupuutuva loodusliku, tehisliku ja sotsiaalse keskkonna tegurite kogum, mis mõjutab või võib mõjutada inimese tervist.
[52] vt täpsemalt Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne (AS Pöyry Entec töö nr 787/07).

Sealjuures säilitatakse rohealad ja pargid. Selliselt kasutatakse maaressurssi linnakeskkonnas mõistlikult, tühermaad kortermajade vahelisel alal muutuvad ohutumaks. Kesklinna ümbruses elamualade tihendamine vähendab perspektiivis ka auto kasutamise vajadust ning sellest tulenevaid negatiivseid keskkonnamõjusid. Viimasele loob eeldused ka see, et kortermajade piirkonnas on üldplaneeringus ette nähtud väiksemad ärialad – võimaldamaks rajada kaubandus-teenindusettevõtteid ning pakkumaks elanikele esmatarbekaupu ja -teenuseid võimalikult elukoha lähedal. Eesmärk on muuta elamupiirkonnad multifunktsionaalsemaks, sest see vähendab inimeste liikumisvajadust ja autost sõltuvust. Samuti on hoonestusalade tihendamisel positiivne olemasolevate infrastruktuuride ja väljakujunenud ühistranspordiliini ära kastumine. Kõik see on eelduseks kvaliteetse elukeskkonna olemasolule.

Väikeelamu maa-alade arendamist nähakse ette linna äärealadel väiksemate arenduspiirkondade määramisega. Võib eeldada, et Narva linnas ja selle ümbruses ei toimu sellises mahus valglinnastumist kui teistes Eesti linnades on seni toimunud. Uusarendusteks leidub sobivaid alasid Narva linna territooriumil. Siiski hakkavad lähtuvalt kehtivatest planeeringutest ettevõtete ja elanike pärast konkureerima Narva linn ja Vaivara vald. Narva linna eeliseks selles konkurentsis võib pidada kompaktsemaid infrastruktuurilahendusi ning tööealise elanikkonna elukoha suhtelist lähedust töökohale (madal ajakulu töötajate igapäevasele pendelrändele). Edukat konkurentsi võib soosida ka lihtne ja kiire ning inimlik asjaajamine ning linna poolt uutele aredusaladele ise detailplaneerinute valmis tegemine[53].

Narva linna uue üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt õhukvaliteedile täiendavat olulist negatiivset koormust ei lisandu (vt täpsemalt ptk 5.3.1). Positiivseks võib pidada tulevikus tootmismaade linnakeskusest välja viimist ja koondamist linna edela osasse, mis vähendab kesklinnas transpordi osakaalu. Kuna Narva linna üheks suurimaks õhusaaste allikaks on transport (vt ptk 3.6.1 Välisõhu kvaliteet ja 5.3.2 Õhukvaliteet), on oluline linnakeskkonnas liikluslahendusele erilise tähelepanu pööramine. Oluline on jalgsi ja jalgrattaga liiklemise võimaluse soodustamine. Koostatavas üldplaneeringus tehakse ettepanek kergliiklusteede lahendamiseks, mille laiused ja täpsemad asukohad lahendatakse detailplaneeringute ja teeprojektide raames. Kergliiklusteede olemasolu on oluline nii ohutuse, tervislikkuse kui õhukvaliteedi seisukohast. Välisõhu kvaliteeti langus (saastumine) avaldavad otsest ja kaudset mõju inimese tervisele. Õhusaaste kahjustab inimeste tervist, põhjustades eelkõige hingamisteede haigusi. Oluline on ohutu ja mugava jalgratta ja jalgsi liiklemise võimalus tagamine. Positiivne on, et kergliiklustee võrgustikul on üldplaneeringus linna äärealad ühendatud kesklinnaga ning võrgusiku planeerimisel on arvestatud, et kergliiklusteed oleks ühendatud ka naabervalla tõmbekeskustega (sh on ette nähtud Narva linnast juurdepääs Narva-Jõesuu merepiirkonda). Hea kergliiklustee võrgustiku olemasolu soodustab liiklemist jalgsi- ja jalgrattaga ning vähendab seega auto kasutamise vajadust igapäevasel liikumistrajektooril, on inimese tervisele kasulik ja vähendab auto transpordiga kaasnevaid negatiivseid keskkonnamõjusid.

[53] Näiteks Tahkuranna vallal on kogemus, et kui on pakkuda samaväärne krunt omavalitsuse enda poolt arendatud alal ja eraettevõtja poolt arendatud alal eelistatakse esimest, sest omavalitsus tagab kindlasti terviklahenduste toimivuse enda poolt planeeritud aladel.

Kvaliteetse ja tervisliku elukeskkonna eelduseks linnas on avaliku kasutusega alade olemasolu pakkudes inimestel vaba aja veetmisevõimalusi. Üldplaneeringuga säilitatakse ja nähakse ette uusi avaliku kasutusega alasid – puhkealasid ehk avatud ja avalikult kasutatavaid rohealasid koos vastavate väikevormidega (pingid, prügikastid jms). Erinevatel andmetel on optimaalseks vahekauguseks elamu ja avaliku kasutusega haljasala vahel kuni 300 m. Kuna Narva linnas Kerese linnaosas, Tiimani ja Partisani tänavate ümbruses, põhja Narvas Pähklimäe linnaosas Daumani ja Puškini tänavate piirkonnas, Kreenholmi linnaosas Uusküla tänava ümbruses on puudus lühiajaliseks puhkuseks vajaminevatest haljasaladest (parkidest)[54], tuleb nendes piirkondades kortermajade vahelistel haljasaladele jms avalikult ligipääsetavatele haljasalade rajamisele ja heakorrale eriti tähelepanu pöörata. Haljasalade säilitamise ja rohelisusest tuleneva parema mikrokliima tekkele Narva linnas on KSH aruandes ptk 8 seatud keskkonnatingimused. Samuti on oluline pöörata tähelepanu sellele, et avatud haljasalad pakuksid linnaelanikule enamat kui muruplatsi.

Täpsemad soovitused erinevate haljasalade funktsioonide jne kohta saab anda koostades küsitlused elanike seas nende eelistuste ja soovide osas ja nende igapäevased liikumistrajektooride analüüsimisel. Seetõttu on soovitatav Narva linnal koostada eraldi rohelise võrgustiku ja kergliikluse teemaplaneering. Oluline on, et viimased oleks kogu linna piires ühendatud kergliiklusteede võrgustikuga ning tagavad juurdepääsu ka linna äärealadele.

Mõnevõrra äralõigatud linna keskusest on raudteest lõuna poole jäävate elamualade elanikud – Kreenholmi, Kudruküla ja Paemurru linnaosades, kus „linnakeskusesse" pääseb vaid raudteed ületades. Ohtlikuks võib pidada Paemurru linnaosa, kus raudtee ületamise koht jalgsi (jalakäijate viadukt) asub kaugel (ligi 1 km kaugusel linna lääne osast) ning mistõttu on tekkinud palju ohtlikke isetekkelisi ületuskohti. Uue üldplaneeringuga nähakse Paemurru linnaosas ette perspektiivne eritasandiline ristmik raudtee ületamiseks kergliiklus teid pidi.

Narva jõgi ja selle kaldaala on oluline linnamiljöö element, mis avaliku kasutusega alana pakub mitmekülgseid puhkevõimalusi (kalapüük, ujumine, päevitamine jne). Seetõttu on tähtis, et kaldaala oleks avatud, hea juurdepääsetavusega (eelkõige kergliiklus teid pidi). Selle eksponeerimiseks linnarahvale ja külalistele on planeeritud Rakvere tänavast kuni raudteeni rajada promenaad. Üldplaneeringuga on ettenähtud promenaadi ühendamine linna ülejäänud kergliiklustee võrgustikuga. Selliselt luuakse eeldus avaliku kasutusega ala kättesaadavusele linna äärealadel elavatele inimestele.

Samuti omab Narva linna lõuna osa – Veekulgu linnaosa Narva veehoidla äärne ala suurt potentsiaali avaliku kasutusega alana. Täna asuvad mitmed garaažiühistute maad linnaruumiliselt väga väärtuslikes kohtades, näiteks Balti Soojuselektrijaama juurdevoolukanali ääres ehk nn kohalike poolt kutsutavas „Veneetsias". Linnakeskkonna meeldivamaks muutmise eesmärgil on soovitatav veekogude äärne ala (sh garaažide ala) korrastada, avada vaated jne. Samuti asub garaažiühistuid väärtusliku Narva jõe kaldal ja kesklinnas. Perspektiivis on soovitav veekogu äärne ala (Narva jõgi ja veehoidla) siduda kergliiklustee võrgustikuga ja korrastada.

[54] Arvestades, et lühiajaliseks puhkuseks vajaminev lähim haljasala (park) ei tohiks olla elamust kaugemal kui 300 m.

5.7.2 Ettevõtlus

Narva linna üldplaneeringuga luuakse eeldus ettevõtluskliima elavnemiseks linnas.

Maakasutuse planeerimine sh sobilike maakaustuse juhtotstarvete määramine, puhveraladeks vajalike roheliste piirkondade ja teedevõrgustiku (juurdepääsu) tagamine loob ettevõte arendajale sobiliku keskkonna ja selle töötajatele soodsad töötingimused, mis on tänapäevase tootmise põhinõudmised.

Tööstusala ja ärialade rajamise eesmärgiks on ettevõtluse arendamisele eelduste loomise kaudu tekitada täiendav arengupotentsiaal Narvas, et toetada regiooni majanduslikku edendamist ning aidata kaasa tööhõivealase olukorra leevendamisele ning elanikkonna kahanemise pidurdamisele. Ida-Virumaa tööhõiveprobleemid on olnud viimasel aastakümnel teravamad kui mujal Eestis. Ettevõtluseks sobilike kohtade ettenägemine koos ettevõtluskliima parandamisega saab tuua kaasa täiendavaid investeeringuid, mis omakorda suurendab regiooni majanduslikku elujõudu. Majanduslik heaolu on omakorda aluseks elanikkonna soovile jääda piirkonda edasi elama. Seega ettevõtlusalade teadliku arendamisega (sh suunamisega tööstuspiirkonna linna osasse) püütakse saavutada ettevõtete vahel sünergiat ja luua ettevõtjale võimalus vaba tööjõu kasutamiseks. Linna eesmärk on seda tehes parandada Narvas tegutsevate või tegutseda soovivate ettevõtete konkurentsivõimet turul.

5.7.3 Olgina ja Kudruküla linnaosad

Narva linna koosseisu kuuluvad linna territooriumi lahustükid – Olgina ja Kudruküla linnaosad. Need koosnevad olemasolevatest või endistest aiandusühistutest ning asuvad Vaivara valla territooriumi keskel. Kudruküla linnaosas on ligikaudu 4500 krunti 563 hektaril ning Olgina linnaosas on krunte ligi 700. Mõlemas linnaosas puudub igasugune teenindus- ja ärimaa. Uue üldplaneeringu alusel on Olgina ja Kudruküla linnaosades (sh ka Elektrijaama linnaosas AU Ogonjok ja Ivuška) põhimõtteliselt lubatud suvilad kasutusele võtta aastaringseks elamiseks detailplaneeringu alusel. Suvilate kasutusele võtmine aastaringseks elamiseks toob eeldatavalt kaasa omavalitsuse kohustuste suurenemise (tagada aastaringne teede hooldus, ühisveevärk ja –kanalisatsioon, lastele koolitranspordi võimaluse jne), sh tuleb silmas pidada, et eeldatavalt valdav osa inimesi kasutaks suvilaid edasi nende esialgsel eesmärgil - hooajaliselt.

Positiivne on, et lahendamaks võimalikke probleeme aiandusühistute kasutusele võtuks aastaringseks elamiseks, on Narva Linnavolikogu 18.12.2008. a otsusega nr 386 on algatatud Kudruküla piirkonna üldplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Üldplaneeringu eesmärgiks teiste seas on aiandusühistute infrastruktuuri arendamine ning joogivee puurkaevude ehitamine; kanalisatsioonisüsteemi lahendamine ja selle liitumine Narva Vesi AS´i kollektoriga; põhiliste tehnovõrkude ja trasside ja tehnorajatiste asukoha määramine. Üldplaneeringu eesmärk on maakasutustingimuste seadmine. Üldplaneeringus tuleb anda tulevikku suunatud ning praegust olukorda arvestav lahendus aiandusühistutele, kuivõrd aiandusühistute funktsioon on ajaga muutumas suvilarajoonidest aastaringselt elatavateks individuaalelamute rajoonideks.

Tagamaks suvilate mugava kasutamise nähakse üldplaneeringuga ette Narva linnast Kudruküla linnaosasse viiv kergliiklustee (suusarada), kajastub ka Vaivara valla

uues üldplaneeringus. Olgina linnaosasse viivat kergliiklusteed otseselt üldplaneeringuga reserveeritud ei ole. Selles osas tuleks koostööd teha Vaivara vallaga.

5.8 Mõju kultuuripärandile ja väärtuslikele aladele

Narva linna kultuurimälestistest annab lühiülevaate käesoleva aruande ptk 3.5.1 ning üldplaneeringu seletuskirja Lisa 3 „Narva linna muinsuskaitsealuste mälestiste nimekiri". Üldplaneeringusse on sätestatud tingimus, et muinsuskaitseobjekti sisaldava linnakvartali planeerimisel tuleb arvestada kaitsealuse objekti vaadeldavuse ja säilimise tagamisega vastavalt muinsuskaitse eritingimuste nõuetele. Peamiselt saab reguleerida kultuurimälestiste ja muinsuskaitsealade kaitse korraldamist ning tagada mälestiste ja muinsuskaitsealade säilimise muinsuskaitseseadus. Üldplaneeringus on mälestiste säilimise tagamisega arvestatud niipalju kuivõrd see on võimalik üldplaneeringu raames.

Tagamaks nii olemasolevate hoonete kui uute hoonete arhitektuurse ja esteetilise sobivuse konkreetsesse kohta, seab üldplaneeringu ptk 2.2.2 arhitektuursed nõuded olemasolevate hoonete rekonstrueerimiseks ja uute ehitiste projekteerimiseks. Lisaks seab üldplaneering nõuded ka detailplaneeringute koostamiseks.

Ajaloolis-kultuuriliste piirkondade eripära säilitamiseks määratleb üldplaneering Narva linnas 5 miljööväärtuslikku hoonestusala[55] (üldplaneeringu Skeem nr 3 „Miljööväärtuslikud hoonestuspiirkonnad") ning seab nende alade väärtustamiseks üldtingimused. Selliselt tagatakse iga konkreetse ala iseloomulik hoonestusviis ja keskkond. Miljööväärtus omab lisaks ajaloolis-arhitektuurilisele ka keskkonna ja sotsiaalset aspekti. Traditsioonilise arhitektuuripärandi väärtustamine on väga oluline piirkonna identiteet, sotsiaalse stabiilsuse ja turvalisuse tagamisel. Miljööväärtuste säilitamiseks ja edendamiseks peetakse vajalikuks:

- Kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud regulatsioonimehhanisme nagu asjatundlikud ehitusmäärused, piirkonna kui terviku planeering;
- Majaomanikele pakutavad abimeetmed sobivate lahenduste saavutamisel nii informatiivsed kui abistavad;
- Elanike ühistöö ja infovahetus oma elamispiirkondade asjatundlikul korrastamisel. [56]

Üldplaneering annab ülevaate linna väärtuslikust maastikust (tuginedes maakonna teemaplaneeringule „Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused") ning seab üldised tingimused väärtuslikule maastikule. Siiski täpsemad kasutustingimused tuleb määrata vajadusel Narva väärtusliku maastiku hoolduskavaga.

Üldplaneering juhib tähelepanu Narva linna väärtuslikele vaadetele, mis kajastuvad ka üldplaneeringu skeemil nr 3 „Miljööväärtuslikud hoonestusalad". Lisaks sellele määratakse üldplaneeringu linna märgid ehk arhitektuuriliselt väärtuslikud hooned,

[55] Miljööväärtuslikuks hoonestusalana käsitletakse Narva linna üldplaneeringus alasid, kus on omapärased hoonete kvartalid või ansamblid, tänavad või tänavate osad ja haljastud, mille kvalitatiivne tase väärib säilitamist.
[56] http://www.miljooala.ee/?id=1460

linnasiluetis silmapaistvad kirikutornid ja teised kõrged üksikuna mõjuvad tähelepanuväärsed ehitised, mis väärivad linnaruumis säilitamist ja esile tõstmist.

Narva linna üldplaneeringuga luuakse alus kultuuripärandi ja väärtuslike alade säilimiseks. Üldplaneeringus seatud tingimused nendega arvestamiseks on üldplaneeringu elluviimisel positiivse mõjuga.

5.9 Piiriülese keskkonnamõju puudumine

Nagu tuvastati juba programmi koostamise ajal toimunud eelhindamisel, lahenduse elluviimine endaga piiriülest keskkonnamõju kaasa ei too. Erineva taustaandmete põhjaliku ülevaatamise ja planeeringute jt arengudokumentide läbitöötamisel on sellele saadud täiendavat kinnitust.

6 ÜLDPLANEERINGU ALA ARENDAMISE ARENGUALTERNATIIVID

6.1 Parima planeeringulahenduse leidmine

Narva linna üldplaneeringu koostamisel on aluseks kuni uue üldplaneeringu kehtestamiseni kehtiv Narva linna üldplaneering ning Narva linna eri valdkondade arengukavad, mis käsitlevad omavalitsuse pika- ja lühiajalisi arengu eesmärke.

Narva linna üldplaneeringulahenduse koostamine toimus peamiselt linnavalitsuse esindajate, konsultandi ja KSH koostajate vahelises koostöös leidmaks sellist lahendust, mis oleks eelduseks kvaliteetse elu-, töö- ja puhkekeskkonna olemasoluks/ tekkeks Narva linnas.

Võrreldes kehtiva üldplaneeringuga uues üldplaneeringus maakasutuse osas väga suuri muudatusi ei tehtud. Peamiselt nähti ette hoonestusalade tihendamist seal, kus see on võimalik, tootmise koondamist ühte kohta (linna lõuna osasse). Peamine uue üldplaneeringu erinevus vanast on täpsemate hoonestustingimuste/ehitustingimuste seadmine. See võimaldab linnavalitusel kiiremini menetleda detailplaneeringu algatamise taotlusi ja nõuda üheselt linna huvidega arvestamist edasisel planeerimise, projekteerimise ja maakorralduse puhul. Üheks peamiseks meetmeks ennetada ja leevendada võimalikku üldplaneeringu elluviimisest tuleneda võivat negatiivset keskkonnamõju on arendustegevusele piirangute ja nõudmiste seadmine ehk keskkonnatingimuste seadmine peatükis 8, tagamaks säästvat ja tasakaalustatud ruumilist arengut. Viimased viiakse sisse Narva linna üldplaneeringusse ja kehtestatakse koos üldplaneeringuga.

Üldplaneeringu koostamisel olid KSH seisukohast lähtuvalt peamised eesmärgid, millele juhiti tähelepanu, tagamaks hea ja kvaliteetne elukeskkond Narva linnas:

- Transpordiga kaasnevate negatiivsete keskkonnamõjude minimeerimine: kergliiklusvõrgustiku määramine, valglinnastumisest tulenevate mõjude ennetamine ja minimeerimine, elamupiirkondade polüfunktsionaalsus;
- Avaliku kasutusega alade olemasolu (pargid, veekogude äärsed alad), nende suurendamisele eelduste loomine, juurdepääsu tagamine kergliiklusteede kaudu;
- Rohelise võrgustiku määramine ja selle toimimisele eelduste loomine. „Roheliste alade” maksimaalne säilitamine ja suurendamine;
- Uute ettevõtlusalade määramine tagamaks ettevõtluskliima elavnemist, töökohtade loomist. Sealjuures seati selleks keskkonnatingimused, et ennetada olulise negatiivse keskkonnamõju esinemise võimalikkust ja tagada elukeskkonna kvaliteedi püsimine;

6.2 0-alternatiiv

Kui Narva linna üldplaneeringut ei kehtestata, suunab arendustegevust planeeringualal jätkuvalt kehtiv Narva linna üldplaneering. Selle olukorra jätkumist käsitletaksegi 0 alternatiivina.

Uue Narva linna üldplaneeringu koostamine algatati teadlikult põhjusel, et olemasolev üldplaneering ei täida enam oma igapäevaseid vajadusi ja funktsioone. Samuti on olemasolevas üldplaneeringus määratlemata piirkonniti hoonete lubatud maksi-

maalsed kõrgused ja täpsustamata täpsemad reeglid edasiseks planeeringute ning projektide koostamiseks jms. Kuna vana üldplaneering kajastas rohkem selle koostamise aja hetkeolukorda kui olulisi tulevikku suunatud tegevusi, vajas see uuendamist. Vanas üldplaneeringus puudusid ka ettepanekud perspektiivsete parkide, väikeelamute, tööstusalade, ärialade jms arendusalade väljatootmise kohta.

Vana üldplaneeringu järgse arengu ehk 0-alternatiivi jätkamise miinuseks on üldiste nõuete esitamise keerukus linnavalitsuse poolt arendajale, kes oli detailplaneeringu või projekti tellija. See tähendas asjaajamisel suurt ajakulu ja linnavalitsusel keerukust oma nõuete põhjendamisel. Uude üldplaneeringusse lisatud nõuded, reeglid ja nende põhjendused aitavad seega kaasa linnapoolsete nõuete esitamisele. Samuti on uues üldplaneeringus võrreldes vanaga olemas selge tööstusalade ümberkujundamise ja linnaruumi kvaliteedi tõstmise strateegia, mis on vajalik Narva linna üldilme parandamiseks.

7 MEETMED ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMISEGA KAASNEVA OLULISE KESKKONNAMÕJU VÄLTIMISEKS/LEEVENDAMISEKS NING SEIREKS

Narva linna üldplaneeringu elluviimisega kaasneda võiva olulise negatiivse keskkonnamõju vältimise/leevendamise peamiseks meetmeks on käesoleva aruande ptk 8 seatud säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimused ehk keskkonna-tingimused, st reeglid nõuded ja tingimused edasiste detailplaneeringute koostamiseks, detailplaneeringu järgsete alade välja arendamiseks jms[57].

Narva linna üldplaneeringu elluviimisel ei ole eeldada olulise negatiivse keskkonnamõju esinemist, seda eelkõige kui peetakse kinni käesoleva aruande ptk 8 seatud säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimustest.

Planeeringu kui maakasutus- ja ehitusvõimaluse seire meetmeks saab olla planeeringu elluviimise järgimine. Kuna linna üldplaneeringu kehtestamisele järgneb seaduse järgi detailplaneeringu koostamine, maakorralduslikud toimingud ja/või projekteerimine, peab Narva Linnavalitsus tagama, et edaspidi on arvestatud Narva linna üldplaneeringu säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimustega. Vastav toiming tuleb läbi viia enne detailplaneeringu avalikustamise eelset vastuvõtmist või ehitusloa väljastamist.

[57] Kogu Narva linna territoorium ehk üldplaneeringu ala on detailplaneeringu kohustusega ala, mistõttu reeglina eelneb projekteerimisele detailplaneeringu koostamine.

8 SÄÄSTVA JA TASAKAALUSTATUD RUUMILISE ARENGU TINGIMUSTE MÄÄRATLEMINE ÜLDPLANEERINGULE

Narva linna üldplaneeringu ellurakendamisel tuleb toetada säästliku arengu põhimõtetele rajatud arengusuundi, nagu linnaosade ja erinevate piirkondade arenduse kvaliteedi suurendamine, terviklahenduste lõpuleviimine, ettevõtete ja hoonete energiatõhususe tagamine, ajakulu vähendamine transpordis ning ratsionaalsem ressursi- ja energiakasutus.

Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringu alal tuleb lähtuda Narva linna tööstuspiirkonna linna osa üldplaneeringus sätestatust (sh üldplaneeringus määratud keskkonnatingimustest).

Vanalinna linnaosa üldplaneeringu alal tuleb lähtuda Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringust.

8.1 Tingimused hoonetele ja rajatistele

Detailplaneeringutes, hoonete ja rajatiste projekteerimisel ning nende kasutusele võtul tuleb järgida järgmiseid säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimusi:

- Detailplaneeringu järgse enam kui 2 krundiga elamuala ja iga äri- või tootmisala väljaehitamise korral on ala arendajal või ehitusluba taotleda soovival maaomanikul kohustus rajada enne hoonetele ehituslubade väljastamist juurdepääsuteed, puurkaev(ud), reoveekogumiskaevud või bioloogilised reoveepuhastid, vee- ja kanalisatsiooni- ning gaasitrassid, side ja/või elektritrassid ning liinid;
- Narva linna üldplaneeringu alal (v.a olemasoleval elektrienergia- ja soojuse tootmise alal) ei ole lubatud uus keskkonnaohtlik suurtootmine, ohtlike ainete suuremates kogustes ladustamine (v.a piiriületust ootavad rongid, mis veavad ohtlike veoseid) ega muud tegevused, mis on välja toodud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 1 toodud loetuelus. Keelatud on keemia- ja naftaproduktide töötlemine, ladustamine v.a olmekeemia produktide puhul, kui vastava produkti ohutus on eelnevalt faktiliselt teada ja tanklates. Hetkel toimub linna territooriumil piiriületavate rongide seismine, millega juba seonduvad suured riskid, mistõttu on otstarbekas vältida uute täiendavate lisariskide võtmist linna elanikkonnale;
- Tootmis-, äri- ja ettevõtlusehitiste maal detailplaneeringu algatamiseks tuleb koostada eskiis, millest peab selguma hoonete ning suuremate (tootmis)rajatiste paigutus planeeringualal, (tootmis)tegevuse spetsiifika ja projekteeritavad mahud. Selle alusel selgub olulise keskkonnamõju avaldumise võimalikkus ja linnavalitsusel on võimalus teadlikult kasutada oma õigust algatada detailplaneeringule keskkonnamõju strateegiline hindamine või see ära jätta;
- Uute tööstus- ja tootmishoonete või -rajatiste projekteerimisel ning linna läbiva transiitliikluse (autoliiklus, raudteetransport) olulisel ümberkorraldamisel tuleb anda hinnang keskkonna olukorra muutumisele lähtuvalt kavandatava tööstuse ja teenindava transpordi ning selle logistilise skeemi jms eripärast. Detailplaneeringutes tuleb vastavalt planeerimis-

seadusele määrata ehitised, mille rajamisel keskkonnamõju hindamine on kohustuslik;

- Negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks tuleb tagada tootmisettevõtte saastekontrolli meetmed (ohutusmeetmed, filtrid, tehnika ja tehnoloogia peavad olema parimad võimalikud);
- Elamukvartalite ja sotsiaalobjektide eraldamiseks ja kaitseks tootmis- ja tööstusaladelt ning elava liiklusega tänavatelt/teedelt tuleva liiklusmüra ja õhusaaste eest tuleb rajada või alles hoida rohelisi puhvervööndeid. Väiksemad haljasalad või haljakuid on samuti vajalikud keskkonnakvaliteedi tagamiseks;
- Olemasolevatele haljas- ja puhkealadele tuleb detailplaneeringutes, tänavate projektides jms tagada hõlbus kergliikluse juurdepääs, määrates kergliiklustee(de) asukoha(d) ja avaliku kasutuse;
- Planeerimisel, elamualade korraldamisel ja ehitustööde tegemisel tuleb haljastust käsitleda võrdväärse elemendina keskkonna tehislike elementidega (hooned, teed, kommunikatsioonid). Kõrghaljastusega aladele ehitamise soovi korral (v.a eramajade või suvilate juurde kuuluvad viljapuuaiad ja iluaiad) tuleb detailplaneeringu koostamise käigus läbi viia haljastuse hinnang;
- Linnatänava ääres olevatele kruntidele detailplaneeringute koostamisel ja hoonete projekteerimisel tuleb arvestada liiklusohutusnõuetega, tänavaäärsete kommunikatsioonide paiknemise jms;
- Intensiivse liiklusega linnatänava äärde ehitamisel tuleb detailplaneeringutes esitada andmed liiklusintensiivsuse kohta ja lähtuvalt liiklussageduse intensiivsusest määrata meetmed müra vähendamiseks läbi insenertehniliste meetmete (ennekõike tuleb rakendada insenertehnilisi meetmeid nagu nt mitmekordsed aknaklaasid, paksud klaasid, avadeta seinad jms). Linnakeskkonnas tuleks müratõkkeaeda ja -valli kasutada vaid juhul, kui muude insenertehniliste meetmetega ei suudeta tagada normatiivset müratase;
- Planeeringu elluviimisel (nii ehitustegevusel kui hoonete kasutusele võtmisel) tuleb tagada müra normtasemetest kinni pidamine. Täpsed müra normtasemed on toodud Sotsiaalministri 04.03.2002. a määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja müratasemе mõõtmise meetodid" (RTL 2002, 38, 511). Toodud müratasemete nõudeid tuleb arvestada kõigi detailplaneeringute keskkonnatingimuste seadmisel ja projektide koostamisel, samuti müratekitavate ettevõtete paigaldamisel hoonetesse;
- Ühepereelamute rajamisel ja rekonstrueerimisel väljapool kaugkütte piirkonda on otstarbekas eelistada soojusvahetuspumpade (maakütte pumbad, õhksoojuspumbad jms) kasutamist, et vähendada keskkonna saastekoormust. Kaugkütte piirkonnas tuleb liituda kaugküttega ja vältida lisa saasteallikaid (individuaalsed katlad, puupliidid jms);
- Kallasraja ulatuses ei ole lubatud kallasrada sulgeda. Narva jõe kaldal ei tohi piire paikneda jõele lähemal kui 10 m keskmise veeseisu piirjoonest (v.a veeseaduse § 10 mainitud juhtudel ning tingimustel);
- Tänava-, muus välivalgustuses on soovitatav kasutada võimalusel säästulampe, LED-valgusteid, päikeseenergial töötavat valgustust[58] vms. Üleminek keskkonnasäästlikule tehnoloogiale on otstarbekas ennekõike kui vanad tänavavalgustid on amortiseerunud ja vajavad välja vahetamist;

[58] http://kokkuhoid.energia.ee/?id=1601

- Enam kui 20 autoga parklatele tuleb vajadusel rajada õli-liivapüüdurid, samuti tuleb vajadusel tööstusettevõtete territooriumi osadelt, kus võib tekkida veesaaste, sademevesi ära juhtida peale selle eelpuhastust õli-liivapüüduris. Vastavad täpsed nõuded tuleb täpsustada igas koostatavas detailplaneeringus või parkla projektis;
- Võimalike likvideeritavate tehnovõrkude asemele, mis varustavad ka teisi krunte, tuleb enne nende lammutamist rajada uued toimivad süsteemid, et mitte halvendada seniste tehnovõrkudega ühendatud kruntide omanike olukorda või teha takistusi olemasolevate hoonete normaalsele kasutamisele;
- Jäätmete (sorteeritud) käitlemine kruntidel lahendada vastavuses jäätmeseaduses ja Narva linna jäätmehoolduseeskirjas toodud nõuetega. Olme- ja tööstusjäätmed tuleb koguda liigiti eraldi mahutitesse või selleks ettenähtud kohtadesse. Jäätmevaldaja peab üle andma oma jäätmed ainult selleks õigust omavale isikule. Oluline on jäätmemajanduse organiseerimine kergliiklusteede ääres, ujumiskohtades jt avalikult käidavates paikades;
- Rajatavatele hoonetele kehtib energiamärgise taotlemise kohustus alates 1.01.2009;
- Hoonete ehitamisel on soovitatav võimaluse korral kasutada kohalikke ja keskkonnasõbralikke ehitusmaterjale (sh näit kohalikke soojustusmaterjale ja vesialusel värve);
- Hoonete materjali valikul tuleb linnaruumikvaliteedi tagamiseks lähtuda hoone ajaloolisest ilmest, algsest fassaadi ja katusematerjali tüübist ning sobivusest linnakeskkonda. Täpsemad fassaadi lahendused ja fassaadide rekonstrueerimisprojektid tuleb kooskõlastada Narva Linna Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimiseametiga;
- Kuna Narva linn asub osaliselt kõrge radooniriskiga alal[59], on soovituslik enne hoonete rajamist läbi viia radooni mõõtmised ja vajadusel võtta kasutusele meetmed, mis väldivad radooni tungimist elamutesse, avalikku teenindust pakkuvatesse ärihoonetesse ja ühiskondlikesse hoonetesse;
- Detailplaneeringute ja ehitusprojektide koostamisel tuleb rangelt kinni pidada sanitaarkaitsealadest, kujadest ja kaitsevöönditest, st kõigist seadusega määratud piirangutest. Kalmistu sanitaarkaitsealale, puhasti kujasse jms kohtadesse ebaseaduslikult rajatud hooneid reeglina elamu-, äri ja sotsiaalotstarbelistena kasutada ei lubata.

8.2 Tingimused rohevõrgustiku toimimise tagamiseks ja haljastusele

Üldplaneering ei taga rohevõrgustiku toimimist, vaid on selle toimimise eelduseks. Rohevõrgustiku toimimine tuleb tagada läbi edasiste detailplaneeringute ja projektide elluviimise.

Narva linna roheline võrgustik on määratud üldplaneeringu skeemil nr 4 „Narva linna rohevõrgustik”. Kuna üldplaneering tasandil ei ole rohevõrgustiku määramisel lähtutud kinnistupiiride täpsusest ning üldplaneeringu maakasutusplaanil ei kajastu roheline võrgustik, tuleb koostatavates planeeringutes ja projektides lähtuda ka Narva linna üldplaneeringu skeemist nr 4 „Narva linna rohevõrgustik”. Soovitav on

[59] Esialgne Eesti radooniriski levilate kaart, Eesti Geoloogiakeskus, 2004

rohelise võrgustiku täpsustamiseks ja selle sidumiseks kergliiklustee võrgustikuga koostada eraldi teemaplaneering.

Rohevõrgustikus (sh rohevõrgusiku koridorides) tuleb säilitada olemasolev väärtuslik kõrghaljastus. Rohevõrgustiku alal läbiviidavates detailplaneeringutes ja projektides tuleb läbi viia haljastuse dendroloogiline hinnang (määrata olemasoleva kõrghaljastuse väärtusklass ja kirjeldus) ning hooldusnõuded. Vähe väärtusliku haljastuse võib rohevõrgustiku ala likvideerida vaid juhul, kui nähakse ette asendusistutus mujal rohevõrgustiku alal. Rohevõrgustiku alal on soovitatav olemasoleva haljastuse puudumisel rajada uus haljastus lähtuvalt selle sobivusest linnaruumi. Uute kruntide kavandamisel tuleb tagada, et haljasalad oleks tihedas seoses naabruses olevate haljasaladega, tagades rohevõrgustiku katkematuse.

Osaliselt on Narva linnas asuvad metsad määratud üldplaneeringuga kaitsemetsadeks – eelkõige Narva linna ümbritsevad metsad. Kaitsemets üldplaneeringu tähenduses on keskkonnaseisundi kaitsmiseks või erinevate alade üksteisest eraldamiseks määratud mets. Kaitsemetsade määramise eesmärk on tagada nende säilimine ja tagada rohelise võrgustiku terviklikkus. Neil aladel on soovitatav vältida lageraiet ning võtta kasutusele rekreatiivaladena – planeerida sinna jalutus- jooksu-, suusaradade jms inimeste rekreatsioonirajatisi. Metsadele tuleb koostada metsakorralduskavad, kavandada raied metsade seisundi parandamiseks jne.

Kerese linnaosas, Tiimani ja Partisani tänavate ümbruses, põhja Narvas Pähklimäe linnaosas Daumani ja Puškini tänavate piirkonnas, Kreenholmi linnaosas Uusküla tänava ümbruses on puudus lühiajaliseks puhkuseks vajaminevatest haljasaladest (parkidest)[60]. Nendes piirkondades tuleb kortermajade vahelistel haljasaladele jms avalikult ligipääsetavatele haljasalade rajamisele ja heakorrale eriti tähelepanu pöörata.

Lisaks tuleb üldplaneeringu elluviimisel arvestada järgmisi tingimusi:

- Üldplaneeringus määratud rohealadel (üldplaneeringu maakasutuse kaardil tähistatud HP, HL, PP, MM) ei ole lubatud arendada ehitustegevust v.a tehniliste kommunikatsioonide või haljas- või puhkemaa (kaardil PP) sihipärase kasutamisega seonduvaid ehitisi ja kergliiklusteid. Rohevõrgustiku nendel osadel, kus on ette nähtud muu maakasutus tuleb tagada, et jääks toimima ka roheline võrgustik, selleks peab rohevõrgustiku alal olema haljastuse osakaal minimaalselt 30% muust maakasutusest;
- Rohelise võrgustiku koridoridel tuleb vältida lageraiet. Metsade majandamisel on soovitatav kasutada valikraiet.
- Edaspidi tuleb tagada, et üldplaneeringus määratud rohevõrgustik/ -koridor oleks omavahel ühendatud. Rohekoridoride täpne kulgemine tuleb lahendada täpsema piirkonda käsitleva planeeringudokumendi või skeemiga;
- Üldplaneeringus määratud rohekoridorid hõlmavad endas ka tänavamaa haljastust ning tänava ääres paiknevate kruntide tänavapoolset haljastust. Rohekoridori kuuluvatel aladel tuleb maksimaalselt säilitada olemasolevat krundisi-

[60] Arvestades, et lühiajaliseks puhkuseks vajaminev lähim haljasala (park) ei tohiks olla elamust kaugemal kui 300 m.

sest haljastust ning kavandada juurde uut haljastust nii tänava äärde kui ka hoovialadele;
- Planeeringutes ja ehitustööde tegemisel tuleb haljastust käsitleda võrdväärse elemendina keskkonna tehislike elementidega (hooned, teed, kommunikatsioonid). Selle tagamiseks tuleb hoonestuse rajamisel kõrghaljastuse või väärtusliku haljastuse naabruses (kaevetöödel, ehituse käigus) kasutada taimestiku koosluste, puude jms kaitseks ajutisi piirdetarasid, kasutada väiksemaid ja vähem tallavaid mehhanisme ning vältida taimestiku, sh puude vigastamist muul moel. Seda keskkonnatingimust tuleb arvestada kõikide detailplaneeringute koostamisel;
- Rohevõrgustiku aladel tuleb eelistada kergliiklust ja siduda kergliiklusteed võimaluse korral roheliste koridoridega;
- Veekogude eutrofeerumise vähendamiseks säilitada kõrgtaimestik veekogu kallaste veekaitsevööndis.

8.3 Tingimused transpordist tulenevate mõjude leevendamiseks

Transpordist tulenevate negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks ja ennetamiseks (õhusaaste, müra, liiklusohtlikkus jne) on üldplaneeringu elluviimisel oluline vähendada autode kasutamise vajadust. Oluline on pöörata tähelepanu ühistranspordi heale kvaliteedile ning turvalise kergliiklustee võrgusiku loomisele. Detailplaneeringute koostamisel ja edasisel projekteerimisel tuleb pöörata tähelepanu liikluse ja parkimise optimaalsele korraldamisele.

Narva linna üldplaneeringu elluviimisel tuleb arvestada järgmiseid keskkonnatingimusi ja leevendavaid meetmeid:

- Suurendamaks kergliiklemist (vähendamaks auto kasutamist), on vajalik kergliiklusteede võrgu süsteemne ja katkematu arendamine.
- Tänavatevõrgustiku loomisel on soovitav kastuda võimalikult suures ulatuses olemasolevaid teid, radasid ja tänavaid (üldplaneeringu koosseisus on perspektiivsete teede asukoha määramisel sellega võimalusel ka arvestatud);
- Liiklusohutuse ja kommunikatsioonide paigaldamise tagamiseks peab teekrundi miinimum laius olema vähemalt 12 m. Rasketransporti kasutavate teede puhul aga soovitavalt 16 m;
- Uute tänavate rajamisel tuleb tagada olemasolevate kuivendussüsteemide toimimine ja liigvee ärajuhtimine;
- Tagada kvaliteetne ühistranspordisüsteem Narva linna erinevate linnaosade vahel;
- Ohutuse tagamiseks õuealal võib kasutada „lamavaid politseinikke” vms liikluse rahustamise meetmeid, nt eelistada elamualadel võrdväärseid ristmikke;
- Kergliiklusteed tuleb valgustada, et tagada nende meeldiv ja sage kasutamine ning vähendamaks liiklusõnnetuste ohtu.

Linnal peab olema ohtlike veoste liikumisteede skeem, et saada hinnata ohtlikest veostest elanikkonnale tekkivaid riske. Skeemis peavad olema kajastatud nii raudteelõigud, kui ka teed mida mööda ohtlikke veoseid on lubatud vedada.

9 RASKUSED-TAKISTUSED KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE KOOSTAMISEL

Peamiseks raskuseks aruande koostamise seisukohast on KSH läbiviimise alaste arusaamade suur varieeruvus. Kuna selles valdkonnas on Eestis avaldatud vähe kirjandust ning arusaamad on alles kujunemisel, kirjutati aruandesse ptk 1.2, mis selgitas eksperdipoolse töö tegemise aluspõhimõtteid. Metoodiliselt põhjustas raskusi ennekõike fakt, et otsustaja varasemad planeeringuotsused on olnud juba strateegilisel otsustamise tasandil valiku tegemised, mille tõttu paljudel juhtudel olid valikud paigas juba koostamisel olevate linna osa üldplaneeringute või kehtivate detailplaneeringute kaudu. Probleemiks oli ka see, et Narvas kehtestatud detailplaneeringute tase ja neis sätestatud keskkonnatingimuste kvaliteet on aga väga kõikuvad. Juba kehtiva planeeringu puhul aga lähtub projekt just detailplaneeringust.

Paljuski oli KSH menetlus planeeringu sisu kontroll ja planeerija abistamine konkreetsete säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste täpsustamisel ja erinevate maakasutuse juhtfunktsioonide ulatuse määremisel. Kogu soovituste kogumit ja sellest tekkinud positiivseid muudatusi on keeruline dokumenteerida, sest paljud mudatused kajastuvad kaardil graafiliselt või läbi planeeringus seatud tingimuste edasiseks arendustegevuseks, planeerimiseks, projekteerimiseks, kruntimiseks ja ehitamiseks.

Raskusena KSH menetlemisel tuleb välja tuua asjaolu, et planeeringu KSH menetlus dubleerib variatsioonidega üldplaneeringu menetlust. Selle tõttu kulus palju kasutud aega topelt menetluste tegemisele, millega kaasnes omakorda keskkonnasaaste nt üleliigsete sõitude näol. Rääkimata sisuliselt tühja tehtud tööst. Ilmselt tuleneb kasutu dubleerimine sellest, et planeeringu ja KSH protsessi ühildamises ei ole riiklikul tasandil juba aastaid üksmeelt. Sellise kasutu ressursside raiskamise saab kõrvaldada seaduse muutmine, sest need tulenevad seaduste omavahelisest ebakõlast.

10 ÜLEVAADE KSH KORRALDAMISE JA AVALIKKUSE KAASAMISE KOHTA

KSH programmi koostamine ja aruande avalikustamine toimus vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse nõuetele. Lisaks tutvustati keskkonnaga seotud aspekte ka planeerimisseaduse kohastel avalikel aruteludel.

KSH koostamise korraldamise ja avalikkuse ning ametkondade kaasamise protsess kulges järgnevalt:

KSH etapp	**Etapi kirjeldus**	**Etapi sisu**
ÜP ja selle KSH algatamine	ÜP ja KSH algatamine	15.05.2008 Narva Linnavolikogu otsusega nr 150
	Algatamisest teatamine	Ametlikud Teadaanded 22.05.2008 Ajaleht Город 23.05.2008
KSH programmi koostamine	Programmi eelnõu koostamine	
	Programmi osas seisukoha küsimine Ida-Virumaa Keskkonnateenistuselt, Kultuuriministeeriumilt, Narva Linnavalitsuselt ja Sotsiaalministeeriumilt	
KSH programmi avalikustamine	Programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teatamine	Ametlikud Teadaanded 23.12.2008 Ajaleht Põhjarannik 23.12.2008 AS Pöyry Entec veebileheküljel Narva linna veebileheküljel Kirja teel: Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Sotsiaalministeerium, Ida-Virumaa Keskkonnateenistus, Kultuuriministeerium, Vaivara Vallavalitsus
	Avalik väljapanek 05.01.2009-19.01.2009	Narva Linnavalitsuses ja veebilehel, AS Pöyry Entec kontoris ning veebilehel
	Avalik arutelu toimus 22.01.2009. a Narva Linnavalitsuse konverentsisaalis.	
KSH programmi täiendamine ja heakskiitmine	Programmi täiendamine	
	KSH programmi esitamine heakskiitmiseks Keskkonnaameti Viru regioonile, mis kiideti heaks 15.03.2009, kirjaga nr V6-8/1995	
KSH aruande koostamine	Mai 2009 – aprill 2010	
KSH aruande avalikustamine	Aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teatamine	Ametlikud Teadaanded Ajaleht Põhjarannik AS Pöyry Entec veebileheküljel Narva Linnavalitsuse veebileheküljel Kirja teel: Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Sotsiaalministeerium, Keskkonnaameti Viru regioon, Kultuuriministeerium, Virumaa tervisekaitsetalituse Narva büroo
	Avalik väljapanek 05.07.-26.07.2010	AS Pöyry Entec kontoris ja veebilehel, Narva Linnavalitsuses ja veebilehel
	Aruande avalik arutelu 27. juuli Narva Linnavalitsuse konverentsisaalis	
KSH aruande heakskiitmine	KSH aruande heakskiitmiseks esitamine Keskkonnaameti Viru regioonile	

11 KOKKUVÕTE

Uue Narva linna uue üldplaneeringu ülesandeks oli tagada parim võimalik elukeskkond Narva linnas ning näha ette võimalused kogu linna tasakaalustatud ja säästvaks arenguks. Üldplaneeringu eesmärk oli linna territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneeringu detailplaneeringute koostamiseks ja maakasutuseks.

KSH eesmärk oli tuvastada, kas Narva linna üldplaneeringu elluviimine võib tuua kaasa olulist ja/või tõenäolist keskkonnamõju. Parima planeerimistulemuse saavutamiseks KSH ekspertide kaasamise eesmärk oli aidata planeerijal ja omavalitsusel välja töötada selline ruumilise arengu ja maakasutamise ning ehitamise strateegia, et planeeringu realiseerimisel välditaks oluliste ja tõenäoliste negatiivsete mõjude avaldumist.

Narva linna üldplaneeringuga täpsustati maakonna teemaplaneeringut „Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" rohelise võrgustiku osas. Üldplaneeringuga luuakse alus rohelise võrgustiku toimimiseks määrates linna roheline võrgustik ja ühendades see naabervalla rohevõrgustikuga ning seades keskkonnatingimused rohelise võrgustikuga arvestamiseks. Kvaliteetse elukeskkonna loomiseks ja soodustamaks kergliiklemist on soovitatav Narva linnal koostada Narva linna kergliiklusteede võrgustiku ja rohelise võrgustiku teemaplaneering, milles lähtutakse inimeste igapäevastest liikumistrajektooridest ja puhkevajadustest.

Üldplaneeringuga luuakse alus kvaliteetsema linnakeskkonna kujunemisele. Seatud ehitustingimustega, keskkonnatingimustega jne ennetatakse olulise negatiivse keskkonnamõju esinemist. Viimast aga ainult juhul, kui linnavalitsus jälgib detailplaneeringute menetlemisel, projektide läbi vaatamisel, ehituslubade väljastamisel jne kas üldplaneeringus seatud nõuetest (sh ka säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimustest) on kinni peetud.

12 KASUTATUD ALUSMATERJALID

12.1 Loetelu kasutatud alusmaterjalides

Trükised, planeeringud või projektid:

1. Narva Linnavolikogu 26.09.2007.a määrusega nr 36 kinnitatud *Narva linna arengukava 2008-2014*, viimati muudetud 25.09.2009. a määrusega nr 27
2. Narva Linnavolikogu 28.11.2001.a määrusega nr 92/49 kehtestatud *Narva linna üldplaneering*
3. *Narva arvudes 2007*
4. Narva Linnavolikogu 19.06.2008.a otsusega nr 225 kinnitatud „*Narva linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava 2008-2020*"
5. Narva Linnvolikogu 06.08.2009. a otsusega nr 116 kehtestatud „*Narva linna energiamajanduse arengukava aastateks 2009-2015"*
6. Keskkonnaministeerium. Eesti Tuleviku-uuringute Instituut. 1997. *Eesti tuleviku-stsenaariumid: üleriigiline territoriaalmajanduslik planeering „Eesti 2010"*. Tallinn/Tartu
7. Keskkonnaministeerium. Eesti Tuleviku-uuringute Instituut. 1996. *Tulevikutrendid*. *Maailm ja Eesti*. Tallinn/Tartu
8. Euroopa Komisjoni juhend *Guidelines for the Assessment of Indirect and Cumulative Impacts as well as Impact Interactions* (mai 1999, inglise keeles) http://www.envir.ee/91552
9. European Commission 1994 *Europe 2000+ Cooperation for European territorial development*. Luxembourg
10. CEC, Commission of the European Communities, 1999 *European Spatial Development Perspective. Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union.*
11. The Group of Focal Points 1994 *Vision and Strategies around the Baltic Sea 2010. Towards a Framework for Spatial Development in the Baltic Sea Region*. Denmark
12. *European Spatial Development Perspective. Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union.* CEC, Commission of the European Communities
13. Järvekülg, A. 2001. *Eesti jõed.* Eesti Põllumajandusülikooli Zooloogia ja Botaanika Instituut. Tartu Ülikooli kirjastus.
14. Keskkonnaministeerium. 2007. *Eesti Keskkonnastrateegia 2030* [www] http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=328494/KS_loplil_riigikokku_1.pdf
15. Keskkonnaministeerium. ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP). 1999. *Bioloogilise mitmekesisuse kaitse strateegia ja tegevuskava*
16. Keskkonnaministeerium. 2000. *Üleriigiline planeering Eesti 2010*. Tallinn
17. Läänemere Regiooni Ruumilise Arengu Komitee. 1997. *Läänemeremaade visioon ja strateegiad 2010.* Nägemuselt tegudele., Poola
18. Riigikogu 22. novembri 2006. a otsus *Eesti riikliku turismiarengukava 2007-2013 kinnitamine*. RTI, 2006, 53, 400
19. Eesti Geoloogiakeskus. 2004. *Esialgne radooniriski levialade kaart*
20. Eesti Geoloogiakeskus. 2001. *Eesti põhjavee kaitstuse kaart*,
21. K. Sepp, J.Jagomägi. 2002. Roheline võrgustik,

22. *VASAB Long-Term Perspective for the Territorial Development of the Baltic Sea Region 2030*¸ VASAB Secretariat, Latvija, October 2009
23. Lass, K., Kase, U., *International and local level planning cooperation. Rail Baltica - collision or dialog between different planning levels*. Beriatos, E., Brebbia, C.A., Coccossis, H., & Kungolos, A. (toimetajad). Sustainable Planning & Development (raamat seeriast: The Sustainable World) WIT Press, pp. 127-143, 2003
24. AS Teede Tehnokeskus. 2008. *Liiklusloenduse tulemused 2007. aastal* [www] http://www.mnt.ee/atp/failid/Liiklusloendus_2007.pdf
25. Keskkonnaministeerium. 2008. *Põlevkivi kasutamise riiklik arengukava 2008-2015* [www] http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=306730/P%D5KKi+kinnitamine.pdf
26. OÜ Projektkeskus. 2002 (täiendatud september 2007-jaanuar 2008). *Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava*
27. AF-Estivo AS. Narva Elektrijaamad AS. 2007. AS *Narva Elektrijaamad energiakompleksi arendusprojekti detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne.*
28. AF-Estivo AS. Narva Elektrijaamad AS. 2007. AS *Narva Elektrijaamad energiakompleksi arendusprojekti keskkonnamõju hindamise aruanne.*
29. AS Pöyry Entec. 2009. *Narva Elektrijaamade tuhaärastuse ja tuhaväljade renoveerimise keskkonnamõju hindamine*. töö nr 739/06
30. Vaivara Vallavolikogu 17.02.2005. a määrus nr 60 *Vaivara valla jäätmekava 2005-2009*
31. Tiit Tammaru, T. 2004. *Vaivara valla rahvastikuprognoos 2000-2025*
32. Enteh Engineering. 2002. *Vaivara valla soojamajanduse arengukava*
33. Liblik, V., Punning, J.V. 2005. *Keskkond ja põlevkivi kaevandamine Kirde-Eestis*. TLÜ Ökoloogia Instituut.
34. Ida-Viru maakonna kriisikomisjon. 2007. *Ida-Viru maakonna riskianalüüsi kokkuvõte*
35. OÜ Hendrikson & Ko. 2008. *Looduslike ohutegurite uuring T1 (E20) Tallinn-Narva maantee Jõhvi-Narva lõigul (163. km – 208. km*) [www] http://www.mnt.ee/atp/index.php?id=2737
36. Keskkonnaministri 6. aprilli 2006. a käskkiri nr 409 „*Ida-Viru maakonna põhjaveevarude kinnitamine*"
37. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. 2007. *Eesti energeetika arvudes 2007.* [www] http://www.mkm.ee/index.php?id=1787
38. Eesti Roheline Liikumine. 2004. *Säästev transpordipoliitika. Juhendmaterjal arengukavade ja planeeringute koostajatele*
39. Ida-Viru maavanema poolt 11.07.2003 korraldusega nr 130 kehtestatud Ida-Viru maakonna teemaplaneering „*Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*"

12.2 Kodulehed

1. Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut. [www] http://www.emhi.ee
2. Maa-ameti Geoportaal. [www] http://xgis.maaamet.ee/
3. Siseministeerium. [www] http://www.siseministeerium.ee/public/tais2010.pdf
4. Natura 2000. [www]http://www.envir.ee/natura2000/

5. Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus. [www] http://eelis.ic.envir.ee:88/seireveeb/
6. Statistikaamet. [www] http://www.stat.ee/
7. EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem-Keskkonnaregister). [www] http://eelis.ic.envir.ee/w5/
8. Vasab. [www] http://www.vasab.org
9. Maanteeamet. [www] http://www.mnt.ee/atp/
10. Keskkonnaregistri Avalik Teenus. [www] http://register.keskkonnainfo.ee
11. Eesti Töötukassa. [www] http://www.tta.ee/index.php
12. Suurõnnetuse ohuga ettevõtete nimekiri. (2009). Päästeteenistus. [www] http://www.rescue.ee/suuronnetuse-ohuga-ettevotete-nimekiri (31.08.2009)http://www.emhi.ee. Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi kodulehekülg;

12.3 Seadusandlik taust

Keskkonnamõju strateegilist hindamise juures moodustavad seadusandliku tausta allpool loetletud seadused. Taustaks on ka nende seaduste alusel välja antud alama astme õigusaktid.

1. *Ehitusseadus* (RT I 2002, 47, 297; 2002, 99, 579; 2003, 25, 153; 2004, 18, 131; 2005, 39, 308; 2006, 43, 326; 2006, 58, 439; 2007, 12, 66; 2007, 16, 77; 2007, 24, 128; 2007, 66, 408; 2008, 8, 58; 2008, 8, 59; 8, 59; 2009, 20, 132);
2. *Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/42/EÜ, 27.06.2001. a teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta* ja selle orginaalkeeles versioon: *Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes*;
3. *Jäätmeseadus* (RT I 2004, 9, 52; 2004, 30, 208; 2005, 15, 87; 2005, 37, 288; 2006, 28, 209; 2006, 58, 439; 2007, 19, 94; 2007, 19, 94; 2007, 19, 94; 2007, 19, 94; 2007, 44, 315; 2007, 66, 408; 2009, 3, 15; 25, 150; 39, 262);
4. *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus* (RTI 2005, 15, 87; 2006, 58, 439; 2007, 25, 131; 2008, 34, 209; 2009, 3, 15; 2010, 8, 37);
5. *Keskkonnaseire seadus* (RT I 1999, 10, 154; 1999, 54, 583; 2000, 92, 597; 2002, 63, 387; 2004, 43, 298; 2005, 15, 87; 2005, 29, 214; 2009, 3, 15);
6. *Looduskaitseseadus* (RT I 2004, 38, 258; 2004, 53, 373; 2005, 15, 87; 2005, 22, 152; 2006, 30, 232; 2007, 25, 131; 2007, 62, 396; 2008, 34, 211; 56, 314; 2009, 3, 15; 28, 170; 35, 232);
7. *Maareformi seadus* (RT 1991, 34, 426; RT I 2001, 52, 304; 2001, 93, 565; 2002, 11, 59; 2002, 47, 297; 2002, 47, 298; 2002, 99, 579; 2002, 100, 586; 2003, 26, 155; 2004, 30, 208; 2004, 38, 258; 2005, 61, 476; 2006, 7, 40; 2006, 30, 232; 2008, 34, 211; 2009, 18, 107; 26, 162);
8. *Maapõueseadus* (RT I 2004, 84, 572; 2005, 15, 87; 2005, 67, 512; 2006, 14, 109; 2006, 58, 439; 2007, 42, 303; 2007, 66, 408; 2008, 28, 183; 48, 267; 2009, 3, 15; 28, 170);
9. *Planeerimisseadus* (RT I 2002, 99, 579; 2004, 22, 148; 2004, 38, 258; 2004, 84, 572; 2005, 15, 87; 2005, 22, 150; 2006, 14, 111; 2007, 24, 128; 2007, 67, 414; 2008, 16, 114; 30, 191; 2009, 3, 15; 19, 115; 28, 170; 37, 251; 39, 262; 2010, 8, 37);
10. *Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seadus* (RT I 2001, 85, 512; 2002, 61, 375; 2003, 73, 486; 2005, 15, 87; 2006, 28, 209; 2007, 1, 3; 2007, 62, 396; 2009, 3, 15; 39, 262);

11. *Säästva arengu seadus* (RT I 1995, 31, 384; 1997, 48, 772; 1999, 29, 398; 2000, 54, 348; 2005, 15, 87; 2008, 48, 267; 2009, 12, 73);
12. *Veeseadus* (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 240; 1996, 13, 241; 1998, 2, 47; 1998, 61, 987; 1999, 10, 155; 1999, 54, 583; 1999, 95, 843; 2001, 7, 19; 2001, 42, 234; 2001, 50, 283; 2001, 94, 577; 2002, 1, 1; 2002, 61, 375; 2002, 63, 387; 2003, 13, 64; 2003, 26, 156; 2003, 51, 352; 2004, 28, 190; 2004, 38, 258; 2005, 15, 87; 2005, 37, 280; 2005, 67, 512; 2006, 28, 211; 2007, 1, 1; 2007, 62, 396; 2007, 66, 408; 2009, 1, 2; 3, 15; 20, 131; 37, 251);
13. *Välisõhu kaitse seadus* (RT I 2004, 43, 298; 2005, 15, 87; 2007, 19, 95; 2007, 62, 396; 2009, 3, 15; 19, 118; 39, 262).
14. Keskkonnaministri 16. novembri 1998. a määrus nr 65 *Heitveesuublana kasutatavate veekogude või nende osade nimekirja reostustundlikkuse järgi kinnitamine* (RTL 1998, 346/347, 1432; 1999, 167, 2446)
15. Vabariigi Valitsuse 18. juuli. 1996. a määrus nr 191 *Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine* (RT I 1996, 58, 1090; 1997, 73, 1205; 2000, 80, 513; 2002, 42, 269; 2002, 105, 619; 2003, 85, 576).
16. Keskkonnaministri 30.01.1997. a määrus nr 8 *Põhjavee uurimise, kasutamise ja kaitse korra ning puurkaevude projekteerimise, puurimise, konserveerimise ja likvideerimise korra kehtestamine* (RTL 1997, 25, 145; 2009, 11, 131)
17. Sotsiaalministri 03.04.2002. a määrus nr 58 *Täiskasvanute hoolekandeasutuse tervisekaitsenõuded*. [www] http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13201177
18. *Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri* [www] http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13177239
19. Teede- ja Sideministri 28.09.1999. a määrus nr 55 *Tee projekteerimise normid ja nõuded* (RTL 2000, 23, 303; 2004, 65, 1088)*Ehitusseadus* (RT I 2002, 47, 297; 99, 579; 2003, 25, 153; 2004, 18, 131; 2005, 39, 308; 2006, 43, 326);